

ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม พ.ศ. 2568

1

ISSN 3027-6268 (ONLINE)

วารสารศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม พ.ศ. 2568

JOURNAL OF
EDUCATION
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Journal of Education Mahasarakham University

ปีที่ 19 ฉบับที่ 1: มกราคม-มีนาคม 2568
Volume 19 Number 1: January – March 2025

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ISSN: 3027-6268 online รับผิดชอบ
เผยแพร่งานบทความวิชาการ บทความวิจัย/วิทยานิพนธ์ และบทความหนังสือ เกี่ยวกับการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาชีพครู โดยครอบคลุมสาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน การบริหารการศึกษา เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ศึกษา จิตวิทยาและแนะแนว
การศึกษา การวัดและประเมินผลทางการศึกษา สถิติและวิจัยทางการศึกษา และสาขาอื่นๆ ที่
เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษา ใช้การประเมินแบบ double-blind review โดยผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย
3 ท่าน และเผยแพร่ในรูปแบบออนไลน์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพด้านการศึกษา
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
3. เพื่อเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลทางวิชาการที่มีคุณภาพให้แก่คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา นักวิชาการ
บุคลากรทางการศึกษา และผู้สนใจทั่วไป

กำหนดการพิมพ์เผยแพร่ พิมพ์เผยแพร่ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1: มกราคม-มีนาคม

ฉบับที่ 2: เมษายน-มิถุนายน

ฉบับที่ 3: กรกฎาคม-กันยายน

ฉบับที่ 4: ตุลาคม-ธันวาคม

ติดต่อวารสาร

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

โทรศัพท์ 0-4374-3143-4 โทรสาร 0-4374-3174 อีเมล: Joedumsu@gmail.com

เว็บไซต์ <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/JOEMSU/index>

ที่ปรึกษาวารสาร

รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอรารวรรณ์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนดล ภูสีฤทธิ์

อาจารย์ ดร.เพ็ญพิสุทธิ์ ไมตรีรัตน์

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

1. ศ.ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. รศ.ดร.ประวิต เอรารวรรณ์

ก.ค.ศ.

3. รศ.ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

กองบรรณาธิการ

1	ศ.ดร.ดรสุกัญญา แซ่ม้อย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2	รศ.ดร.ชนะศึก นิษานนท์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
3	รศ.ดร.พิศาวาน นาใจแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
4	รศ.ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5	รศ.ดร.สรัญญา เชื้อทอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
6	ผศ.ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
7	ผศ.ดร.ธัชชัย จิตรนันท์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
8	ผศ.ดร.จิระพร ชะโน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
9	ผศ.ดร.ประกฤษิตา ทักซิโณ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
10	อาจารย์.ดร.ประชา อึ้ง	มหาวิทยาลัยบูรพา
11	อาจารย์ ดร.สิงหา ตูลยกุล	มหาวิทยาลัยทักษิณ
12	Professor Dr. James William Chapman	Massey University, New Zealand
13	Professor Dr. Curtis Jay Bonk	Indiana University, USA
14	Assistant Professor Dr. Oliver Crocco	Louisiana State University, USA
15	Dr. Rehema Japhet Mwakabenga	University of Dar es Salaam, Tanzania

เลขานุการและเหรัญญิก

นางรุ่งทิพย์ สิงพร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประจำปี 19 ฉบับที่ 1: มกราคม-มีนาคม 2568

1.	รศ.ดร.ชัยวิชิต เขียวชนะ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
2.	รศ.ดร.ภัทราวดี มากมี	มหาวิทยาลัยบูรพา
3.	รศ.ดร.สุนันท์ สีพาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
4.	รศ.ดร.กัญญารัตน์ โคจร	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5.	รศ.ดร.ภมรพรรณ ยุระยาตร์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
6.	รศ.ดร.อพันธ์ พูลพุดธา	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
7.	ผศ.ดร.กันยารัตน์ สอนสุภาพ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
8.	ผศ.ดร.จิระพร ชะโน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
9.	ผศ.ดร.ธัชชัย จิตรนันท์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
10.	รศ.ดร.สัมพันธ์ ถิ่นเวียงทอง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
11.	ผศ.ดร.สมทรง สิทธิ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
12.	ผศ.ดร.สรัญญา จันทร์ชูสกุล	มหาวิทยาลัยศิลปากร
13.	ผศ.ดร.อรอุมา เจริญสุข	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
14.	ผศ.ดร.สาธิตา สกฤตตันกุลชัย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
15.	ผศ.ดร.ดวงเนตร ธรรมกุล	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
16.	ผศ.ดร.ปิยะธิดา ปัญญา	มหาวิทยาลัยศรีปทุม (วิทยาเขตขอนแก่น)
17.	ผศ.ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
18.	ผศ.ดร.วรภาคย์ ไผตรีพันธ์	มหาวิทยาลัยทักษิณ
19.	อ.พันธุ์หญิง ดร. ดุษฎี เล็บขาว	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
20.	อ.ดร.ปณทริกา น้อยนนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
21.	อ.ดร.พรณิภา ภูทองพลอย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
22.	อ.ดร.ชนาภัทร ขาวสะอาด	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี
23.	อ.ดร.บุญยาพร สารมะโน	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตมหาสารคาม

บทบรรณาธิการ

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม พ.ศ.2568) เป็นบทความวิจัยทั้งหมดจำนวน 9 เรื่อง ซึ่งเป็นบทความจากหน่วยงานภายใน มหาวิทยาลัย จำนวน 1 เรื่อง และภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 8 เรื่อง เป็นบทความวิชาการ จำนวน 1 เรื่อง และบทความวิจัยจำนวน 8 เรื่อง ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ เช่น การส่งเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน การสอนแบบสะท้อนคิดต่อการตระหนักรู้การรู้คิดของนักศึกษา วิชาชีพครู การประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ เป็นต้น อย่างไรก็ตามทั้งหมดได้ผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน อย่างน้อย 3 ท่าน ในรูปแบบ Double – Blinded Review และเป็นวารสารที่เผยแพร่ในรูปแบบออนไลน์ทั้งหมด

กองบรรณาธิการ ขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจมาตีผลงานวิชาการที่มีคุณค่ายิ่งต่อการจัดการศึกษากับทางวารสาร ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ สละเวลาในการพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์กับบทความที่ดีพิมพ์ในวารสาร รวมถึงผู้อ่านทุกท่านที่ให้ความสนใจและสนับสนุนการดำเนินงานของวารสารด้วยดีเสมอมา

กองบรรณาธิการตั้งปณิธานว่าจะมุ่งมั่นตั้งใจพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้นไป เพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านทุกท่านจะได้รับประโยชน์จากบทความต่างๆ ในวารสารฉบับนี้ ทางวารสารยินดีรับฟังคำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพวารสารให้มีคุณภาพตามมาตรฐานยิ่งขึ้นต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอรารวรรณ

บรรณาธิการ

สารบัญ/CONTENT

บทความวิจัย	หน้า
EQ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 จิตาภา สวัสดิ์, มัทนา วังถนอมศักดิ์ The Emotional Intelligence (EQ) of Educational Institution Administrators in the 21st Century Jidapha Sawasdee, Mattana Wangthanomsak	1
การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SURE ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซูไลดา สะดี, ศุภกาญจน์ บัวทิพย์, ปาลิดา สายรัตน์ทอง พัฒนพิชัย, บดินทร์ แวลาเตะ The Development of English Reading Comprehension Ability by Using SURE Learning and Teaching Management of Grade 4 Students Sulaida Sadee, Supakan Buatip, Palida Sairatthong Pattanapichai, Bordin Wealateh	17
แนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ชัยวัฒน์ สมสุข, ฐิยาพร กันตาธนวัฒน์, ขวัญอิสศรา อภิสุขสกุล Guidelines for Enhancing Effective Teamwork in Schools Under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 Chaiwat Somsuk, Thiyaporn Kantathanawat, Kwantitsara Apisuksakul	33
การพัฒนาความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ท้องถิ่น โดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พัฒน์พร พันธุ์เสนา, ดุจดเดือน ไชยพิชิต The Development of Analytical Thinking Ability and Learning Achievement; Entitled, Culture and Local Wisdom by the Learning Management of Open Approach together with Role Play Method of Grade 5 Students Pattaneepon Punsena, Dudduan Chipichit	53

สารบัญ/CONTENT

บทความวิจัย	หน้า
การประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กุลวดี แก้วประวดี, อัครพงศ์ สุขมาตย์, บุญจันทร์ สีสันต์ PROJECT EVALUATION OF CAREER ASPIRATION IN SECONDARY SCHOOLS UNDER BANGKOK METROPOLITAN Kulwadee Kaewprawat, Aukkapong Sukkamart, Boonchan Sisan	68
ผลการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ของ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กิงกมล จารีมุข, มนตรี เด่นดวง The Effects of Learning Management Based On Story Lines With Digital Media On Learning Achievement In History Of Grade 3 Students Kingkamol Jareemuk, Montree denduang	87
การพัฒนาแบบการจัดการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วัฒนพงษ์ คงสืบเสาะ, อนรรักษ์ปภพ มีตน Development of Sport Competition Management Model at Mahasarakham University Watthanapong Khongsuebsor, Anurakpapop Meeton	103
การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share)ร่วมกับเกม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วีรดา ไชยมนตรี, มนตรี เด่นดวง Cooperative Learning Management Using Think-Pair-Share Technique Combined with Games to Develop the Achievement of Problem Solving Concept with Logical Reasoning of Grade 6 Students Weerada Chaimontri, Montree Denduang	118

สารบัญ/CONTENT

บทความวิจัย	หน้า
ผลของการสอนแบบสะท้อนคิดต่อการตระหนักรู้การรู้คิดของนักศึกษาวิชาชีพครูในรายวิชาวิธีวิทยาการสอน สังคมศึกษา	135
วีรวิชัย บุญส่ง, สุนทร อ่อนฤทธิ	
The Effect of Reflective Teaching on Metacognitive Awareness of Preservice Teacher in the Social Study Teaching Course	
Veeravit Boonsong, Suntorn Onrit	

EQ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21

The Emotional Intelligence (EQ) of Educational Institution Administrators in the 21st Century

¹จิตาภา สวัสดิ์ และ ²มัทนา วังถนอมศักดิ์

¹Jidapha Sawasdee and ²Mattana Wangthanomsak

¹นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

²รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
¹มหาวิทยาลัยศิลปากร ประเทศไทย

ผู้ประสานงาน: Sawadee_j2@silpakorn.edu

¹Ph.D. student in Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

²Associate Professor, Ph.D., Department of Educational Administration, Faculty of Education,
Silpakorn University

Corresponding Author: Sawadee_j2@silpakorn.edu

(Received: 2024-10-07; Revised: 2024-10-30; Accepted: 2025-02-11)

บทคัดย่อ

ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นทักษะที่สำคัญในยุคที่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารที่มี EQ สูงสามารถรับรู้และจัดการกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้สามารถตัดสินใจในสถานการณ์ที่ยากลำบากได้ดียิ่งขึ้น การเข้าใจอารมณ์ของทีมงานและนักเรียนช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นบวก และช่วยลดความเครียดภายในองค์กร การจัดการกับอารมณ์ในเวลาที่เหมาะสมยังทำให้ผู้บริหารสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเป็นกันเองในทีมงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างกัน ในด้านการศึกษา นั้นผู้บริหารที่มี EQ สามารถเห็นคุณค่าของ

การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวย การเข้าใจความต้องการและอารมณ์ของนักเรียนช่วยให้ผู้บริหารสามารถออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมที่ตอบสนองต่อโจทย์นักเรียนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ การใช้ EQ ในการสนทนาและการสื่อสารกับนักเรียนยังช่วยลดช่องว่างระหว่างผู้บริหารและนักเรียน ทำให้เกิดความไว้วางใจและการเปิดใจ ซึ่งส่งผลให้มีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่สร้างสรรค์และส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

บทความนี้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนา EQ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 โดยชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารที่มี EQ สูงไม่เพียงแต่สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างสังคมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนและชุมชน การพัฒนา EQ ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ท้าทาย ส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกภายในสถานศึกษา และลดความเครียดในที่ทำงาน นอกจากนี้ การพัฒนา EQ ยังถือเป็นการลงทุนที่สำคัญต่ออนาคตของการศึกษา ช่วยยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษา และสนับสนุนความสำเร็จในระยะยาวขององค์กรการศึกษาให้สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์, ผู้บริหารสถานศึกษา, ยุคศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

Emotional intelligence (EQ) is a crucial skill in an era of rapid change, particularly in the context of educational institution administration. Administrators with high EQ can effectively recognize and manage their own emotions and those of others, enabling better decision-making in challenging situations. Understanding the emotions of team members and students helps create a positive working atmosphere and reduces stress within the organization. Timely emotional management allows administrators to foster good relationships and camaraderie within the team, which is essential for developing cooperation and mutual understanding.

In the article, educational institution administrators with EQ can appreciate the value of creating a supportive learning environment. Understanding the needs and emotions of students enables them to design curricula and activities that genuinely meet student needs. Moreover, using EQ in conversations and communication with students helps bridge the gap between administrators and students, fostering trust and openness, which leads to increased participation in various constructive activities that enhance quality learning. This article emphasizes on the importance of developing EQ among school administrators in the 21st century, highlighting that those with high EQ not only manage educational institutions effectively but also play a vital role in creating a quality learning community for students and the community at large. The development of EQ enhances decision-making abilities in challenging situations, promotes positive relationships within the educational institution, and reduces workplace stress. Furthermore, developing EQ is seen as a significant investment in the future of education, elevating the quality of school management and supporting long-term success for educational organizations in navigating the changes of the 21st century sustainably.

Keywords: EQ, Educational Institution Administrators, 21st century

บทนำ

ในปัจจุบัน นักวิชาการทั้งหลายเริ่มเห็นพ้องต้องกันว่า นอกจากความฉลาดทางสติปัญญา หรือ เซอร์ปัญญา intelligence quotient แล้วยังมีความฉลาดในด้านอื่นๆ อีก การมีระดับเซอร์ปัญญาสูงเพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต นักวิชาการจึงเริ่มหันมาศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ หรือ เซอร์อารมณ์ emotional quotient ซึ่งจะช่วยให้เราเข้าใจภาวะอารมณ์ที่อยู่เบื้องหลังความคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2551) ได้กล่าวว่า นอกจากคำว่า Emotional Quotient ซึ่งเราเรียกว่า EQ แล้ว ยังมีคำอื่นๆ อีกหลายคำที่นักวิชาการใช้ในความหมายใกล้เคียงกัน เช่น emotional Intelligence, Emotional Ability, Interpersonal Intelligence, Multiple Intelligence สำหรับในภาษาไทยยังไม่มีบัญญัติศัพท์ว่า EQ เรียกว่า

อย่างไร แต่มีผู้เรียกใช้อยู่หลายคำ เช่น สติอารมณ์ เซวอารมณ์ ปริชาณทางอารมณ์ ความฉลาดทางอารมณ์ อารมณ์อัจฉริยะ ปัญญาของอารมณ์ และวุฒิภาวะทางอารมณ์

ในยุคที่เต็มไปด้วยการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงเช่นปัจจุบัน การบริหารจัดการในองค์กรไม่สามารถทำได้เพียงลำพัง โดยเฉพาะท่ามกลางความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น การทำงานเป็นทีมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากลักษณะงานและความหลากหลายของผู้ร่วมงานส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร ผู้บริหารจึงไม่เพียงแต่ต้องมีความรู้และความสามารถในการด้านสติปัญญา แต่ยังต้องฝึกฝนทักษะการทำงานที่มีความยืดหยุ่น รวมถึงการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ การลดความเครียด และการสร้างบรรยากาศที่ดี เพื่อให้สามารถส่งเสริมผลงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2551) ได้กล่าวไว้ว่าคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญมากและจำเป็นต่อการเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จคือ คุณลักษณะด้านความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ในการบริหารงาน บริหารคนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และจากผลการวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า ความฉลาดทางสติปัญญา และความเชี่ยวชาญเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้บุคคลประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เข้ามาเป็นส่วนประกอบในการปฏิบัติงาน จะช่วยให้ผู้นำสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ สามารถบริหารจัดการตนเอง และสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี Daniel (2000) นักจิตวิทยาตะวันตก ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญคือ ส่วนที่มุ่งเน้นไปที่การจัดการอารมณ์ของตนเอง และส่วนที่มุ่งเน้นไปที่การจัดการความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ต้องสัมพันธ์และสอดคล้องกัน จะช่วยส่งเสริมอัจฉริยภาพของความเป็นผู้นำ ให้มีศิลปะในการรู้จักใช้คนและครองใจคน เปิดโอกาสให้ผู้บริหารได้เรียนรู้และพัฒนาคน สามารถควบคุมอารมณ์ทางลบของตนเองได้ อ่านความรู้สึกความต้องการของผู้คนได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ โน้มน้าวทัศนคติของผู้ใต้บังคับบัญชา ใช้ความสุขในการแก้ไขความขัดแย้งในที่ทำงาน กระตุ้นให้ผู้บังคับบัญชามีแรงจูงใจในการทำงานที่ดี สร้างแรงบันดาลใจให้มีความรักงาน รักองค์กร สร้างทีมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาให้ก้าวหน้า

จากการศึกษาพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะในบริบทของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารที่มี EQ สูงไม่เพียงแต่มีความสามารถในการจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้ดี แต่ยังสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร และรับมือกับความท้าทายที่เกิดจากความ

เปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ EQ ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความร่วมมือระหว่างบุคลากร ส่งผลให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ผู้บริหารที่มีความสามารถในการตระหนักรู้และควบคุมอารมณ์ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถสร้างแรงจูงใจในตนเองและในทีมงาน ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และทำให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตร EQ ยังช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารและบุคลากร ซึ่งส่งผลให้เกิดความร่วมมือที่ดียิ่งขึ้นในองค์กร ดังนั้น การพัฒนา EQ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ เพื่อสร้างความเป็นผู้นำที่เข้มแข็งและส่งเสริมการพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

ความหมายของ EQ

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence หรือ EQ) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ เข้าใจ และจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งมีผลต่อการทำงาน การเข้าสังคม และความสำเร็จในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน ความฉลาดทางอารมณ์มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การสร้างแรงจูงใจให้กับผู้อื่น และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพ

Salovey and Mayer (1990) กล่าวว่า EQ เป็น "ความสามารถในการเฝ้าดูอารมณ์ของตนเองและของผู้อื่น แยกแยะความรู้สึกต่างๆ และใช้ข้อมูลนี้ในการชี้นำการคิดและการกระทำ" นอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อการควบคุมและจัดการอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงานและความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ Daniel (2000) ได้กล่าวไว้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นสมรรถนะที่สำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถจะตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและของผู้อื่น และสามารถจัดการอารมณ์อย่างมีประสิทธิภาพ สมรรถนะที่จะจูงใจตนเองและจัดการในเรื่องความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถที่ต่างจากความฉลาดเชิงวิชาการที่วัดได้จากแบบวัดไอคิวแต่ก็เป็นส่วนที่เสริมกันกับไอคิว โดยความฉลาดที่แตกต่างกันนี้ (ส่วนวิชาการกับส่วนอารมณ์) เป็นการทำงานในส่วนที่แตกต่างกันของสมองกล่าวคือในส่วนศูนย์กลางที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์จะอยู่ต่ำลงมาจากเปลือกสมอง ความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นการทำงานของส่วนนี้ร่วมกับศูนย์ของสติปัญญา

นอกจากนี้ Bar-On (2000) ซึ่งได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่าเป็นองค์ประกอบของความสามารถของบุคคลด้านส่วนตัว, อารมณ์, และสังคมที่มีผลต่อความสำเร็จในชีวิต โดยปรับตัวให้เข้าใจและควบคุมอารมณ์ของตนเอง

จากความหมายของ EQ ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) คือความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ และจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งมีผลต่อการทำงาน การเข้าสังคม และความสำเร็จในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน EQ มีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การสร้างแรงจูงใจให้กับผู้อื่น และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพ โดย EQ ช่วยให้คุณสามารถตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น และจัดการอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ความฉลาดทางอารมณ์ยังแตกต่างจากความฉลาดเชิงวิชาการ (IQ) ที่วัดได้จากแบบทดสอบ โดยทั้งสองทำงานในส่วนที่ต่างกันของสมอง และ EQ จะทำงานร่วมกับศูนย์กลางที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และสติปัญญา ทำให้เป็นส่วนสำคัญในการปรับตัวและประสบความสำเร็จในชีวิต

องค์ประกอบของ EQ (Emotional Intelligence)

Daniel (2000) นักจิตวิทยาผู้ขยายแนวคิดของ Emotional Intelligence (EQ) เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ได้ระบุว่า EQ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ซึ่งมีความสำคัญในการส่งเสริมความสำเร็จในชีวิตและการทำงาน มีรายละเอียดดังนี้

1. การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง รู้ว่าตนเองกำลังรู้สึกอย่างไร และสามารถประเมินได้ว่าอารมณ์เหล่านั้นมีผลกระทบต่อผู้อื่นอย่างไร บุคคลที่มีการตระหนักรู้ในตนเองสูงจะสามารถควบคุมและจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเข้าใจจุดแข็งและข้อจำกัดของตนเอง นอกจากนี้ การตระหนักรู้ในตนเองยังช่วยให้คุณจะสามารถพิจารณาได้ว่าความรู้สึกของตนเองส่งผลการตัดสินใจและการกระทำในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างไร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทักษะด้านการจัดการอารมณ์และการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การควบคุมตนเอง (Self-Regulation) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมและปรับอารมณ์รวมถึงพฤติกรรมของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยไม่ปล่อยให้การตัดสินใจถูกครอบงำด้วยอารมณ์ที่รุนแรง การมีความสามารถในการรักษาสมดุลทางอารมณ์นี้ช่วยให้คุณปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและจัดการกับความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารที่มีทักษะ

ในการควบคุมตนเองสูงสามารถระงับอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมได้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจจากทีมงาน

3. แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง แรงกระตุ้นภายในที่ผลักดันให้บุคคลมุ่งมั่นทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายระยะยาว โดยไม่ย่อท้อต่อปัจจัยภายนอกหรืออุปสรรคต่าง ๆ การมีแรงจูงใจในตนเองที่แข็งแกร่งช่วยให้บุคคลสามารถรักษาทัศนคติเชิงบวกและยังคงมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ แม้จะเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทายก็ตาม บุคคลที่มีแรงจูงใจสูงจะมีความมุ่งมั่นที่ผลลัพธ์และแสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการเติบโตในด้านต่าง ๆ

4. การเข้าใจผู้อื่น (Empathy) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและรับรู้มุมมองของผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ในบริบทของการบริหารจัดการ ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่นช่วยให้ผู้บริหารสามารถรับรู้ถึงปัญหาและความกังวลของทีมงานได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการกับสถานการณ์ที่ต้องการความเข้าใจและการประนีประนอม เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการทำงานร่วมกันที่ดี

5. ทักษะทางสังคม (Social Skills) หมายถึง ความสามารถในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดี รวมถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลที่มีทักษะทางสังคมสูงมักสามารถสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น สื่อสารได้อย่างชัดเจน และมีความสามารถในการนำพาผู้อื่นไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ทักษะนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นผู้นำ เนื่องจากช่วยในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในทีมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในบริบทของการบริหารจัดการและการเป็นผู้นำในองค์กร พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จมากกว่า IQ ในหลายสถานการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มี EQ สูงสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับทีมงาน นำพาทีมไปสู่ความสำเร็จโดยการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถแก้ไขความขัดแย้งภายในองค์กรได้อย่างสร้างสรรค์ ทักษะเหล่านี้นำไปสู่การพัฒนาบรรยากาศการทำงานที่ดีและช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จในระยะยาว

จากองค์ประกอบของ EQ ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของ EQ ที่ Daniel Goleman ได้เสนอไว้นั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะในการบริหารงานและความสำเร็จ

ในชีวิต EQ ไม่เพียงแต่ช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง แต่ยังส่งเสริมความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ซับซ้อนและท้าทายในยุคปัจจุบัน

ความสำคัญของ EQ ต่อผู้บริหารสถานศึกษา

ในยุคที่การศึกษาเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและท้าทาย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาทักษะที่หลากหลายเพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนและความท้าทายต่าง ๆ หนึ่งในทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งคือ EQ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารในหลากหลายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ Caruso and Salovey (2004) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำงานร่วมกับบุคลากรหลายกลุ่ม ตั้งแต่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง จนถึงชุมชน การมี EQ ที่สูงช่วยให้ผู้บริหารสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเข้าใจอารมณ์และความต้องการของผู้อื่น ทำให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความร่วมมือและสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้ง EQ ยังมีบทบาทสำคัญในการจัดการกับความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นภายในสถานศึกษา เมื่อความขัดแย้งเกิดขึ้น ผู้บริหารที่มี EQ จะสามารถฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย เข้าใจปัญหา และหาทางออกที่เป็นที่ยอมรับได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเองยังช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบและมั่นใจ ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาหรือการวางแผนอนาคต

นอกจากนี้ Bradberry and Greaves (2009) ได้กล่าวว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษามี EQ สูงยังส่งผลต่อการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีในสถานศึกษา ผู้บริหารที่มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความเข้าใจและการเคารพซึ่งกันและกัน จะช่วยให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน และสามารถให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการพัฒนานักเรียน EQ ของผู้บริหารยังมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารที่มีความสามารถในการเข้าใจและสนับสนุนอารมณ์ของนักเรียน จะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเติบโตทาง

อารมณ์และสังคมของนักเรียน การจัดกิจกรรมที่กระตุ้นการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้การจัดการอารมณ์และพัฒนาทักษะทางสังคมไปพร้อมกัน

อีกทั้ง Brackett and Rivers (2014) ได้กล่าวว่า EQ ยังมีผลต่อการจัดการกับความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นภายในสถานศึกษา เมื่อเกิดปัญหาหรือความขัดแย้ง ผู้บริหารที่มี EQ จะสามารถฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย เข้าใจและวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างรอบคอบ การใช้ EQ ในการแก้ปัญหาจะช่วยให้สามารถหาทางออกที่เป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย ลดความตึงเครียด และสร้างความสงบสุขในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนา

การมี EQ สูงยังส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนานักเรียน ผู้บริหารที่มีความสามารถในการเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของนักเรียน จะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้การจัดการอารมณ์และการสร้างทักษะทางสังคม การที่นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและมีความเข้าใจ จะช่วยให้พวกเขามีความมั่นใจและพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น และ EQ ยังส่งผลต่อการสร้างวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา เมื่อผู้บริหารมี EQ สูง จะสามารถสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความเข้าใจและเคารพซึ่งกันและกัน บุคลากรในสถานศึกษาจะรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีความสุขในการทำงาน และมีแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง สิ่งนี้จะนำไปสู่การให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพแก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของทุกสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ความสำคัญของ EQ ต่อผู้บริหารสถานศึกษานั้นไม่อาจมองข้ามได้ การพัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ผู้บริหารนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต นอกจากนี้การพัฒนา EQ ยังส่งผลดีต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและการสร้างสังคมที่ดีอีกด้วย ดังนั้น การให้ความสำคัญกับการพัฒนา EQ ของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ควรให้ความสนใจ เพราะจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สถานศึกษาเจริญเติบโต และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพในสังคมอย่างยั่งยืน

EQ ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะที่รอบด้านและเหมาะสมในการบริหารจัดการ เพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับบุญชม ศรีสะอาด (2561) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ ผู้บริหารจึงต้องพัฒนาทักษะที่หลากหลายมากกว่าการจัดการองค์กรในรูปแบบเดิม โดยเฉพาะความฉลาดทางอารมณ์ ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อความต้องการและการแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยมีองค์ประกอบหลักดังนี้

1. การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) หมายถึงผู้ที่เข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง เพื่อประเมินผลกระทบต่อการตัดสินใจและการปฏิบัติงานอย่างแม่นยำ ทักษะนี้ช่วยให้ผู้บริหารปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ที่กดดัน ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเข้าใจอารมณ์ของตนเองทำให้ผู้บริหารสามารถจัดการสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำการตัดสินใจบนพื้นฐานของการวิเคราะห์ที่ดี โดยไม่ให้ความรู้สึกส่วนตัวเป็นอุปสรรค อีกทั้งยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรและนักเรียน เมื่อผู้บริหารเข้าใจอารมณ์ของตนเอง ทำให้สามารถแสดงออกซึ่งความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ส่งผลให้เกิดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน ดังนั้น ความตระหนักรู้ในตนเองไม่เพียงแต่เป็นทักษะสำคัญในการตัดสินใจ แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาและเติบโตอย่างยั่งยืนในศตวรรษที่ 21

2. การควบคุมตนเอง (Self-Regulation) หมายถึงความสามารถในการควบคุมอารมณ์และตอบสนองต่อสถานการณ์ตึงเครียด ทักษะนี้ช่วยให้ผู้บริหารสามารถจัดการกับความกดดันในช่วงวิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพ การควบคุมตนเองช่วยให้ผู้บริหารรักษาความสงบและมีสมาธิเมื่อเผชิญปัญหาทางการศึกษา หรือความขัดแย้งระหว่างบุคลากรและผู้ปกครอง เมื่อผู้บริหารสามารถจัดการกับอารมณ์ได้ดี จะมีความสามารถในการตัดสินใจที่ถูกต้องและมีพื้นฐานจากข้อมูลที่แม่นยำ

3. แรงจูงใจในตนเอง (Self-Motivation) หมายถึงความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อพัฒนาตนเองและองค์กรอย่างต่อเนื่อง ทักษะนี้ช่วยให้ผู้บริหารสามารถก้าวข้ามอุปสรรคและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการทำงาน เมื่อผู้บริหารมีแรงจูงใจในตนเอง จะสามารถมองเห็นโอกาสในการพัฒนาองค์กร และกระตุ้นทีมงานให้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์โครงการใหม่ ซึ่งส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและชุมชนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้พวกเขายังเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคลากรในองค์กร

4. การเข้าใจผู้อื่น (Empathy) หมายถึงความสามารถในการเข้าใจและรู้สึกต่ออารมณ์และความต้องการของผู้อื่น ทักษะนี้ช่วยให้ผู้บริหารสามารถจัดการกับความหลากหลายของบุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษา และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ผู้ปกครอง และนักเรียนได้อย่างเข้าใจและสร้างสรรค์ ทักษะนี้ไม่เพียงแต่เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและบุคลากร แต่ยังเพิ่มความร่วมมือและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน เมื่อผู้บริหารเข้าใจความรู้สึกของนักเรียนและบุคลากร จะทำให้การตัดสินใจและการวางแผนตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ทักษะทางสังคม (Social Skills) หมายถึงความสามารถในการสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม เพราะการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีนั้นเริ่มจากความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่มีทักษะทางสังคมจะสามารถนำทีมไปสู่เป้าหมายร่วมกันได้อย่างราบรื่น และช่วยให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วม

6. EQ กับการจัดการวิกฤตในสถานศึกษา หมายถึงการนำความสามารถในการเข้าใจและควบคุมอารมณ์มาใช้ในการรับมือกับสถานการณ์ที่ท้าทายและไม่คาดคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่มีความกดดันสูง เช่น การจัดการกับสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างโรคระบาด หรือปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนและบุคลากร ในการประยุกต์ใช้ EQ ผู้บริหารควรสร้างแผนการสื่อสารที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับทีมในช่วงเวลาตึงเครียด การสื่อสารที่เปิดเผยและมีความจริงใจจะช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างบุคลากรทำให้ทุกคนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหา นอกจากนี้ การจัดการวิกฤตด้วย EQ ยังรวมถึงการฟังความคิดเห็นและ

ข้อกังวลของสมาชิกในทีม การแสดงความเห็นใจและสนับสนุนซึ่งกันและกันจะช่วยลดความตึงเครียด และสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานร่วมกันในช่วงเวลาที่ยากลำบาก

7. การพัฒนา EQ ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 หมายถึงการเสริมสร้างความสามารถในการจัดการอารมณ์และความสัมพันธ์ในองค์กร ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเต็มไปด้วยความท้าทายใหม่ ๆ การสนับสนุนให้ผู้บริหารมีโอกาสพัฒนา EQ ผ่านการฝึกอบรมและการใช้เทคโนโลยีจึงเป็นสิ่งจำเป็น ช่วยให้ผู้บริหารเติบโตในด้านการจัดการอารมณ์ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร ทำให้สามารถตอบสนองต่อความท้าทายและสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ การพัฒนา EQ ของผู้บริหารในยุคนี้รวมถึงการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมที่เน้นทักษะทางอารมณ์และการทำงานร่วมกัน และการใช้แอปพลิเคชันที่ออกแบบมาเพื่อพัฒนาทักษะ EQ ยังเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ช่วยให้ผู้บริหารเข้าถึงความรู้และเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวคิดกับผู้อื่น เพราะการได้เรียนรู้จากกันและกันสามารถกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และพัฒนา EQ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า EQ สำหรับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีทักษะที่หลากหลายเพื่อจัดการกับความท้าทายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการตระหนักรู้ในตนเองที่ช่วยให้เข้าใจอารมณ์และทำให้สามารถตัดสินใจอย่างมีสติในสถานการณ์ที่กดดัน การควบคุมตนเองช่วยรักษาความสงบในช่วงเวลาตึงเครียด ขณะเดียวกันแรงจูงใจในตนเองทำให้พวกเขาสามารถพัฒนาตนเองและสร้างนวัตกรรมใหม่ได้ การเข้าใจผู้อื่นช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งกับบุคลากรและนักเรียน ส่งเสริมการสนับสนุนซึ่งกันและกัน และทักษะทางสังคมทำให้การสื่อสารและการทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การพัฒนา EQ จึงควรมีการฝึกอบรมและการใช้เทคโนโลยีร่วมด้วย การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนร่วมอาชีพยังเป็นปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ด้วยการพัฒนาทักษะ EQ อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาจะมีความพร้อมในการเผชิญกับความท้าทายในอนาคต และกลายเป็นผู้นำที่มีคุณภาพในองค์กรและสังคมอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา EQ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

การพัฒนา EQ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจาก EQ มีบทบาทในการช่วยให้ผู้บริหารสามารถรับมือกับความท้าทายที่ซับซ้อน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร และส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ รวมถึงการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น จากการศึกษาและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ผู้เขียนจึงขอเสนอวิธีการพัฒนา EQ ใน 5 ด้าน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบริหารจัดการเป็นผู้นำที่มีคุณภาพในยุคปัจจุบัน

1. ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง สามารถพัฒนาโดยการฝึกควบคุมอารมณ์ เช่น การฝึกสติ และการหายใจลึก ๆ การทำสมาธิวันละ 10-15 นาทีช่วยให้ผู้บริหารรับรู้ความรู้สึกของตนในขณะนั้น การหายใจเข้าเต็มปอดและปล่อยออกช้า ๆ จะช่วยผ่อนคลายระบบประสาท พร้อมทั้งสร้างเวลาให้คิดทบทวนก่อนตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ตึงเครียด นอกจากนี้ การจดบันทึกอารมณ์ก็เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้บริหารเห็นภาพรวมของอารมณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งช่วยให้เข้าใจผลกระทบของอารมณ์ต่อการตัดสินใจได้ดีขึ้น การเปิดใจรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมงานก็มีความสำคัญ เพราะช่วยให้เห็นมุมมองที่แตกต่างและตระหนักถึงผลกระทบจากพฤติกรรมของตนเอง การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจึงช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี และการทำสมาธิแบบเคลื่อนไหว เช่น การเดินสมาธิหรือโยคะ ยังช่วยให้ผู้บริหารตระหนักรู้ถึงความรู้สึกในขณะเคลื่อนไหว ทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างร่างกายและจิตใจ ในส่วนของการตั้งเป้าหมายในการประเมินความรู้สึกในแต่ละวันก็เป็นการช่วยให้เข้าใจอารมณ์ที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ รวมถึงผลกระทบที่มีต่อการทำงาน สุดท้ายนี้ การเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตก็มีความสำคัญ โดยผู้บริหารควรสะท้อนและวิเคราะห์เหตุการณ์เพื่อปรับปรุงการตอบสนองในอนาคต เมื่อพัฒนาด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ผู้บริหารจะสามารถจัดการอารมณ์ได้ดีขึ้น ส่งผลให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพและสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีได้อย่างยั่งยืน

2. ด้านการควบคุมตนเอง สามารถพัฒนาโดยการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งช่วยให้เรามุ่งมั่นและโฟกัสในสิ่งที่ต้องทำ นอกจากนี้ยังช่วยให้เราตระหนักถึงความคิดและอารมณ์ของตัวเอง ลดการตอบสนองแบบหุนหันพลันแล่น และลดแรงกดดันภายในจิตใจ การฝึกฝนการอดทนรอเพื่อได้รับประโยชน์ที่มากกว่าในอนาคตส่งเสริมวินัยในตัวเอง และการปรับความคิดในเชิงบวกช่วยลดอารมณ์ด้านลบพร้อมเพิ่มความมั่นใจในตัวเอง การทบทวนผลการกระทำในแต่ละวันช่วยให้เรารับรู้ข้อผิดพลาดและจุดที่ต้องปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ การกำหนดเวลาพักเป็นระยะช่วย

ป้องกันความเหนื่อยล้าและทำให้เราฟื้นฟูพลังเพื่อทำงานหรือกิจกรรมต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกทักษะการควบคุมตนเองด้วยวิธีเหล่านี้จะช่วยให้เราจัดการชีวิตได้อย่างมีสติ ลดความผิดพลาด และเพิ่มความสำเร็จในทุกด้านของชีวิต

3. ด้านการสร้างแรงจูงใจ สามารถพัฒนาโดยการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน โดยกำหนดเป้าหมายเฉพาะเจาะจงและสามารถวัดผลได้ เป้าหมายที่ท้าทายแต่หากบรรลุได้จะช่วยให้บุคลากรมีทิศทางและแรงจูงใจในการทำงาน การเสริมแรงเชิงบวก เช่น การใช้คำชมและรางวัลเมื่อมีความพยายามหรือความสำเร็จ จะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมดี ๆ ซ้ำอีก การสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนความเป็นอยู่และความคิดสร้างสรรค์ที่สำคัญ การรับฟังความคิดเห็นและการให้ความช่วยเหลือช่วยสร้างความไว้วางใจและเพิ่มความมั่นใจให้บุคลากร การสร้างความรับผิดชอบส่วนตัวจะกระตุ้นให้บุคลากรตระหนักถึงหน้าที่ของตน โดยการกำหนดหน้าที่ที่ชัดเจนและให้ความไว้วางใจในความสามารถของบุคลากร นอกจากนี้การสร้างแรงบันดาลใจด้วยการเล่าเรื่องราวความสำเร็จหรือการนำเสนอเป้าหมายที่ท้าทายสามารถกระตุ้นความมุ่งมั่นได้ การติดตามความก้าวหน้าและการชื่นชมความสำเร็จเล็ก ๆ น้อย ๆ ในระหว่างทางจะช่วยเสริมสร้างกำลังใจและทำให้บุคลากรรู้สึกถึงคุณค่าของความพยายามที่พวกเขาทุ่มเท

4. ด้านการเข้าใจผู้อื่น สามารถพัฒนาโดยการฟังอย่างตั้งใจ ฟังโดยไม่ขัดจังหวะและแสดงความสนใจผ่านภาษากาย เพื่อสร้างความไว้วางใจและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้ชัดเจน การใส่ใจต่อภาษากาย เช่น สีหน้า ท่าทาง และน้ำเสียง จะช่วยเผยความรู้สึกที่ไม่ได้กล่าวออกมา การตั้งคำถามอย่างใส่ใจเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้อื่นเป็นวิธีสำคัญในการเข้าใจสถานการณ์ลึกซึ้งยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การพยายามมองสถานการณ์จากมุมมองของผู้อื่น เช่น การตั้งตนในรองเท้าของพวกเขา จะช่วยเพิ่มความเห็นอกเห็นใจ การเปิดใจและไม่ตัดสินก็มีความสำคัญ การรับฟังโดยปราศจากอคติจะทำให้ผู้อื่นรู้สึกปลอดภัยและยอมเปิดใจแชร์ประสบการณ์ การแสดงความเข้าใจ เช่น คำปลอบโยนหรือคำพูดเชิงบวก จะยืนยันว่าเราเข้าใจพวกเขาอย่างแท้จริง ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

5. ด้านทักษะทางสังคม สามารถพัฒนาโดยการฟังอย่างตั้งใจ ซึ่งหมายถึงการรับฟังโดยไม่ขัดจังหวะและแสดงความสนใจต่อสิ่งที่คู่สนทนาพูด วิธีนี้ช่วยสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น การสื่อสารอย่างชัดเจนด้วยภาษาที่ง่ายและตรงประเด็นจะช่วยลดความเข้าใจผิดและเพิ่มความเข้าใจในสิ่งที่สื่อออกไป การปรับตัวตามสถานการณ์ก็เป็นสิ่งสำคัญ โดยต้องปรับวิธีสื่อสารให้เหมาะสมกับกลุ่มคนหรือบริบทที่แตกต่างกัน ซึ่งจะทำให้การสื่อสารราบรื่นยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การเข้าใจผู้อื่นผ่านการรับรู้ความรู้สึกและแสดงความเข้าใจ จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งและเพิ่ม

ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมถือเป็นทักษะที่สำคัญ การรับฟังความคิดเห็นและการจัดการความขัดแย้งในกลุ่มจะช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีและเพิ่มประสิทธิภาพของทีมงาน สำหรับการพัฒนาความมั่นใจในการสื่อสาร การแสดงความมั่นใจจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือ และการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์สามารถลดความตึงเครียดในความสัมพันธ์ส่วนตัวและที่ทำงานได้ สุดท้ายการแสดงความขอบคุณเป็นการแสดงออกที่เสริมสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกในสังคมและที่ทำงาน ทักษะทางสังคมเหล่านี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

สรุป

จากที่กล่าวมา ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นตัวแปรสำคัญ ซึ่งมีผลต่อการทำงานและความสำเร็จในชีวิตประจำวันและการเข้าสังคม นักจิตวิทยาอย่าง Daniel Goleman ได้ให้ความสำคัญกับ EQ ว่าเป็นสมรรถนะที่สำคัญที่ทำให้คนสามารถตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น และจัดการอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแตกต่างจากความฉลาดเชิงวิชาการ (IQ) ที่วัดจากความสามารถทางวิชาการ EQ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง แรงจูงใจในตนเอง ความเห็นอกเห็นใจ และทักษะทางสังคม โดยแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญในการส่งเสริมความสำเร็จในชีวิตและการทำงาน โดยเฉพาะในบริบทของการบริหารจัดการ ในยุคที่การศึกษาเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมี EQ ที่สูงเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากร นักเรียน และผู้ปกครอง และสามารถจัดการกับความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ EQ ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเติบโตทางอารมณ์และสังคมของนักเรียน การมี EQ สูงช่วยให้ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้าง และช่วยให้นักเรียนมีโอกาสนำความรู้ การจัดการอารมณ์และพัฒนาทักษะทางสังคม ในศตวรรษที่ 21 EQ ของผู้บริหารสถานศึกษายังมีความสำคัญ เนื่องจากต้องเผชิญกับความท้าทายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี ผู้บริหารที่มี EQ สามารถปรับตัวในสถานการณ์ที่กดดัน สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างแรงจูงใจให้กับทีมงาน การพัฒนา EQ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสามารถทำได้ผ่านการฝึกอบรม การประเมินตนเอง และการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาทักษะทางอารมณ์ ซึ่งจะนำไปสู่การบริหารที่มีประสิทธิภาพและการสร้างสังคมการเรียนรู้ที่ยั่งยืนในอนาคต ดังนั้น ความสำคัญของ EQ ต่อผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถมองข้ามได้ การพัฒนา EQ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ผู้บริหารนำพา

สถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2561). *การบริหารและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2551). *เชาวน์อารมณ์ (EQ) ดัชนีเพื่อความสุขและความสำเร็จของชีวิต*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษาไทย.

Bar-On, R. (2000). *Emotional and social intelligence: Insights from the emotional quotient inventory*.

Brackett, M.A., & Rivers, S.E. (2014). *Transforming Students' Lives with Social and Emotional Learning*.

Bradberry, T., & Greaves, J. (2009). *Emotional Intelligence 2.0*. TalentSmart.

Caruso, D. R., & Salovey, P. (2004). *The Emotionally Intelligent Manager*. Jossey-Bass.

Goleman, D. (2000). *Leadership that gets results*. Harvard Business Review.

Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition, and Personality*, 9(3), 185-211. <https://doi.org/10.2190/DUGG-P24E-52WK-6E20>

การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SURE ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
The Development of English Reading Comprehension Ability by Using
SURE Learning and Teaching Management of Grade 4 Students

ซูไลดา สะดี^{1*} ศุภกาญจน์ บัวทิพย์² ปาลิดา สายรัตทอง พัฒนพิชัย³ และ บดินทร์ แวลาเตะ⁴
Sulaida Sadee^{1*} Supakan Buatip² Palida Sairatthong Pattanapichai³ and
Bordin Wealateh⁴

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สังกัดคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

³ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

* ผู้ประสานงาน: Sulaida.sadee@gmail.com

¹ Master's degree students, Master of Education program in Curriculum and Instruction,
Faculty of Education, Price of Songkla University.

² Assistant Professor Dr., Lecturer in Curriculum and Instruction, Faculty of Education,
Price of Songkla University.

³ Dr., Lecturer in Curriculum and Instruction, Faculty of Education,
Price of Songkla University

⁴ Assistant Professor Dr., Lecturer in Bachelor of Arts (English), Faculty of Humanities and
Social Sciences, Price of Songkla University

* Corresponding Author: Sulaida.sadee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ SURE 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SURE กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 25 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดตานีนรสโมสร โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SURE จำนวน 6 แผน 2) แบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ 25 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test dependent ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SURE มีคะแนนการอ่านจับใจความหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SURE อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน

คำสำคัญ: การอ่านจับใจความสำคัญ, การจัดการเรียนรู้แบบ SURE, ความพึงพอใจ

Abstract

This research aims to 1) compare the reading comprehension skills in English of Grade 4 students before and after using the SURE learning and teaching management, and 2) study the satisfaction of Grade 4 students with the SURE learning and teaching management. The sample group consists of 25 Grade 4/1 students from the first semester of the 2024 academic year at Wat Taninarasamosorn Municipal School 2, through cluster random sampling technique. The research instruments include 1) 6 plans of SURE learning and teaching management, 2) a reading comprehension test with 25 multiple-choice questions, and 3) a student satisfaction questionnaire. Data analysis employs mean, standard deviation, and t-test dependent statistics. The results reveal that 1) students receiving the SURE learning and teaching management have significantly higher scores of post-instruction English reading comprehension ability compared to pre-instruction scores at the .05 level, and 2)

overall student satisfaction with the SURE learning and teaching management is at the highest level in all aspects.

Keywords: Reading comprehension, SURE learning and teaching management, Satisfaction

บทนำ

ปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองเพื่อใช้ในการเรียนและทำงาน รวมถึงได้มีการปรับปรุงและพัฒนาการเนื้อหา เทคนิค และวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน (สยามรัฐ ลอยพิมาย และ ชัยวัฒน์ วาระ, 2557)

ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่มีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นด้านแรกของการนำไปสู่การเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ การอ่านทำให้ผู้อ่านมีความรู้ที่แตกฉานและก่อให้เกิดทักษะการคิดเพิ่มพูนสติปัญญา สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ และนำไปสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ผัสสพรรณ ฌโนมพงษ์ชาติ สุมาลี ชีโนกุล และสำลี ทองธิว, 2556) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้มีการกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นวิชาพื้นฐานที่กำหนดให้นักเรียนทุกคนจะต้องเรียนรู้ในทุกระดับชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนั้นทักษะการอ่านจึงมีความสำคัญในการศึกษาทุก ๆ ระดับ เนื่องจากการเรียนวิชาต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนต้องใช้การอ่านเป็นสื่อในการเรียนรู้ เพราะฉะนั้นการอ่านจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำไปสู่การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ (อรชรนิดา หวานคง, 2559) ตลอดจนองค์ความรู้ และข้อมูลข่าวสารที่สำคัญได้ปรากฏในเว็บไซต์ต่าง ๆ มากกว่า 90% ถูกรายงานหรือบันทึกไว้เป็นภาษาอังกฤษ (สุลัญญา หะยัห์มะ, มีชัย วงศ์แดง และกุสุมา ลำนุ้ย, 2564) โดยเฉพาะนักเรียนระดับประถมศึกษาควรได้รับการเตรียมความพร้อมด้านพื้นฐานความรู้ และการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ผ่านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และทักษะทางด้านการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน (มารีณีย์ ชีเลี้ยง และธนธิป มะโนคำ, 2565)

เมื่อนักเรียนได้อ่านเรื่องราวจากบทความ หนังสือ ตำรา หรือสื่ออื่น ๆ จะต้องอาศัยทักษะการอ่าน ที่เรียกว่า การอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวที่ผู้เขียนได้เสนอไว้ (สมุทร เชนเชวนิช, 2542) โดยการอ่านเรื่องราวทั้งหมดให้เข้าใจ จับใจความสำคัญของแต่

ละตอน แล้วตั้งคำถามสั้น ๆ ว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร แล้วสรุปใจความสำคัญของทุกตอน (ณิชา ชินธามัน และคณะ, 2561) สอดคล้องกับ Rubin (2001) กล่าวว่า การอ่านจับใจความสำคัญเป็นการแปลความหมายของอักษรแล้วสามารถตีความหรือแปลความจากเรื่องที่อ่าน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างเนื้อเรื่องที่อ่านกับความรู้เดิมของผู้อ่าน สามารถนำความรู้ความเข้าใจมาใช้ในการตีความวิเคราะห์ ดังนั้นสิ่งที่มีความสำคัญ และทำให้การอ่านภาษาอังกฤษประสบความสำเร็จ คือ สามารถบอกประเด็นสำคัญจากสิ่งที่อ่าน และสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ (ศรีวิไล พลมณี, 2545) นักเรียนต้องมีความรู้พื้นฐานในการอ่าน เข้าใจความหมายของคำ มีสมาธิในการอ่าน และต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอ (ณิชา ชินธามัน และคณะ, 2561) รู้ความหมายของคำศัพท์ประเภทของคำ จะทำให้นักเรียนอ่านหนังสือได้กว้างขวางขึ้น เข้าใจเนื้อหา และจับประเด็นได้ (สมุทร เข็นเขวนิช, 2542)

ถึงแม้ว่าการจัดการเรียนรู้จะให้ความสำคัญกับความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องส่งเสริมและพัฒนาความสามารถให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด แต่จากการศึกษาวิจัย พบว่า การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (Phayat, 2014) และหากนักเรียนไม่สามารถอ่านจับใจความจากบทอ่านได้จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ (กุลธิดา แก้วตาบุศย์ ผาสุข บุญธรรม และสุตาพร ปัญญาพฤกษ์, 2561) นักเรียนขาดความตั้งใจในการทำข้อสอบ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ไม่สามารถแปลความ และสรุปบทอ่านได้ (พิมพ์ผกา ประเสริฐสวัสดิ์ และยุพิน ยืนยง, 2563) สอดคล้องกับ มาริณีย์ ซีเลียง และธนธิป มะโนคำ (2565) พบว่า ส่วนใหญ่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษจากการประเมินในระดับชาติอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำ เกิดจากผู้เรียนมีความเห็นว่าวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่ยาก มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษได้มีการสังเกตชั้นเรียนและทำการวิเคราะห์สาเหตุทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดตานีนรสโมสร พบว่า นักเรียนไม่รู้จักความหมายของคำศัพท์ ไม่รู้เป้าหมายในการอ่าน จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถจับใจความสำคัญจากสิ่งที่อ่าน ไม่สามารถสรุปความจากสิ่งที่อ่าน ส่งผลให้นักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่อ่านและไม่สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน สอดคล้องกับรายงานผลคะแนนเฉลี่ยจากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test) หรือ O-NET (สทศ.) ประจำปีการศึกษา 2566 ในรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดตานีนรสโมสร พบว่า มีคะแนนเฉลี่ย 26.42 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ในสาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถอ่านจับใจความ จับประเด็นสำคัญ ขาดความรู้ ขาดความเข้าใจ ไร้อรรถาธิบายในการอ่าน ส่วนสำคัญของเรื่องอยู่ตรงจุดใด ทำให้ไม่สามารถตอบคำถาม และไม่สามารถทำข้อสอบได้ และสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของข้อมูลรายงานผลการประเมินตนเอง SAR (Self-Assessment Report) ประจำปีการศึกษา 2566 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 15.75 และประจำปีการศึกษา 2566 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 18.50 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์

จากความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษดังกล่าว จะเห็นได้ว่าครูผู้สอน จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้วิจัยจึงได้ใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SURE ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ภายใต้ทฤษฎีการเชื่อมโยงของ Thorndike (Thorndike's Classical Connectionism) ซึ่งทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของ Thorndike โดยการเรียนรู้เกิดจากนักเรียนจะต้องมีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา และการเรียนรู้จะคงสภาพอยู่เมื่อพันธะระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองยังคงอยู่ ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการลองผิดลองถูก (Trail and Error) เมื่อพบการตอบสนองในการแก้ปัญหาเดิมนั้นเรื่อย ๆ จนเป็นนิสัย (ชาติชาย ม่วงปทุม, 2557) และส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความเหมาะสมตามวัยและสติปัญญาของนักเรียน และได้ลองผิดลองถูก ผิดจนซ้ำ ๆ เพื่อให้มีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ จึงนำมาสู่การออกแบบขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้แบบ SURE คือ ขั้นที่ 1 การอ่านคร่าว ๆ และทำความเข้าใจคำศัพท์ (Skimming and Understanding the words) ขั้นที่ 2 การทำความเข้าใจคำถาม (Understanding the questions) ขั้นที่ 3 การอ่านจับใจความสำคัญเพื่อหาคำตอบ (Reading focusing on details for finding the answers) และ ขั้นที่ 4 การประเมินผล (Evaluation) เพื่อนำไปพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ สามารถอ่านเรื่องราว ตอบคำถามจากสิ่งที่อ่าน ตีความ แปลความ สรุปเรื่องราวเป็นภาษาของตนเองได้ และนำไปสู่การต่อยอดหรือใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ SURE

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อใช้ต่อการจัดเรียนรู้แบบ SURE เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SURE หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ซึ่งวัดก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest – posttest Design) (Fitz-Gibbon, 1987)

2. ประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดตานีนรสโมสร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 3 ห้อง จำนวน 80 คน

2.2 ตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดตานีนรสโมสร ปีการศึกษา 2567 จำนวน 25 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random Sampling) (สุวิมล ติรกันนท์, 2551)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SURE เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนทั้งสิ้น 6 แผนการจัดการเรียนรู้ (12 ชั่วโมง) ซึ่งกำหนดเวลาออกเป็นบทอ่านละ 2 ชั่วโมง โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 ท่าน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมจะมีค่าความเหมาะสมตั้งแต่ 4.88 ขึ้นไป ซึ่งมีความเหมาะสมมากที่สุด และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 คุณภาพรายแผนการจัดการเรียนรู้จะมีค่าตั้งแต่ 4.88 – 4.91 แสดงว่าองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมสอดคล้องกัน และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2540)

3.2 แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบบทดสอบมีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยผู้วิจัยเริ่มต้นสร้างข้อสอบจำนวน 45 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินค่า IOC มีค่าเท่ากับ -0.66 – 1.00 ซึ่งมีข้อที่ผ่านเกณฑ์

จำนวน 38 ข้อ หลังจากนั้นนำไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (try out) นำไปใช้วัดผลก่อนและหลังการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 คน และนำผลมาวิเคราะห์พบว่าค่าอำนาจจำแนกโดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.30 – 0.70 แสดงว่า ข้อสอบสามารถจำแนกได้ในระดับปานกลางถึงดี มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.38 - 0.65 แสดงว่า ข้อสอบค่อนข้างง่ายไปจนถึงค่อนข้างยาก จากนั้นนำแบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษที่คัดเลือกแล้วจำนวน 25 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถทั้งฉบับโดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder- Richardson) สูตร KR-20 มีค่าเท่ากับ 0.69 แสดงว่าแบบวัดความสามารถมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับปานกลาง

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SURE โดยได้นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SURE นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมได้ตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสอบถาม นำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดตานีนรสโมสร ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง หลังการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SURE แบบสอบถามความพึงพอใจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อคำถาม แต่ละข้อมีระดับการประเมิน 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1) แบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.5 - 1.00 แสดงว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ สามารถนำไปใช้ได้ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าเท่ากับ 0.77 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดี โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51 – 5.00	ความพึงพอใจระดับ	มากที่สุด
3.51 – 4.50	ความพึงพอใจระดับ	มาก
2.51 – 3.50	ความพึงพอใจระดับ	ปานกลาง
1.51 – 2.50	ความพึงพอใจระดับ	น้อย
1.00 - 1.50	ความพึงพอใจระดับ	น้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 วัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ ก่อนการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ครั้ง ใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาที

4.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SURE เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง และผู้วิจัยจัดบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ทุกชั่วโมง

4.3 ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SURE

4.4 ทดสอบหลังการทดลอง จำนวน 1 ครั้ง โดยใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาที

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SURE ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ทางสถิติ t-test dependent

5.2 วิเคราะห์ผลของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SURE ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SURE มีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 7.92 คะแนนเต็ม 25 คะแนน มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.40 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 14.68 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.53 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ SURE

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	N	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
ก่อนเรียน	25	25	7.92	3.40	12.908*	0.000
หลังเรียน	25	25	14.68	3.53		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SURE เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SURE ในภาพรวมอยู่ใน

ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และมีความพึงพอใจในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความพึงพอใจด้านครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SURE

รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	ระดับ
ด้านครูผู้สอน			
1. ครูชี้แจงรายละเอียดก่อนทำกิจกรรมอย่างชัดเจน	4.74	0.65	มากที่สุด
2. ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน	4.65	0.50	มากที่สุด
3. ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้น่าเรียน	4.60	0.65	มากที่สุด
4. ครูรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	4.79	0.61	มากที่สุด
5. ครูคอยช่วยเหลือ และแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม	4.87	0.41	มากที่สุด
รวม	4.66	0.57	มากที่สุด
ด้านเนื้อหา			
6. เนื้อหาที่อ่านเข้าใจง่าย	4.61	0.71	มากที่สุด
7. เนื้อหาในบทอ่านมีความน่าสนใจ	4.74	0.57	มากที่สุด
8. เนื้อหาที่เรียนทำให้มีความรู้ ความเข้าใจคำศัพท์มากขึ้น	4.78	0.46	มากที่สุด
9. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.63	0.65	มากที่สุด
รวม	4.60	0.60	มากที่สุด
ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้			
10. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้สามารถจดจำและแปลคำศัพท์	4.54	0.77	มากที่สุด
11. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยฝึกอ่านเรื่องราวอย่างคร่าว ๆ	4.58	0.59	มากที่สุด
12. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้อ่านบทอ่าน เรื่องราวที่หลากหลาย	4.60	0.58	มากที่สุด
13. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนอ่านจับใจความสำคัญ ภาษาอังกฤษ และหาคำตอบจากเรื่องที่อ่านได้ง่ายและเข้าใจมากขึ้น	4.71	0.64	มากที่สุด
14. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสามารถสรุปเรื่องที่อ่าน เป็นภาษาของตนเอง	4.72	0.54	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียน
ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SURE

รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	ระดับ
15. นักเรียนมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ	4.64	0.57	มากที่สุด
รวม	4.56	0.64	มากที่สุด
ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้			
16. สื่อที่ใช้มีความน่าสนใจและมีสีสันที่สวยงาม	4.64	0.64	มากที่สุด
17. สื่อที่ใช้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสนใจเรียน และเกิดการเรียนรู้	4.64	0.70	มากที่สุด
18. สื่อที่ครูนำมาใช้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา และอายุของนักเรียน	4.52	0.59	มากที่สุด
รวม	4.60	0.64	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้			
19. นักเรียนได้รับการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งระหว่างเรียน และหลังเรียน	4.72	0.46	มากที่สุด
20. นักเรียนพอใจที่จะปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ	4.80	0.41	มากที่สุด
รวม	4.76	0.43	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.63	0.65	มากที่สุด

การอภิปรายผล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SURE มีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 7.92 คะแนนเต็ม 25 คะแนน มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.40 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 14.68 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.53 เนื่องจากกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัตินั้นมีความหลากหลาย เน้นให้นักเรียนสามารถลงมือทำกิจกรรมลองผิดลองถูกด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและเป็นที่ปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ สอดคล้องกับทฤษฎีการเชื่อมโยงของ Thorndike (Thorndike's Connectionism Theory) มีการเตรียมความพร้อมผู้เรียน การเชื่อมโยงความรู้เดิมไปยังความรู้ใหม่ เปิดโอกาสให้ได้สำรวจความรู้

ใหม่ ๆ และการฝึกฝนบ่อย ๆ จะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญเชื่อมโยงความรู้เดิมไปยังความรู้ใหม่ เปิดโอกาสให้ได้สำรวจความรู้ใหม่ ๆ จะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ (ทิตินา แคมมณี, 2556)

การให้นักเรียนได้อ่านคร่าว ๆ และทำความเข้าใจกับความหมายของคำศัพท์ ทำให้นักเรียนได้คุ้นเคยกับคำศัพท์ เพิ่มพูนคลังคำศัพท์ในสมองให้กับนักเรียน และเรียนรู้ถึงใจความสำคัญในเนื้อหาที่อ่าน เข้าใจคำถามที่ถามสอดคล้องกับ Wilkins (1972), Long and Richards (1987) และ Gottardo et al. (2018) กล่าวว่า สิ่งที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้คำศัพท์ ไวยากรณ์และเสียงของคำศัพท์ได้ดี ต้องเริ่มจากนักเรียนต้องทำความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ เนื่องจากคำศัพท์จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา จุดเน้น และเนื้อหาทั้งหมดของเรื่องที่อ่าน อีกทั้งผู้เรียนที่มีคลังคำศัพท์มากสามารถนำไปใช้ในบทสนทนาในชีวิตประจำวันได้ดียิ่งขึ้น และการสอนอ่านจับใจความเป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝนให้กับผู้เรียนอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้การอ่านเรื่องราว ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามและหาคำตอบได้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ (ธีรวิมลเพชร, 2564)

การทำความเข้าใจคำถามของนักเรียน โดยครูและนักเรียนร่วมกันแปลความหมายของข้อคำถามในใบกิจกรรม โดยให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ตรงกันในช่วงแรก แต่หลังจากนั้นครูได้มีการปรับวิธีการให้นักเรียนได้ลองอ่านคำถาม และแปลคำถามด้วยตนเอง โดยครูจะสอนและเน้นสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ Wh- question ในขั้นตอนนี้ต้องให้เวลานักเรียนพอสมควรสำหรับการแปลคำถาม และเมื่อนักเรียนฝึกการทำความเข้าใจคำถามเพิ่มขึ้นก็ทำให้สามารถเข้าใจคำถามเพิ่มขึ้นตามลำดับสอดคล้องกับ ธวานันท์ ญฐเมธานาศิริ และ มนตรี วงษ์สะพาน (2567) กล่าวว่า กิจกรรมที่มีการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนได้มีการค้นหาคำตอบ ทำให้นักเรียนได้ความสามารถการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความสำคัญเพื่อหาคำตอบ และการประเมินผล โดยนักเรียนฝึกอ่านออกเสียงและนำคำถามในขั้นตอนที่ 2 มาหาคำตอบในเนื้อหาที่อ่าน ซึ่งเมื่อนักเรียนเข้าใจคำถาม และจับใจความสำคัญก็สามารถหาคำตอบได้เร็วขึ้น แล้วเขียนสรุปด้วยถ้อยคำของตนเอง ซึ่งมีครูคอยให้คำแนะนำ สอดคล้องกับ พิมพ์ผกา ประเสริฐสวัสดิ์ และยุพิน ยืนยง (2563) พบว่า เมื่อนักเรียนได้รับการชี้แนะและฝึกฝนจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสรุปใจความสำคัญดีขึ้น สามารถเขียนสรุปกระชับ และครอบคลุมประเด็นสำคัญของเรื่องดีขึ้น แสดงว่าผู้เรียนมีพัฒนาการในการอ่านเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้บทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยเริ่มตั้งแต่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การเลือกบทอ่านให้เหมาะสมกับวัยและความต้องการของผู้เรียน การให้คำแนะนำ การให้กำลังใจผู้เรียน ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน การเลือกบทอ่านที่น่าสนใจและเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน การเป็นผู้ชักชวนและกระตุ้นความคิดนักเรียนด้วยคำถาม เป็นส่วนสำคัญที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างดีเยี่ยม และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัว สิ่งเหล่านี้จะช่วยหล่อหลอมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี (มารีณีย์ ชีเลี้ยง และ ธนาธิป มะโนคำ, 2565)

2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ SURE อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, $SD = 0.43$) ซึ่งคะแนนเฉลี่ยในทุก ๆ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากด้านครูผู้สอนได้มีการชี้แจงรายละเอียดก่อนการทำกิจกรรมทุกครั้ง อีกทั้งครูยังมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน คอยแนะนำ ช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นกันเอง ทำให้นักเรียนรู้สึกอยากเรียน ไม่กดดันจนเกินไป ผ่อนคลาย ด้านเนื้อหา บทอ่านมีความเหมาะสม อ่านแล้วเข้าใจง่าย เนื้อหาที่น่าสนใจ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้กิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดขึ้นนั้นส่งเสริมให้นักเรียนสามารถแปลความหมายของคำศัพท์ อ่านออกเสียงคำศัพท์ บทอ่าน ผู้วิจัยคอยปรับและแก้ไขให้นักเรียนอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง และยังส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญและยังได้หาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน อีกทั้งยังส่งเสริมให้นักเรียนได้เขียนสรุปเรื่องราวจากการใช้ภาษาของตนเอง ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ สื่อมีสีสันที่สวยงามและยังเร้าความสนใจของนักเรียนได้ สื่อยังช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกในครั้งนี้นะจะเป็นนักเรียนที่คะแนนความสามารถเก่ง กลาง และอ่อน ในชั้นเรียน ซึ่งบรรยากาศในชั้นเรียนนักเรียนเก่งอาสาที่จะคอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเพื่อนๆ ที่อ่อนกว่าโดยไม่ได้แบ่งแยกใด ๆ ครูจะคอยให้คำแนะนำ เสริมแรงให้กำลังใจนักเรียนทุก ๆ คน ซึ่งจากผลการทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SURE อยู่ในระดับมากที่สุด ในทุก ๆ ด้าน สอดคล้องกับทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike's Classical Connectionism) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลองผิด ลองถูก สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดความ

อยากรู้ อยากรเรียน เชื่อมโยงความรู้เดิม มาสู่ความรู้ใหม่ จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ (ทิตินา แคมมณี, 2556) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพากร สุขชูศรี, รสสุคนธ์ พหลเทพ, รัตนาดี โชติภพนิช และทวิกา ตั้งประภา (2560) ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการสอนไม่แตกต่างกันคือ มีความพึงพอใจด้านสื่อการสอน ประโยชน์ที่ได้รับ เนื้อหา และการจัดกิจกรรม ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เพราะด้านสื่อการสอนผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด นั้น ผู้วิจัยใช้สื่อการสอนที่มีองค์ประกอบด้านเนื้อหาภาษาอังกฤษที่นักเรียนมีความรู้เดิม และมีภาพและเสียงประกอบเนื้อหาทำให้ผู้เรียนตื่นตัว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เมื่อผู้สอนนำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SURE เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ควรมีการเลือกบทอ่านที่ทันสมัย อยู่ในความสนใจ มีความยาก ง่ายตามความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน

1.2 การจัดการเรียนรู้แบบ SURE ปัญหาหนึ่งที่พบคือเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้สามารถขยายเป็น 3-4 ชั่วโมง ต่อแผนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือทำด้วยตนเองในทุกขั้นตอนนั้น จะใช้เวลาค่อนข้างนาน

1.3 สื่อเทคโนโลยี รวมไปถึงสีสันทันของใบกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อนักเรียน สามารถกระตุ้นเร้าความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

1.4 ครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผ่อนคลาย มีการเสริมแรงและให้กำลังใจที่กล่าวคำชื่นชมนักเรียนเมื่อนักเรียนสามารถทำกิจกรรมนั้นได้

1.5 ครูส่งเสริมให้นักเรียนให้ทำงานเป็นกลุ่ม เป็นทีม ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี และอ่านจับใจความสำคัญได้ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งต่อไปอาจนำการจัดการเรียนรู้แบบ SURE ไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน

2.2 ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ มาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SURE เช่น เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน, การเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.3 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องการฝึกอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

2.4 ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ SURE เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม และ
แรงจูงใจใฝ่เรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กุลธิดา แก้วตาบุศย์ ผาสุข บุญธรรม และสุดาพร ปัญญาฤกษ์. (2561.) การพัฒนาทักษะการอ่าน
จับใจความภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราช
ภัฏเชียงราย*, 11(3), 25-36.

ชาติชาย ม่วงปฐม. (2557). *ทฤษฎีการเรียนรู้การสอน. [เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. คณะครุศาสตร์, ราช
ภัฏอุตรธานี มหาวิทยาลัย*.

ณิชา ชินธามันและคณะ. (2561). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อจับใจความ
สำคัญจากสื่อในชีวิตประจำวัน. *วารสารครูพิบูล*, 5(1), 1-13.

ทิพากร สุขชูศรี, รสสุคนธ์ พหลเทพ, รัตนาดี โชติกพนิช และทวิกา ตั้งประภา. (2560). *การ
เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษและความพึงพอใจต่อกิจกรรมการสอน
ระหว่างกิจกรรม การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบ 3Ps กับกิจกรรมการสอนแบบชิปปา
(CIPPA Model) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. นาคบุตรปริทรรศน์*, 9(1), 181-193.

ทศนา แคมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.

ธีวรา กมลเพชร. (2564). *การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยวิธีการ
จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ของนักเรียนสาขาการบัญชีระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.

- จุวานันท์ ญัฐเมธานาศิริ และมนตรี วงษ์สะพาน. (2567). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ร่วมกับชุดฝึกการอ่านจับใจความ เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 18(2), 86-101.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ผัสพรพรรณ ถนอมพงษ์ชาติ, สุมาลี ชีโนกุล, และสำลี ทองจิ๋ว. (2556). ทักษะขั้นตอนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิดการเห็นความสำคัญของการเรียนรู้และการเรียนรู้แบบลึกสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารสุนารี, 7(2), 59-78.
- พิมพ์ผกา ประเสริฐสวัสดิ์, และยุพิน ยืนยง. (2563). การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษและการศึกษาพฤติกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการจัดการเรียนรู้การอ่านแบบSQ3R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 36(2), 191-206.
- มารีณีย์ ชีเลี้ยง และธนธิป มะโนคำ. (2565). สื่อและกลวิธีในการสอนภาษาอังกฤษสำหรับเด็ก. วารสารร้อยแก่นสาร, 7(1), 404-416.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2540). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ศรีวิไล พลมณี. (2545). พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมุทร เช้นเขาวนิช. (2542). เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สยามรัฐ ลอยพิมาย และชัยรัตน์ วาระ. (2557). ผลของการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุลัญญา หะยัหามะ, มีชัย วงศ์แดง,และกุสุมา ล่านุ้ย. (2564). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ ของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครูคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 32(3), 175-186.

- สุวิมล ตีรกานันท์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรชนิดา หวานคง. (2559). *การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21*. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 7(2), 303-314.
- Fitz-Gibbon. carol Taylor. Lyons Morris and Lynn. ji. auth. (1987). *How to design a program evaluation*. Newbury Park: Sagh.
- Gottardo, A., Mirza, A., Koh, P. W., Ferreira, A., & Javier, C. (2018). Unpacking listening comprehension: The role of vocabulary, morphological awareness, and syntactic knowledge in reading comprehension. *Reading and Writing*, 31, 1741-1764.
- Long, M. H. & Richards, J. C. (1987). *Methodology in TESOL, A Book of Readings*. New York: Newbury House.
- Phayat Wutthirong. (2014). *Innovation management: Resource learning organization and innovation*. 263, Bangkok: Chulalongkorn University Press
- Rubin, D. (2001). *A critical reader* : Malden Mass. Balackwell.
- Wilkins, D. A. (1972). *Linguistics in Language Teaching*. Cambridge: MFT Press.

แนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
Guidelines for Enhancing Effective Teamwork in Schools
Under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

ชัยวัฒน์ สมสุข^{1*}, ธัญญาพร กันตารณวัฒน์² และขวัญธิศรา อภิสุขสกุล³

Chaiwat Somsuk^{1*} Thiyaporn Kantathanawat² Kwantitsara Apisuksakul³

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

² รองศาสตราจารย์ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

³ อาจารย์ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

* ผู้ประสานงาน: 63603052@kmitl.ac.th

¹ Graduate Student Of Master Degree in Education Administration, School Of Industrial Education and Technology, King Mongkut's Institute Of Technology Ladkrabang

² Associate Professor, School Of Industrial Education and Technology,
King Mongkut's Institute Of Technology Ladkrabang

³ Lecturer in School Of Industrial Education And Technology
Of King Mongkut's Institute Of Technology Ladkrabang

* Corresponding Author: 63603052@kmitl.ac.th

(Received: 2024-08-19; Revised: 2024-09-09; Accepted: 2025-02-11)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 คน ได้มาโดยใช้วิธีเลือก

แบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน พบว่า แนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ กำหนดวัตถุประสงค์ชัดเจน บทบาท และการมอบหมายงาน บรรยากาศการทำงานที่ดี การรับฟัง การมีส่วนร่วม การสื่อสารเปิดเผย ภาวะผู้นำร่วมกัน ความสัมพันธ์ในกลุ่มและนอกกลุ่ม มีรูปแบบการทำงานที่หลากหลาย และการประเมินตนเอง

คำสำคัญ: การทำงานเป็นทีม แนวทางการเสริมสร้างทีมงาน ทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน

Abstract

This research aimed to explore guidelines for enhancing effective teamwork in schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. The study involved 12 participants, including school administrators and department heads from the schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 for the academic year 2023, selected through purposive sampling technique. The research instrument was a semi-structured interview, which had an index of item-objective congruence (IOC) ranging from 0.60 to 1.00. Content analysis was employed for analyzing data.

The study identified 10 key strategies for enhancing effective teamwork in schools under the Secondary Educational Service Area Office 2. They consisted of (1) clear goals, (2) roles and assignments, (3) positive working environment, (4) active listening and acceptance, (5) participation, (6) open communication, (7) collective leadership, (8) intra and inter group relationships, (9) diverse working methods, and (10) self-evaluation.

Keywords: Teamwork, Guidelines for enhancing teamwork, Effective Teams in School

บทนำ

ในยุคของการศึกษาแบบร่วมสมัย การเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและผลลัพธ์ในการดำเนินงาน จากการวิจัยและประสบการณ์จากหลายสถาบันชี้ให้เห็นว่าการสร้างทีมงานที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพนั้นสามารถนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนอย่างยั่งยืน การทำงานร่วมกันในรูปแบบทีม ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างบุคลากร (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2562) การทำงานเป็นทีมนี้จะช่วยให้เกิดความสำเร็จในงาน ต้องมีปฏิสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเพื่อนมนุษย์ ส่งเสริมและพัฒนาอยู่เสมอ ทีมที่สามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ต้องประกอบด้วยความสามารถพิเศษ (Talent) ความรู้ (Knowledge) ความสำคัญของการรวมตัวกันเพื่อทำงานเป็นทีม ความรู้ ความสามารถและศักยภาพในตัวบุคคล มีขอบเขตที่จำกัดจึงต้องมารวมกลุ่มกันเพื่อนำจุดดี จุดด้อย ความรู้ และความสามารถ ที่แตกต่างกันเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์ทั้งส่วนบุคคล และส่วนรวม (ลำเทียน เผ่าอาจ, 2559) ซึ่งคุณค่าหรือผลตอบแทนที่ได้รับจากการร่วมมือกันทำงาน จะนำไปสู่ความภาคภูมิใจ สร้างความเป็นเอกลักษณ์ ร่วมกันรับผิดชอบ และตระหนักถึงการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรนั้น ๆ ที่จะต้องร่วมมือกันพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมายร่วมกัน (พิชชาภา เกาะเต็น, 2563)

ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ รวมทั้งหน้าที่ความรับผิดชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีภาระงานอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้นทำให้การทำงานขาดประสิทธิภาพและไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะบุคลากรไม่ได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันเป็นทีม ขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและการทำงานที่ซ้ำซ้อน ขาดวิสัยทัศน์ร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียน ส่งผลให้การดำเนินงานขาดทิศทางที่ชัดเจน รวมทั้งมีภาระงานที่หนักและไม่สมดุล ทำให้ครูและบุคลากรเกิดความเหนื่อยล้าและขาดแรงจูงใจในการทำงาน และขาดการพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ ๆ ของบุคลากร ทำให้ไม่สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งความขัดแย้งระหว่างบุคลากรที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่งผลให้บรรยากาศการทำงานไม่เอื้อต่อการสร้างสรรค์และไม่เกิดการพัฒนา ซึ่งจากดังกล่าวข้างต้นการดำเนินงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จะดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียน

เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องของหน่วยงานต้นสังกัดและประสบผลสำเร็จได้ ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความร่วมมือ ร่วมใจกันในการทำงาน และขับเคลื่อนนโยบายให้สัมฤทธิ์ผล ดังนั้นแนวคิดการทำงานเป็นทีมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้การทำงานประสบผลสำเร็จ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาจะต้องเสริมสร้างและพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพในโรงเรียน เพื่อบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครั้นนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ได้แก่ กำหนดวัตถุประสงค์ชัดเจน บทบาทและการมอบหมายงาน บรรยากาศการทำงานที่ดี การรับฟัง การมีส่วนร่วม การสื่อสารเปิดเผย ภาวะผู้นำร่วมกัน ความสัมพันธ์ในกลุ่มและนอกกลุ่ม มีรูปแบบการทำงานที่หลากหลาย และการประเมินตนเอง เพื่อให้ทุกโรงเรียนในสังกัดนำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลสารสนเทศ และนำไปใช้ในการเสริมสร้างทีมงานให้มีประสิทธิภาพในโรงเรียน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการบริหารมากยิ่งขึ้น

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าหากโรงเรียนมีแนวทางในการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างทีมงานให้มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นจะส่งผลให้สถานศึกษามีการพัฒนาก้าวหน้า เป็นสถานศึกษาที่เข้มแข็ง และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียน ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาแนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการเสริมสร้าง และพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทีมงานที่มีประสิทธิภาพของวรรณวิชา ไชยชลาแสง (2551) และโชติสุภา สายสนั่น (2559) และได้ศึกษาแนวคิดทีมงานที่มีประสิทธิภาพของ

Woodcock (1989) parker (1990) และ Kreitner and Kinicki (2008) (อ้างถึงใน กาญจนภรณ์ พลประทีป, 2558) ครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดซึ่งได้จากการสรุป สังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยในที่นี้ได้นำเสนอประเด็นที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ประกอบด้วย 1) กำหนดวัตถุประสงค์ชัดเจน 2) บทบาทและการมอบหมายงาน 3) บรรยากาศการทำงานที่ดี 4) การรับฟัง 5) การมีส่วนร่วม 6) การสื่อสารเปิดเผย 7) ภาวะผู้นำร่วมกัน 8) ความสัมพันธ์ในกลุ่มและนอกกลุ่ม 9) มีรูปแบบการทำงานที่หลากหลาย และ 10) การประเมินตนเอง ซึ่งจะเป็นแนวทางการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน เพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

2. รูปแบบการวิจัย งานวิจัยนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จากทั้งหมด 6 สหวิทยาเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีความรู้และความชำนาญในการบริหารงานในโรงเรียน สำหรับการศึกษาศึกษาการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน จำนวน 12 คน จากสหวิทยาเขตละ 1 โรงเรียน จำนวน 2 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เพื่อให้ทราบแนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

3.1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี

3.2 เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 2 ปี

3.3 มีความยินยอมให้ผู้ทำวิจัยทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) จำนวน 26 ข้อ ที่ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ทั้ง 10 ประเด็น ได้แก่ กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน บทบาทและการมอบหมายงาน บรรยากาศการทำงานที่ดี การรับฟัง การมีส่วนร่วม การสื่อสารเปิดเผย ภาวะผู้นำร่วมกัน ความสัมพันธ์ในกลุ่มและนอกกลุ่ม มีรูปแบบการทำงานที่หลากหลาย และการประเมินตนเอง ซึ่งแต่ละประเด็นผู้วิจัยได้ทำการ

สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นนิยามที่ชัดเจน แล้วดำเนินการสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ก่อนจะให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาถึงความเหมาะสมในเบื้องต้น จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 คน โดยมีคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ คือเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับทฤษฎีที่งานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน มีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน เป็นผู้พิจารณาให้คะแนนความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และทำการตรวจสอบเพื่อพิจารณาลงความเห็น ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ดังนั้นสามารถตัดสินใจได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสม หรือมีความตรงเชิงเนื้อหา และดำเนินการแก้ไขข้อคำถามตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะเพื่อความสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเครื่องมือไปสัมภาษณ์กับผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 6 แห่ง รวมทั้งสิ้น 12 คน โดยใช้การสัมภาษณ์ในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ.2567 ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบทุกสถานศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาสังเคราะห์ จากนั้นส่งข้อมูลกลับไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อทำการตรวจสอบข้อมูลที่สังเคราะห์ ว่าตรงตามที่ได้ให้สัมภาษณ์ไว้หรือไม่

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) (สุภางค์ จันทวานิช, 2555) ที่จำแนกตามประเด็นของกรอบแนวคิดการวิจัย โดยจำแนกข้อมูลออกเป็นประเภท (Typological Analysis) จัดกลุ่มคำที่มีความสัมพันธ์กัน และทำการเปรียบเทียบข้อมูล (Comparison) โดยการนำข้อมูลที่ได้อาจจากสถานศึกษา 6 แห่ง เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ ความสอดคล้อง หรือความขัดแย้ง จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยหลังจากเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลในสถานศึกษาทั้ง 6 แห่ง แล้วนำข้อมูลมาสร้างข้อสรุปเบื้องต้นตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสร้างเป็นแนวทาง และแนวทางที่ได้จากการสังเคราะห์ ดำเนินการสะท้อนข้อมูลกลับคืนให้ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ทั้ง 12 คน เพื่อยืนยันผลของแนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

7. การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล โดยก่อนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้สอบถามความสมัครใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีการใช้แบบสัมภาษณ์ การบันทึกภาพและเสียง และขออนุญาตชี้แจงรายละเอียดของขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ละเว้นข้อมูลที่น่าไปสู่การระบุตัวตนที่สามารถระบุตัวตนได้ ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลและการเก็บรักษาความลับข้อมูลผู้วิจัยจะเก็บไว้อย่างปลอดภัย และข้อมูลทั้งหมดนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาด้านการวิชาการเท่านั้น

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปและสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่าแนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย 10 ประเด็น โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ชัดเจน โดยการร่วมกับทุกฝ่ายในองค์กร เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน และในการทำ SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการวิเคราะห์และกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน และกลยุทธ์ที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการกำหนดวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ขององค์กรเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรมีความเข้าใจในทิศทางการทำงานที่ชัดเจน นอกจากนี้การประชุมก่อนการดำเนินงานจะช่วยให้มีการวางแผนร่วมกัน ซึ่งการเปิดโอกาสให้ทุกคนในทีมแสดงความคิดเห็นเป็นสิ่งที่ควรทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเห็นพ้องร่วมกันและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

“การกำหนดวัตถุประสงค์ จริง ๆ แล้วทุกคนมีส่วนร่วมด้วยกัน...ดังนั้นเราร่วมกันคิด ทีมงานต้องมาช่วยคิด ช่วยทำ มุ่งหวังไปตามตัวชี้วัดที่เราตั้งไว้...เราก็ประชุมร่วมกันและแก้ไขปัญหา ร่วมหาแนวทางว่าเราจะเดินไปอย่างไร...ซึ่งจะได้ความคิดจากทีมงาน การทำงานเป็นทีมสำคัญที่สุด เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์” (ผู้บริหารสถานศึกษา A4)

2. บทบาทและการมอบหมายงาน โดยผู้บริหารควรทำความรู้จักกับครูและทีมงาน เพื่อเข้าใจลักษณะนิสัย ความสามารถ และความถนัดของแต่ละคน และมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถเหล่านั้น การจัดโครงสร้างงานที่ชัดเจนและการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม

ในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับ จะช่วยเพิ่มความรับผิดชอบและความยินดีในการทำงาน นอกจากนี้ การติดตามผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง และการให้คำแนะนำในการปรับปรุงงาน จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น รวมถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้พัฒนาทักษะเพิ่มเติมจากการทำงานนอกเหนือจากงานที่ได้รับมอบหมายเป็นประจำ โดยคำนึงถึงทัศนคติและความสนใจของพวกเขา มีการประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอและการปรับปรุงเมื่อมีความจำเป็น จะช่วยส่งเสริมความสำเร็จขององค์กรในระยะยาว

“... แล้วเราก็จะต้องดูว่ามีใครที่มีความเหมาะสม ทั้งทางความรู้ อาจจะเป็นความรู้เฉพาะด้าน และความสามารถ นอกจากนั้นเราก็ต้องถามความสมัครใจด้วยว่า เขาอยากที่จะทำงานนี้หรือรับผิดชอบงานนี้ หรือไม่...” (ผู้บริหารสถานศึกษา A6)

3. บรรยากาศการทำงานที่ดี โดยเริ่มจากการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น การเลือกสรรบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณที่เพียงพอ และการดูแลสุขภาพแวดล้อมให้สะอาดและเหมาะสมกับการทำงาน มีการสร้างแรงจูงใจผ่านงานที่ท้าทาย และการมอบสวัสดิการที่ดี รวมถึงการให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร โดยการทักทาย เยี่ยมเยียน และทำกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนี้การสื่อสารที่ดีมีส่วนช่วยในการลดความขัดแย้ง เพิ่มความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจให้กับทีมงาน อีกทั้งการให้กำลังใจ และหลีกเลี่ยงการนิโทษก็เป็นส่วนสำคัญในการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี

“...มีการจัดกิจกรรมให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน...การไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ที่พยายามให้ได้มีกิจกรรมอยู่ร่วมกันบ่อย ๆ เพื่อเป็นการสานสัมพันธ์ระหว่างครูและบุคลากรในสถานศึกษา...” (หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ B1)

4. การรับฟัง โดยการจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ เช่น การประชุมประจำเดือนและการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อให้ครูและบุคลากรมีโอกาสนำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะในบรรยากาศที่ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ นอกจากนี้ควรมีการเขียนบันทึกข้อความหรือรายงาน เมื่อเผชิญกับปัญหาซับซ้อน และจัดประชุมร่วมกับฝ่ายบริหารหรือคณะกรรมการดำเนินงานในโรงเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม การสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างสำหรับการแสดงความคิดเห็นและการประชุมในบรรยากาศที่เป็นมิตรช่วยให้บุคลากรรู้สึกมีคุณค่า การรับฟังอย่างเปิดใจและการชี้แจงเหตุผล จะช่วยลดความขัดแย้ง และการฟังอย่างเป็นกลางและยุติธรรมจากฝ่ายบริหารจะช่วยให้ทุก

คนเข้าใจและยอมรับการตัดสินใจในองค์กร นอกจากนี้ การหาจุดร่วมและแนวทางที่เป็นกลางจะช่วย
ให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่นในบรรยากาศที่เปิดกว้าง

“เราสนับสนุน ส่งเสริมเรื่องนี้อยู่แล้ว...และในการทำงานต่าง ๆ ก็ให้เขาได้มีการประชุม
ทีมงานของเขา ก่อนวางแผนการทำงาน เราให้สิทธิเขาเต็มที่ ส่วนฝ่ายบริหารก็ติดตาม เสนอแนะ
เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ” (ผู้บริหารสถานศึกษา A3)

5. การมีส่วนร่วม โดยการจัดการประชุมอย่างเป็นระบบ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมแสดง
ความคิดเห็นในกระบวนการตัดสินใจผ่านการอภิปรายและการประชุมโรงเรียน ซึ่งจะช่วยสร้าง
บรรยากาศที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา ซึ่งจะทำให้ครูและบุคลากรมีบทบาทในการตัดสินใจและการวางแผนอย่างกว้างขวาง
นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยให้มีการประเมินตนเอง ประเมินจากฝ่ายบริหาร
และหัวหน้างาน เพื่อให้ได้มุมมองที่ครอบคลุม พร้อมทั้งใช้เทคโนโลยีในการรวบรวมข้อมูลและการ
ประเมินแบบ 360 องศา ซึ่งรวมถึงความคิดเห็นของนักเรียน นอกจากนี้ ยังมีการนิเทศและการ
ประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการดำเนินงาน และการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น
SLC และ PLC เพื่อให้ครูได้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพัฒนางานร่วมกัน

“...เราต้องเปิดโอกาสให้กับทุกคน เช่น ตอนประชุมใหญ่ของโรงเรียนจะเปิดโอกาสให้เขาใน
ตอนสุดท้าย...ก็คือขอให้เขาได้มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น...หรือข้อเสนอแนะ ข้อคิดดี ๆ ใหม่ ๆ จะ
ได้นำไปใช้ร่วมกันในอนาคต ตรงนี้คือปัจจัยที่ว่าสำคัญ” (ผู้บริหารสถานศึกษา A4)

6. การสื่อสารเปิดเผย โดยดำเนินการหลายรูปแบบ ได้แก่ การสื่อสารผ่านลายลักษณ์อักษร
เช่น การประกาศ บันทึกข้อความ และการส่งข้อความผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลถึงครู
และบุคลากรอย่างทั่วถึงตรงกัน นอกจากนี้ยังมีการประชุมครูประจำเดือน การประชุมกลุ่มสาระฯ
และการประชุมของโรงเรียนเพื่อแจ้งข้อราชการและประเด็นสำคัญ รวมถึงการใช้เทคโนโลยี
เช่น ไลน์กลุ่ม เว็บไซต์โรงเรียน และเพจของโรงเรียน เพื่อสื่อสารกับบุคลากร ผู้ปกครอง
และบุคคลภายนอก และการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการก็มีความสำคัญ เช่น การทักทายและพูดคุย
ในผ่านไลน์กลุ่ม รวมถึงการเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยได้ทุกช่องทาง ทั้งการสอบถามโดยตรงที่ห้อง
ทำงานฝ่ายบริหาร หรือผ่านหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

“...จะเป็นประชุมครูประจำเดือน ก็ถือว่าเป็นการสื่อสารที่เป็นทางการ แต่ส่วนหนึ่งทุกวันนี้ก็
จะมีการใช้ไลน์กลุ่ม ในการสื่อสาร และตอบโต้กลับ...ก็เปิดโอกาสให้ได้สื่อสารระหว่างกันมากขึ้น”
(ผู้บริหารสถานศึกษา A2)

7. ภาวะผู้นำร่วมกัน โดยการกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อให้ครูและบุคลากรมีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องเล็ก ๆ และกระจายอำนาจการบริหารผ่านหัวหน้างานแต่ละฝ่าย การสับเปลี่ยนหมุนเวียนหัวหน้างานนั้นทำผ่านกระบวนการคัดเลือกที่มีส่วนร่วมโดยพิจารณาความชำนาญและประสบการณ์ และเปิดโอกาสให้ครูใหม่ได้เรียนรู้งาน พร้อมกับมีการติดตามและให้คำแนะนำจากฝ่ายบริหาร นอกจากนี้ยังมีการปรับเปลี่ยนบุคลากรในฝ่าย เมื่อพบปัญหาในการทำงาน เพื่อให้เกิดการยอมรับและลดความขัดแย้ง ส่งผลให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและความร่วมมือในทุกระดับของโรงเรียน

“เรามีโครงสร้างการบริหารของโรงเรียน กำหนดว่าในแต่ละฝ่ายงานนั้นมีงานอะไรบ้าง จากนั้นก็มีคำสั่งแต่งตั้งปฏิบัติงานทุกปีการศึกษาเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ และให้เขาดำเนินงานตามกรอบงาน ให้อำนาจในการทำงาน และมีการนิเทศ ติดตาม ให้คำแนะนำในการทำงาน” (ผู้บริหารสถานศึกษา A1)

8. ความสัมพันธ์ในกลุ่มและนอกกลุ่ม โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เช่น กิจกรรมละลายพฤติกรรม การประชุมกลุ่มย่อย สังสรรค์ และทานอาหารร่วมกัน รวมถึงกิจกรรมสันตนาการ เช่น กีฬาสีและสัมมนา เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและความสัมพันธ์ระหว่างทีมงาน ให้การสนับสนุนทีมงานผ่านการฟังและการให้คำปรึกษาจากฝ่ายบริหาร เพื่อสร้างทัศนคติเชิงบวกและความสุขในการทำงาน นอกจากนี้ยังมีการจัดการความขัดแย้งผ่านการอภิปรายในที่ประชุม สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรผ่านกิจกรรมร่วมกัน และการส่งเสริมความเสมอภาคและความยุติธรรมในที่ทำงาน เพื่อป้องกันความขัดแย้งและเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีในทีมงาน

“...ส่วนในเรื่องความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน...ฝ่ายบริหารก็อาจจะช่วยให้กำลังใจ และให้คำปรึกษา หรือสร้างทัศนคติเชิงบวกให้กับเขา เช่น ปรุมนิเทศครูบรรจุใหม่ หรือครูย้ายให้เข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรของเรา ให้เขาเข้าใจในบริบทโรงเรียน พยายามสร้างความสุขในการทำงานให้เกิดขึ้นให้กับเขา มอบรางวัลในโอกาสสำคัญ ชื่นชมยินดี ให้เขามีกำลังใจในการทำงานต่อไป” (ผู้บริหารสถานศึกษา A3)

9. มีรูปแบบการทำงานที่หลากหลาย โดยการพัฒนาส่วนบุคคลและการอบรม โดยให้ครูจัดทำแผนพัฒนาส่วนบุคคล (Individual Development Plan) และการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารทั้งในด้านงบประมาณและทรัพยากรสำหรับการอบรม นอกจากนี้ยังมีการสำรวจความต้องการผ่านการประชาสัมพันธ์หลักสูตรการอบรม พร้อมทั้งการแบ่งปันความรู้ระหว่างครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระบบการทำงาน เช่น การจัดคอมพิวเตอร์และ

อุปกรณ์เทคโนโลยีในทุกกลุ่มสาระฯ และห้องเรียน รวมถึงการใช้ระบบ My Office, Google Sites, School Bright และแอปพลิเคชันอื่น ๆ เพื่อการทำงานและลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน และเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการทำงาน ผ่านการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อลดภาระงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของครู

“เรามีแผนพัฒนาส่วนบุคคล หรือเรียกว่า ID Plan...คุณครูแต่ละคนต้องกำหนดแผนการปฏิบัติหรือแผนการพัฒนาส่วนตัวของแต่ละคน...ฝ่ายบริหารต้องส่งเสริมสนับสนุนตาม ID PLAN ของแต่ละคน...เพราะฉะนั้นฝ่ายบริหารก็ต้องเสริมแรงในการพัฒนา...นำสื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาเอื้อประโยชน์แก่ครูและบุคลากรในการทำงาน... และมีการนำแอปพลิเคชันต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารงาน เช่น Google site, My Office เพื่อความสะดวกของครูและบุคลากรงาน และเป็นการลดทรัพยากรและงบประมาณของโรงเรียน...” (ผู้บริหารสถานศึกษา A5)

10. การประเมินตนเอง โดยให้มีการประเมินโดยผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน นักเรียน รวมถึงการประเมินตนเอง ซึ่งครูต้องรายงานผลงานและปัญหาที่พบทุกปีการศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาการทำงานผ่านกระบวนการ PDCA อย่างเป็นระบบ และมีการสำรวจความคิดเห็นเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะและนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน รวมทั้งการประชุมสรุปงานซึ่งจัดขึ้นหลังเสร็จกิจกรรม เพื่อประเมินผลงานและวางแผนพัฒนางานในอนาคต นอกจากนี้มีการติดตามความก้าวหน้าและให้ผลย้อนกลับจากผู้บริหารที่ให้คำปรึกษาและแนวทางการปรับปรุงโดยไม่เปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลอื่น และให้การเข้าถึงข้อมูลการประเมินผ่านคิวอาร์โค้ด เพื่อให้ครูสามารถนำไปพัฒนางานได้ และการหมุนเวียนหรือโยกย้ายบุคลากรจะพิจารณาจากการประเมินและการสนทนา เพื่อปรับทิศทางการดำเนินงานให้เหมาะสม

“มีการประเมินของงานทุกงาน ติดตามทุกงาน เพราะงานทุกงานต้องมีการสรุป มีการประเมินผลงานของตัวเองทุกงาน เมื่อเขามีประเมินผลงานทุกงานแล้ว เขาจะวิเคราะห์ออกมาแล้วจะส่งมาให้เราดู...ดีไม่ดีเราก็ต้องให้ข้อมูลย้อนกลับไป เพื่อพัฒนาและติดตามช่วยให้กำลังใจไปให้เขาแก้ไขตามนั้นด้วย” (ผู้บริหารสถานศึกษา A4)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. แนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ชัดเจน เป็นประเด็นที่สำคัญในการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะมีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางการทำงานร่วมกัน และมีการประชุมก่อนการดำเนินงานเพื่อร่วมกันวางแผนการทำงาน และให้ทุกคนได้รับทราบกับเป้าหมายหรือทิศทางที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริชัย อ่อนอุบล (2560) ได้ศึกษาการสร้างทีมงานและแนวทางพัฒนาการสร้างทีมงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่าความชัดเจนของเป้าหมายต้องเป็นที่เข้าใจชัดเจนโดยทั่วกัน สนองความต้องการของสมาชิก กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือและสร้างความผูกพันเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนทรี พูลทอง (2559) ได้ศึกษาการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของงาน พบว่าการสื่อสารวัตถุประสงค์ของงานอย่างชัดเจน และการให้ทีมงานมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร และการให้ทีมงานมีส่วนร่วมทำให้พวกเขามีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรและมีความมุ่งมั่นในการทำงานมากขึ้น

2. แนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ในด้านบทบาทและการมอบหมายงาน เป็นประเด็นที่สำคัญในการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะการมอบหมายงานให้มีความเหมาะสมกับความสามารถของสมาชิกในทีมงาน มีความเสมอภาค มีโครงสร้างที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้สมาชิกในทีมงานเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับงานที่ได้รับ และเคารพในบทบาทของทีมงานเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kreitner & Kinicki (2008) กล่าวว่า มีการคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนภายในทีม เมื่อการทำงานเริ่มขึ้นจะต้องมีความชัดเจนเรื่องการมอบหมายงาน การยอมรับในงานที่ได้รับมอบหมาย และทำให้เสร็จสมบูรณ์ และมีการกระจายงานให้แก่สมาชิกภายในทีมอย่างยุติธรรม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐวุฒิ กนกธรรม (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของพนักงานในการมอบหมายงานในองค์กร พบว่าการมอบหมายงานที่เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นสร้างสรรค์ได้รับการสนับสนุนอย่างมาก ในองค์กรที่ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้มีความผูกพันกับองค์กรและมีความพึงพอใจในงานมากขึ้น

3. แนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ในด้านบรรยากาศการทำงานที่ดี เป็นประเด็นที่สำคัญในการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะการจัด

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีการสร้างแรงจูงใจ การทำกิจกรรมร่วมกัน และการสื่อสารที่ดีมีส่วนช่วยในการลดความขัดแย้งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel (1995) พบว่าบรรยากาศการทำงานที่ดีเกิดจากความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น และเคารพซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน การสนับสนุนและการร่วมมือกันเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้พนักงานรู้สึกปลอดภัยและสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ งานวิจัยหลายชิ้นยืนยันว่าความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงานมีผลต่อความสุขและความพึงพอใจในงาน โดยที่เน้นถึงความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ในการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจมาศ นิลกำแหง (2564) ศึกษาแบบการพัฒนาทีมงานที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่าการมีบรรยากาศที่ดี คือการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงาน หรือระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน เปิดโอกาสให้เรียนรู้รับแนวคิดใหม่ ๆ ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพมาใช้ในการทำงาน

4. แนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ในด้านการรับฟัง เป็นประเด็นที่สำคัญในการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะการรับฟังอย่างเปิดใจและการชี้แจงเหตุผลจะช่วยลดความขัดแย้ง และการหาจุดร่วมและแนวทางที่เป็นกลางจะช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Underwood (1989) กล่าวว่า การที่ผู้ฟังให้ความสนใจและความพยายามเพื่อการเข้าใจความหมายของสิ่งที่ได้ฟัง รวมทั้งความพยายามที่จะเข้าใจความหมายตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารด้วย เข้าใจประโยคที่พูดว่าสัมพันธ์กับประโยคอื่น ๆ มีหน้าที่อย่างไร ในการสื่อสารผู้ฟังจะเลือกจำเฉพาะสิ่งที่สัมพันธ์หรือตรงกับจุดประสงค์ในการฟัง โดยตัดส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรพรรณ คิณธิ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการทำงานเป็นทีมของครูสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 พบว่า สมาชิกทีมงานมีการเปิดเผยต่อกันและเผชิญหน้าเพื่อแก้ปัญหา มีการให้แรงจูงใจกับผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารแสดงความเห็นใจและให้กำลังใจเมื่อมีปัญหาขัดแย้งกัน และสามารถหาข้อยุติความขัดแย้งได้ สมาชิกทีมงานยอมรับฟังเหตุผลของกันและกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใสมีน้ำใจต่อกันส่งเสริมสนับสนุนให้มีความรักสามัคคี ผูกพันกันในการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ครูตัดสินใจในการทำงานได้อย่างอิสระในการทำงานได้ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ภายในทีม

5. แนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ในด้านการมีส่วนร่วม เป็นประเด็นที่สำคัญในการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะ มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกในทีมงานทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน มีความคิดเห็นและความเข้าใจตรงกัน และร่วมมือในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Aubert & Kelsey (2003) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมผ่านการทำงานร่วมกันในทีม โดยที่ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอิสระ จะช่วยเพิ่มความหลากหลายของแนวคิดและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ การทำงานแบบมีส่วนร่วมนี้ยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในทีมและองค์กร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจมาศ นิลกำแหง (2564) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาทีมงานที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า การร่วมมือเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพราะการทำงานเป็นทีมต้องอาศัยการร่วมมือของสมาชิกในทีมงานทุกคนช่วยกันปฏิบัติงาน ร่วมกันในการประเมินผลการปฏิบัติการร่วมกันแก้ปัญหการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยไม่คำนึงถึงว่าจะอยู่กลุ่มใดทั้งในและนอกเวลา ด้วยความเต็มใจอย่างพร้อมเพรียง

6. แนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ในด้านการสื่อสารเปิดเผย เป็นประเด็นที่สำคัญในการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะมีกระบวนการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา มีความน่าเชื่อถือ และเข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพิ่มสุข อนันต์มั่งคั่ง (2560) ศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนมารีวิทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า คณะครูมีการรับฟังปัญหาการทำงาน ของผู้ร่วมงานที่เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจ พร้อมทั้งจะร่วมกันแก้ปัญหที่เกิดขึ้น มีการสนับสนุนให้ครู มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในโรงเรียน อีกทั้งได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้ร่วมงานอย่างเปิดเผยและทั่วถึงกัน ส่งผลให้การทำงานเป็นทีมของครู อยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายฝน แสงเดือน (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดจันทบุรี พบว่าการสื่อสารอย่างเปิดเผย โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยทีมมีบรรยากาศการทำงานอย่างเป็นกันเองและถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา และพูดคุยกันด้วยความจริงใจ

7. แนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ในด้านภาวะผู้นำร่วมกัน เป็นประเด็นที่สำคัญในการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะทุกคนในทีมงาน

มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการกระจายอำนาจในการดำเนินการ ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนไปตามสถานการณ์เพื่อประโยชน์สูงสุดของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลำเทียน เฝ้าอาจ (2559) ได้ศึกษาการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอมือเกร็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบข้อบกพร่องในการทำงาน มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จของโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการทำงานตามลำดับ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริชัย อ่อนอุบล (2560) ได้ศึกษาการสร้างทีมงานและแนวทางการพัฒนาการสร้างทีมงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่าด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสม เรียงอันดับจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารควรให้ครูและผู้เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพให้เป็นที่ยอมรับในด้านความรู้และความสามารถในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรให้ครูและผู้เกี่ยวข้องได้รับการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นผู้นำภายในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารควรให้ครูและผู้เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการแก้ปัญหาและการตัดสินใจในการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลอย่างต่อเนื่อง

8. แนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ในด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มและนอกกลุ่ม เป็นประเด็นที่สำคัญในการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะมีการประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการทำงาน มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อดำเนินงานที่ราบรื่น และบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนอย่างราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Beyer and Marshall (1981) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ภาพในการทำงานร่วมกันภายในกลุ่มวิชาชีพเดียวกัน มีการสร้างความรู้สึที่ดีต่อกันภายในกลุ่มจะมีลักษณะของความสัมพันธ์แบบเพื่อน มิตรภาพที่ดีซึ่งก่อให้เกิดพลังอำนาจทางวิชาชีพ โดยจะมีมุมมองแบ่งออกเป็น 3 มิติ คือ มิติของความ เป็นวิชาชีพ มิติของการตัดสินใจ และมิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุสิตา เลหาพันธุ์ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่าด้านการมีปฏิสัมพันธ์โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก คณะครูในโรงเรียนของท่านมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทำงานร่วมกันด้วยความสุข มีน้ำใจให้กันและกันอย่างดี และมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทำงานโดยไม่เครียด ไม่เบื่อหน่ายและไม่รู้สึกโดดเดี่ยว

9. แนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ในด้านมีรูปแบบการทำงานที่หลากหลาย เป็นประเด็นที่สำคัญในการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะ

ทีมงานทุกคนมีแนวความคิดหรือวิธีการทำงานที่หลากหลาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนำพาทีมงานไปสู่ความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2564) กล่าวว่า การที่สมาชิกในทีมต้องมีความคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมมาใช้แก้ปัญหาของงานที่ทำ จึงเป็นการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากงานที่ทำอยู่ โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้น ให้เกิดความคิดเห็นใหม่ ๆ ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นและนำไปใช้ได้จริง จึงเป็นการปรับปรุงงาน และเพิ่มผลผลิตอีกด้วย และสอดคล้องแนวคิดของ Warr (2002) กล่าวว่า ผู้บริหารควรสนับสนุนการปรับตัวของบุคลากรต่อการทำงานที่หลากหลาย โดยใช้การฝึกอบรมและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างทางบุคลิกภาพและการทำงาน วิธีนี้จะช่วยลดความขัดแย้งในทีมและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโดยรวม การทำงานร่วมกันของบุคคลที่มีลักษณะนิสัยและวิธีการทำงานที่แตกต่างกัน จะสร้างโอกาสในการแบ่งปันมุมมองที่หลากหลาย และเสริมสร้างการเรียนรู้ในทีมจะช่วยสร้างความสมดุลและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน

10. แนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ในด้านการประเมินตนเอง เป็นประเด็นที่สำคัญในการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะทุกคนในทีมงานได้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อให้ทราบถึงสภาพที่แท้จริงว่ามีจุดเด่นและจุดด้อยอย่างไร มีการนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลย้อนกลับ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Schermerhorn และคณะ (2007) กล่าวว่า เมื่อทีมงานได้ดำเนินการปฏิบัติตามที่ได้วางไว้แล้ว จะต้องมีการติดตาม และประเมินผล ว่าผลงานที่ออกมาเป็นอย่างไร มีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือยังคงด้อยลงเช่นเดิม หากผลงานออกมาดีมีประสิทธิภาพมากขึ้นก็แสดงว่าแผนงานนั้นเหมาะสมและใช้ได้ แต่หากผลงานยังคงด้อยประสิทธิภาพอยู่ต้องมาวิเคราะห์ และหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงใหม่อีกครั้ง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรพรรณ คิอินธิ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการทำงานเป็นทีมของครูสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า การประเมินผลจากการดำเนินงาน คือ การที่สมาชิกในทีมร่วมกันติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย การจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของทีมงานทุกครั้ง และนำผลไปปรับปรุงงานครั้งต่อไป ให้ครูหรือทีมงานได้มีโอกาสนำไปแจ้งประชาสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของบุคลากรในโรงเรียนและส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากรและทีมงานอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการนำผลการวิจัยไปสร้างความเข้าใจและความตระหนักให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียน ให้เห็นถึงความสำคัญของการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน เช่น การสร้างบรรยากาศการทำงานที่สนับสนุนความร่วมมือในทีมงาน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและบุคลากร การกำหนดหน้าที่และบทบาทของครูและบุคลากรให้ชัดเจน การวางแผนจัดอบรมหรือกิจกรรมพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานเป็นทีม รวมทั้งการติดตามความก้าวหน้าของการพัฒนาทีมงาน โดยการประเมินผลการทำงานเป็นระยะ และทำการปรับปรุงกระบวนการทำงานตามข้อเสนอแนะจากทีมงาน รวมถึงนำผลการวิจัยมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาองค์กรในระยะยาว

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการสร้างและพัฒนาทีมงาน โดยเริ่มจากการประเมินโครงสร้างและวิธีการทำงานที่มีอยู่เดิม เพื่อปรับปรุงให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน หรือการส่งเสริมความเป็นผู้นำเชิงสถานการณ์ให้กับหัวหน้าทีม รวมทั้งควรนำผลวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในเชิงนโยบายของโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในองค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยแนวทางการเสริมสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ครั้งนี้ ควรพิจารณาขยายขอบเขตของการวิจัยไปยังโรงเรียนหลายประเภท เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ หรือโรงเรียนในเขตเมืองและชนบท เพื่อเปรียบเทียบและหาข้อมูลที่ครอบคลุมยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการสร้างทีมงานในบริบทที่แตกต่างกัน รวมทั้งควรเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและแม่นยำมากขึ้น โดยอาจรวมถึงการสัมภาษณ์จากกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้เห็นภาพรวมของการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนจากมุมมองต่าง ๆ

2.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการติดตามผลในระยะยาวหลังจากนำข้อเสนอแนะไปใช้ เพื่อประเมินว่าการพัฒนาทีมงานมีความต่อเนื่องและส่งผลดีต่อประสิทธิภาพการทำงานในระยะยาวหรือไม่ รวมทั้งควรพิจารณาใช้เครื่องมือวิจัยที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) หรือการสังเกตการณ์ เพื่อเพิ่มความลึกซึ้งในการวิเคราะห์ข้อมูล และได้ข้อสรุปที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ขอขอบคุณสำนักงานกิจการนักศึกษา และศิษย์เก่าสัมพันธ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่สนับสนุนทุนวิจัยสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ จนทำให้ผู้วิจัยทำงานวิจัยเสร็จสิ้น สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนาภรณ์ พลประทีป. (2558). การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ. *วารสารบริหารธุรกิจ เทคโนโลยีมหานครปริทัศน์*, 5(1), 1-15.
- โชติสุภา สายสนั่น. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทีมงานที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาประเภท อาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมเอกชนในภาคตะวันออก. *วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี*.
- ณัฐวุฒิ กนกธรรม. (2559). การมีส่วนร่วมของพนักงานในการมอบหมายงานในองค์กร. *วารสารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*, 8(3), 31-45.
- ดุสิตา เลหาพันธ์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต จังหวัดตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. *วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี*.
- เบญจมาศ นิลกำแหง. (2564). รูปแบบการพัฒนาทีมงานที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. *วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต, การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, กรุงเทพฯ*.
- พิชชาภา เกาะเต็น. (2563). ผลกระทบของการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร ที่ส่งผลต่อความผูกพัน และประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท โตโยต้านครธน จำกัด. *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ*.

- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2564). ผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีม. *วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 4(1), 1-7.
- เพิ่มสุข อนันต์มั่งคั่ง. (2560). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนมารีวิทยฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ลำเทียน เผ่าอาจ. (2559). การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วรรณวิษา ไชยชลาแสง. (2551). การศึกษาภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อทีมงานที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- ศิริชัย อ่อนอุบล. (2560). การสร้างทีมงานและแนวทางการสร้างทีมงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. *งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ศุภย์วิชัยและพัฒนการศึกษา. (2562). *การบริหารจัดการโรงเรียนแบบมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายฝน แสงเดือน. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดจันทบุรี. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต* การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สุนทรี พูลทอง. (2559). การสื่อสารและการมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของงาน. *วารสารพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษย*, 7(3), 23-36.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2555). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพรรณ คิณธิ. (2562). การพัฒนาแนวทางการทำงานเป็นทีมของครูสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21". *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*. 13(3), 94 – 103.

- Aubert, B. A., & Kelsey, B. L. (2003). *Further understanding of trust and performance in virtual teams*. Small Group Research.
- Beyer, J. E., & Marshall, J. (1981). The interpersonal dimension of collegiality. *Nursing Outlook*, 29(11), 662-665.
- Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. Bantam Books.
- John R. Schermerhorn, Jr., James G. Hunt and Richard N. Osborn (2007). *Organizational Behavior 10th USA*: John Wiley & Sons, Inc.
- Kreitner, R., & Kinicki, A. (2008). *Organizational behavior* (8th ed.). Boston: McGraw-Hill, Inc.
- Parker, G. M. (1990). *Team players and teamwork: The new competitive business strategy*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Underwood, M. (1989). *Teaching listening*. London: Longman.
- Warr, P. (2002). *The psychology of work*. Cambridge University Press.
- Woodcock, M. (1989). *Team development manual* (2nd ed.). Worcester, Great Britain: Billing and Sons.

การพัฒนาความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง
วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดง
บทบาทสมมุติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Development of Analytical Thinking Ability and Learning
Achievement; Entitled, Culture and Local Wisdom by the Learning
Management of Open Approach together with Role Play Method of
Grade 5 Students

พัฒนีย์พร พันธุ์เสนา¹ และ ดุจเดือน ไชยพิชิต²

Pattaneepon Punsena¹ and Dudduan Chipichit²

e-mail. ponnsena@gmail.com

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

² ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹ Student in Master of Education (Curriculum and Instruction)

Faculty of Education Northeastern University

² Doctor in Faculty of Education Northeastern University

(Received: 2024-08-08; Revised: 2024-10-09; Accepted: 2025-02-11)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิด ร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติ ให้มี
คะแนนผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปและมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป
ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติ ให้มีคะแนนผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 70
ขึ้นไปและมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปของจำนวนนักเรียนทั้งหมด
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 30 คน โรงเรียนพร

ประดิษฐ์ อำเภอนองกุ้งศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.45-0.8 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.2-0.9 ค่าความเชื่อมั่น 0.86 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.50-0.75 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.33-0.83 ค่าความเชื่อมั่น 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดย การจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.70 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.50 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดย การจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.90 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.34 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติ, ความสามารถในการคิดวิเคราะห์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

This research aimed to: 1) develop the analytical thinking ability of Grade 5 students by using learning management of open approach and role play method in order to pass the criterion score of 70 percent, and more than 70 percent of all students pass the required criterion score, 2) develop the learning achievement of Grade 5 students by using learning management of open approach and role play

method. The samples of the research were 30 students in Grade 5 from Phorn Pradit School, Nongkoongsri District, Kalasin Province, in semester 2, academic year of 2021 acquired by random sampling technique. The research instruments included: 1) 6 lessons of learning management plan of open approach and role play method subject under the topic of 'Culture and Local Wisdom', 2) a test for measuring analytical thinking ability, and 3) a learning achievement test. The statistics for data analysis consisted of percentage, mean and standard deviation.

The research findings revealed that: 1) the analytical thinking ability's score of the students by using learning management of open approach and role play method was 73.50 percent (mean = 14.70), and 24 students (80 percent of all students) passed the criterion required. 2) the learning achievement's score of the students by using learning management of open approach and role play method was 22.90 out of 30 (76.34 percent), and 26 students (86.67 percent of all students) passed the criterion required.

Keywords : learning management of open approach and role play method, analytical thinking ability, learning achievement

บทนำ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาได้ดำเนินการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้เพื่อใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยนำแนวคิดดังกล่าว มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (ทิตนา แชนณี , 2562) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ที่ได้มุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนดซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดอย่างเป็นระบบ

เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรม การปฏิรูปการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 คือการเรียนรู้ให้เกิดทักษะชีวิต เรียนให้เกิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตที่ดีเป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้คือการเรียนรู้ทักษะกระบวนการสำหรับใช้เป็นทักษะชีวิตและทักษะการเรียนรู้ที่ได้ใช้ประโยชน์ตลอดไปจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีกรอบแนวคิดใหม่เพราะกรอบแนวคิดเดิมที่ใช้ในปัจจุบันมีความล้าสมัยไม่เหมาะสมกับเด็กในยุคสมัยนี้การเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์ไม่ใช่เพียงให้รู้แค่วิชาแต่ต้องการให้เป็นพื้นฐานความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว วิธีการเรียนรู้ (การสอน) ที่ถูกต้องจะเป็นตัวจุดประกายความใคร่รู้ (Inquiry Mind) หรือแรงบันดาลใจ (Inspiration) ต่อการเรียนรู้ (พฤทธิศิริ บรรณพิทักษ์, 2555) จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักเรียน ทักษะชีวิตที่จำเป็นเหล่านี้จะช่วยให้พวกเขากลายเป็นผู้แก้ปัญหาที่ชาญฉลาดขึ้นและตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาดมากขึ้น เมื่อเด็กๆ เรียนรู้ที่จะคิดวิเคราะห์ พวกเขาจะถามคำถาม เข้าใจสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น และคิดหาวิธีแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการคิดวิเคราะห์จึงสามารถกระทำได้โดยการฝึกทักษะการคิดและให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการคิดวิเคราะห์ สามารถเสนอความคิดของตนเองและอภิปรายร่วมกันในกลุ่มอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยครูและนักเรียนต่างยอมรับเหตุผลและความคิดของแต่ละคนโดยเชื่อว่าไม่มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

จากการศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพรประดิษฐ์ พบว่าการจัดการเรียนการสอน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประสบปัญหาหลายประการ เช่น นักเรียนส่วนใหญ่คิดวิเคราะห์ไม่เป็นผู้เรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็นที่สงสัยไม่เป็น เน้นวิธีการท่องจำ สาธิตมากกว่าการวางแผนกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ นักเรียนขาดการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งผลให้นักเรียนขาดการพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ขาดความเข้าใจในการเรียนรู้ ไม่ได้ลงมือปฏิบัติและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ผู้วิจัยตระหนักในปัญหาการเรียนรู้อันเกิดขึ้นข้างต้นจึงต้องการศึกษาวิธีการสอนที่จะพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางเรียนเพิ่มขึ้นและจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีสำคัญ ๆ ของ

นักวิชาการ นักการศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคการสอนการจัดการเรียนรู้แบบเปิดเป็นวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ และจะพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ การจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) เป็นนวัตกรรมใหม่ของการเรียนการสอน ซึ่งแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบนี้มีลักษณะ คล้ายคลึงกับการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving) และการสอนแบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry) ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเปิด (Open Approach) นี้ต้องอาศัยทักษะ กระบวนการคิดค่อนข้างมาก ทั้งของครูผู้สอนเองและของนักเรียน ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะนำมาใช้นี้จะเป็นกิจกรรมที่หลากหลาย ตัวอย่างเช่น บทความ ข่าวก ฯลฯ โดยกิจกรรมต่างๆ ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะสร้างขึ้นเป็นสถานการณ์ โดยใช้ปัญหาปลายเปิดที่ครูผู้สอนใช้ โจทย์สถานการณ์ ใช้ปัญหาปลายเปิดในกระบวนการเรียนรู้ โดยที่นักเรียนแต่ละคนเป็นผู้นำเสนอ วิธีการแก้ปัญหา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียนเพื่อเรียนรู้วิธีการคิดและวิธีการทำความเข้าใจทั้งของตนเองและของผู้อื่นร่วมกันตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจ นักเรียนได้ลองผิดลองถูกจนสามารถสร้างความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนสามารถยกระดับความรู้และระดับการเรียนรู้ร่วมกันจนเกิดการเรียนรู้ในระดับสูง เกิดสมรรถนะฝังลึก สามารถแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ในเรื่องและในเงื่อนไขที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน เกิดการเปลี่ยนแปลง ภายในตนเอง (Transformative Learning) ร่วมกัน พัฒนาอุปนิสัยและความสามารถในการเรียนรู้ ตลอดชีวิต และทำให้ครูผู้สอนเห็นศักยภาพและสมรรถนะของนักเรียนได้ชัดเจน สามารถนำไปปรับปรุงแผนการเรียนรู้ ปรับปรุงตัวครูและการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจะช่วยส่งเสริม กระบวนการศึกษาชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี ดังที่ ลัดดา ศิลา น้อยและอังคณา ตุงคะสมิต (2550) ได้ ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design) เรื่อง ชีวิตสุขได้ตามวิถีพอเพียง ด้วยวิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ซึ่งพบว่านักเรียนร้อยละ 80 มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ร้อยละ 70 ขึ้นไป และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนักเรียนร้อยละ 70 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป จากเหตุผลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนแบบเปิดนั้นสามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียนได้

แนวคิดในการจัดการเรียนรู้อีกแนวคิดหนึ่งที่ผู้วิจัยพบว่าสามารถส่งเสริมหรือพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้คือ บทบาทสมมุติ (Role-play) เนื่องจากเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยพัฒนาส่งเสริมทักษะการคิดการพูด เพราะกิจกรรมบทบาทสมมุติเป็นกิจกรรมที่สนุก ผ่อนคลาย สิ่งที่คุณครูจะทำคือการนำกิจกรรมบทบาทสมมุติมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัด

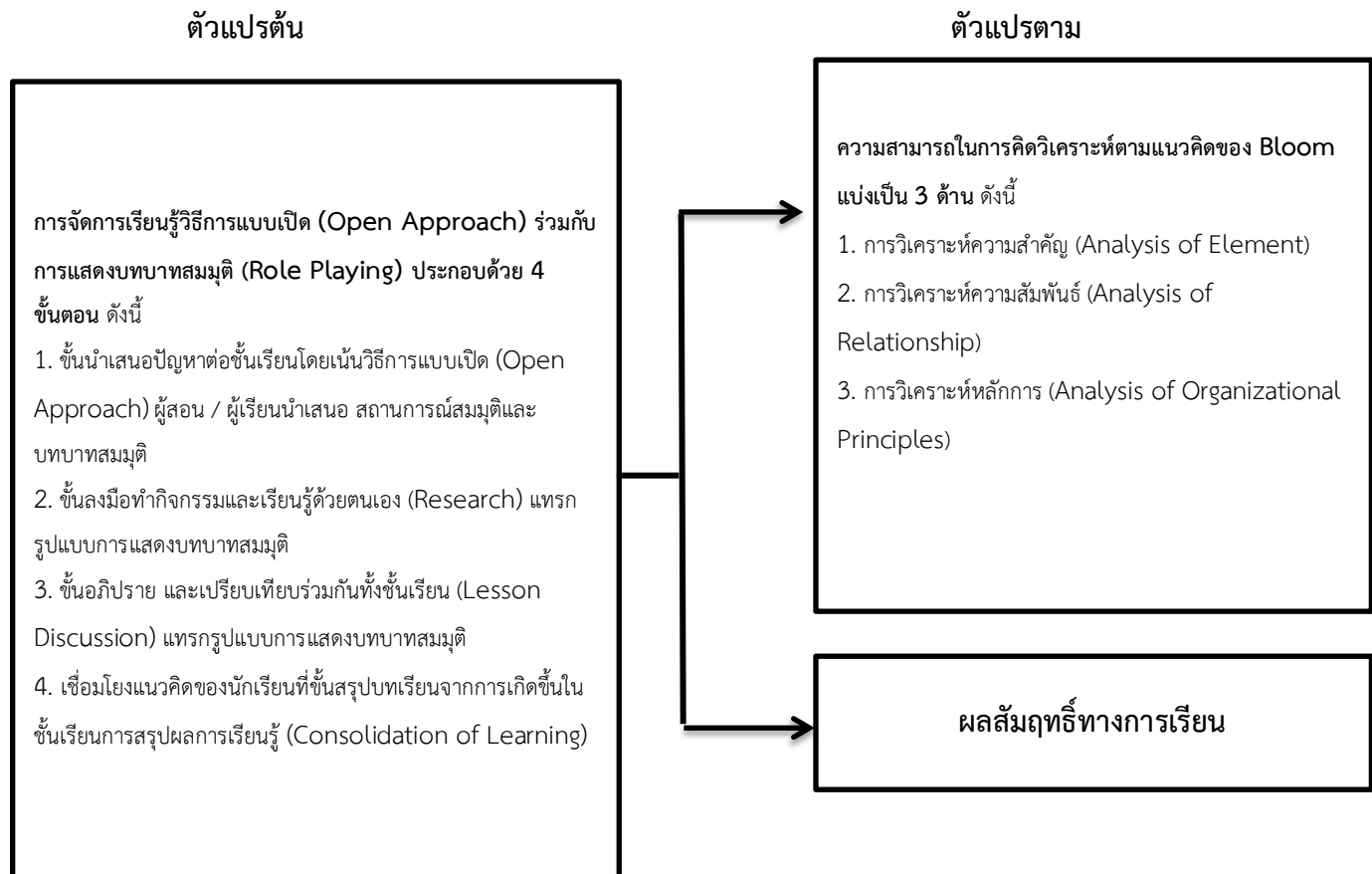
กิจกรรมโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติเป็นวิธีที่ผู้สอนสามารถจำลองสถานการณ์จริงที่นักเรียนต้องเผชิญมาไว้ในห้องเรียน ให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ทำให้นักเรียนเกิดความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (พีรพันธุ์ พิชิตจรูญโชติ, 2553) อีกทั้งยังทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและยังเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิด การพูด ให้เหมาะสมกับบุคคลและสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนที่ส่งเสริมการใช้สมองทั้งสองซีกอย่างสมดุลและเป็นไปตามแนวคิดของนักจิตวิทยากลุ่มปัญญานิยม (Cognitive Psychology) และมนุษยนิยม (Humanistic Psychology) ที่เน้นความเข้าใจและพึงพอใจของผู้เรียน (พิชญภา กล้าวิจารณ์, 2560) จากการศึกษางานวิจัยของ Robinson, Judy (2000) ได้ใช้กิจกรรมบทบาทสมมุติกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน MTs As'adiyah Bola Aserae ผลการวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมบทบาทสมมุติทำให้นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน สามารถพูดประโยคภาษาอังกฤษได้ถูกต้อง แม่นยำยิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนมีความคิดอย่างมีระบบและสร้างสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 60 และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนร้อยละ 6.8

จากเหตุผลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าหากนำการสอนโดยการเรียนรู้แบบเปิดมาบูรณาการร่วมกับการสอนด้วยวิธีการแสดงบทบาทสมมุติ นับเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติ ให้มีคะแนนผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปและมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปของจำนวนนักเรียนทั้งหมด
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติ ให้มีคะแนนผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปและมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **รูปแบบการวิจัย** เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Design) แบบวิจัยแบบกลุ่มเดียว มีการวัดผลหลังเรียน (One Shot Case Study) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2553)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพรประดิษฐ์ อำเภอนองกุ้งศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 3 ห้อง รวมนักเรียนทั้งหมด 79 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนพรประดิษฐ์ อำเภอนองกุ้งศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นเนื้อหาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพรประดิษฐ์ พุทธศักราช 2564 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่น จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบเปิด ร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติเรื่องวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 แผน จำนวน 12 ชั่วโมง แต่ละแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบทั้ง 4 ขั้นตอน หาคุณภาพของแผนโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ผลการประเมินแผน มีคุณภาพระดับเหมาะสมมากที่สุด รายละเอียดดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	กิจกรรมหลัก	ระดับความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย)
	เรื่องวัฒนธรรมที่มีต่อสังคมไทย จำนวน 2 ชั่วโมง	ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ วัฒนธรรมที่มีต่อสังคมไทย	เหมาะสมมากที่สุด (4.69)
	เรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต จำนวน 2 ชั่วโมง	ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่มีต่อการดำเนินชีวิต	เหมาะสมมากที่สุด (4.61)
	เรื่องการสืบสานวัฒนธรรม จำนวน 2 ชั่วโมง	ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติการสืบสานวัฒนธรรมในชุมชนของตนเอง	เหมาะสมมากที่สุด (4.59)

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่	เรื่อง	กิจกรรมหลัก	ระดับความ เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย)
	เรื่องความหมายและ ความสำคัญของภูมิปัญญาใน ท้องถิ่น จำนวน 2 ชั่วโมง	ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ ความหมายและความสำคัญของภูมิ ปัญญาในท้องถิ่นที่นักเรียนสนใจ	เหมาะสมมากที่สุด (4.74)
	เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน จำนวน 2 ชั่วโมง	ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติภูมิ ปัญญาท้องถิ่นในชุมชนของตนเอง	เหมาะสมมากที่สุด (4.76)
	การอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นของชุมชน จำนวน 2 ชั่วโมง	ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติการ อนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของชุมชน	เหมาะสมมากที่สุด (4.82)

4.2 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

4.2.1) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แบบปรนัยวัดทักษะการคิดวิเคราะห์
แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.45-0.8
ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.2-0.9 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ 0.86

4.2.2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้โดยการเรียนรู้
แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติ แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้าง
ขึ้น โดยค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.50-0.75 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.33-0.83 ค่า
ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ 0.95

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1) ปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสร้างความเข้าใจในบทบาทครูและนักเรียน
ชี้แจงจุดประสงค์และกิจกรรมของการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีการวัดผลการทดลองในครั้งนี้

5.2) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยการ
จัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติ จำนวน 6 แผน ภายในระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ
2 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

5.3) ทดสอบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน
20 ข้อ แล้วตรวจให้คะแนน

5.4) ทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แล้วตรวจให้คะแนน

5.5) แปลค่าคะแนนวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อใช้ในการสรุปและอภิปรายผลการทดลอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1. วิเคราะห์ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าร้อยละ โดยเปรียบเทียบเกณฑ์ที่กำหนดคือให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด

6.2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าร้อยละ โดยเปรียบเทียบเกณฑ์ที่กำหนด คือ ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติ พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.70 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.50 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์ หลังเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติ

จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	คะแนนรวม เฉลี่ย	ร้อยละ	SD	นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์		นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์	
					จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
30	20	14.70	73.50	1.85	24	80.00	6	20.00

2. ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 หลังเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.90 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.34 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวัดคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	คะแนนรวม เฉลี่ย	ร้อยละ	S.D.	นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์		นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์	
					จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
30	30	22.90	76.34	2.63	26	86.67	4	13.33

การอภิปรายผล

1) ความสามารถในการวิเคราะห์ หลังเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ย 14.70 คิดเป็นร้อยละ 73.50 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากวิธีการสอนโดยวิธีการ

จัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติ นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ในกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้เรียนได้ฝึกการกำหนดประเด็นปัญหา การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย รวมทั้งวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ จากแหล่งที่มาของข้อมูล นักเรียนสามารถสรุปองค์ความรู้และนำเสนอผลงานได้ด้วยตนเอง ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้ฝึกคิด จัดระบบการหาคำตอบและการแยกแยะข้อมูล ฝึกการปฏิบัติ ร่วมกันวางแผนการทำงานภายในกลุ่ม เพื่อค้นหาคำตอบ และสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความรู้ที่คงทน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พุทธชาติ ชุมแวงวาปี (2554) ได้จัดทำวิจัยเรื่อง ชีวิตสุขตามวิถีพอเพียงด้วยวิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยนักเรียนร้อยละ 80 มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ร้อยละ 70 ขึ้นไป ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติ เป็นวิธีการเรียนการสอนที่ผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งผลต่อการพัฒนาการคิดของนักเรียน ทั้งนี้พบว่า นักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิดมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น

2) ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ย 22.90 คิดเป็นร้อยละ 76.34 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีการแบบเปิด เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาด้วยตนเอง สามารถแสดงวิธีการหาคำตอบได้อย่างหลากหลาย จะเห็นได้ว่าวิธีการแบบเปิดนี้จะเน้นให้นักเรียนแต่ละคนมีอิสระในการพัฒนาความสามารถของตนเองได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่หลากหลายกับเพื่อน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองซึ่งจะนำไปสู่การคิดหาคำตอบที่มีความซับซ้อนสูงขึ้น ได้สอดคล้องกับ ทิศนา ขมณี (2562) ได้ให้ความเห็นว่าการแสดงบทบาทสมมุติ หมายถึงกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงและแสดงออกมาตามความรู้สึกลึกซึ้งของตน ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก

จากการศึกษาครั้งนี้ได้ยกตัวอย่างกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ถือว่ามีบทบาทสำคัญในการใช้จัดการเรียนการสอน ดังที่ นรรัชต์ ฝั้นเชียร (2563) ได้กล่าวไว้ว่าวิธีการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติ เป็นวิธีการที่ให้นักเรียน

ได้ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ในการสืบค้น รวบรวมข้อมูลและนำไปสู่การสรุปองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองโดยอ้างอิงจากหลักฐานในการอธิบาย คำตอบของปัญหาที่อยู่บนพื้นฐานของหลักเหตุและผล อันก่อให้เกิดการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียน และในทางหนึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการหาคำตอบด้วยตนเอง นั้น การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้และส่งเสริมให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ญัฐสุตา สุภารัตน์ (2562) ทำการวิจัยเรื่องความสามารถในการพูดภาษาญี่ปุ่นและเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีราชา พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการใช้การแสดงบทบาทสมมุติมีผลคะแนนการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 79.49 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้มีผลคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก สรุปผลการวิจัยนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมุติทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้จากประสบการณ์จริงเกิดการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ การค้นหาคำตอบของปัญหาที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุและผล ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีกแบบเปิดเป็นการจัดกิจกรรมที่ใช้เวลานานพอสมควร จึงต้องมีการวางแผนในการใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจะต้องเตรียมความพร้อมทั้งครูและนักเรียนให้มีความเข้าใจถึงหลักการในการเรียนรู้ในวิธีการเรียนแบบเปิด จะช่วยย่นระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ เพื่อให้ทันตามเวลาที่ได้กำหนดไว้

1.2 กิจกรรมในชั้นรวบรวมข้อมูลควรจัดเตรียมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่น บทความวิชาการ เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ ภาพถ่าย เป็นต้น ทั้งในรูปแบบที่เป็นฉบับจริงและลิ้งค์ข้อมูลแบบออนไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการสอนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติในรายวิชาอื่นๆ ว่าจะสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้หรือไม่

2.2 ควรศึกษาการสอนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเปิดร่วมกับการแสดงบทบาทสมมติที่ส่งผลต่อตัวแปรตามอื่นๆ เช่น เจตคติ ความพึงพอใจ ความภูมิใจในท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- พลฤทธิศิริ บรรณพิทักษ์.(2555). *การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน:พื้นฐานการศึกษาด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์.
- ลัดดา ศิลาน้อย และ อังคณา ตุงคะสมิต. (2550). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนแบบเปิด (Open approach) ในวิชาประวัติศาสตร์สำหรับครูสำหรับนักศึกษาสาขาสังคมศึกษา หลักสูตร 5 ปี*. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พีรธัญญ์ พิธิตรุจโชติ. (2553). *การพัฒนาพฤติกรรมมารการกล้าแสดงออก โดยใช้วิธีการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนระดับชั้น ปวช.1/14 พณิชยการ ในรายวิชาการขาย 1 ภาคเรียนที่ 2/2553. รายงานการวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสันติราษฎร์บริหารธุรกิจ. (เอกสารอัดสำเนา).
- พิชญภา กล้าวิจารณ์. (2560). *การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play)*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในงานอาชีพ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2553). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2531). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- พุทธชาติ ชุมแวงวาปี. (2554). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (BackwardDesign) เรื่อง ชีวิตสุขซีตามวิถีพอเพียงด้วยการสอนแบบเปิด (Open Approach) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับประถม. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิตนา แคมมณี.(2562). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่23). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรรีชต์ ฝันเชียร. (2563). เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติ. สืบค้นเมื่อ17กรกฎาคม 2563, จาก <https://www.truelookpanya.com/blog/content/76456/-blog-teamet>
- ณัฐสุดา สุภารัตน์. (2562). ความสามารถในการพูดภาษาญี่ปุ่นและเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธี สอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ การศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Robinson, Judy. (2000). “The Effective of a Virtual Role-play Environment as a PreparationActivity for Story Writing.” Edinburgh : The University of Edinburgh.

การประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ
ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
PROJECT EVALUATION OF CAREER ASPIRATION
IN SECONDARY SCHOOLS UNDER BANGKOK METROPOLITAN

กุลวดี แก้วประวัตี ^{1*} อัครพงศ์ สุขมาตย์ ² บุญจันทร์ สีสันต์ ³

Kulwadee Kaewprawat ^{1*} Aukkapong Sukkamart ² Boonchan Sisan ³

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

² รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

* ผู้ประสานงาน: 64603006@kmitl.ac.th

¹ Master of Education Program in Education Administration King Mongkut's Institute of
Technology Ladkrabang

² Assoc. Prof. Dr., Department of Industrial Education, School of Industrial Education and
Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

³ Assoc. Prof. Dr., Department of Industrial Education, School of Industrial Education and
Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

* Corresponding Author: 64603006@kmitl.ac.th

(Received: 2024-10-01; Revised: 2024-10-17; Accepted: 2025-02-11)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ประเมินใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้แก่ การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 กลุ่มเขต และการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย โดยใช้วิธีการจับฉลาก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 86 คน ครู จำนวน 86 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 381 คน จากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 109 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 553 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 46 ข้อ ฉบับครู จำนวน 46 ข้อ และฉบับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 26 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ระหว่าง 0.81-0.91 กำหนดเกณฑ์การผ่านการประเมินที่ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, $SD = 0.52$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบริบท ($\bar{x} = 4.40$, $SD = 0.62$) ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{x} = 4.36$, $SD = 0.54$) และด้านกระบวนการ ($\bar{x} = 4.44$, $SD = 0.56$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านผลผลิต ($\bar{x} = 4.51$, $SD = 0.57$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.51 ซึ่งมีผลการประเมิน คือ ผ่านเกณฑ์

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, โครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ,

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP

Abstract

This evaluative research aims to assess the “the Project Evaluation of Career Aspiration in Secondary Schools under Bangkok Metropolitan” using the CIPP Model, evaluating four aspects: Context, Input, Process, and Product. The sample is selected through multistage sampling technique, involving cluster sampling by dividing secondary schools under the Bangkok Metropolitan Administration into six district

groups, followed by simple random sampling using the lottery method. The sample comprises 553 participants from 109 participating schools, including 86 school administrators, 86 teachers, and 381 secondary students. The research instruments consist of three sets of five-point Likert scale questionnaires: one for administrators with 46 items, another one for teachers with 46 items, and the last one for students with 26 items. The IOC range from 0.60 to 1.00, with reliability coefficients for each dimension between 0.81 and 0.91. The evaluation passing criterion is set at a mean score of 3.51 or higher. Data are analyzed using mean ($\bar{x}$) and standard deviation (SD).

The findings indicate that the overall evaluation of the “the Project Evaluation of Career Aspiration in Secondary Schools under Bangkok Metropolitan” achieves a high level of agreement ($\bar{x} = 4.43$, $SD = 0.52$). By dimension, the Context aspect ($\bar{x} = 4.40$, $SD = 0.62$), the Input aspect ($\bar{x} = 4.36$, $SD = 0.54$), and the Process aspect ($\bar{x} = 4.44$, $SD = 0.56$) all show high levels of agreement, while the Product aspect ($\bar{x} = 4.51$, $SD = 0.57$) shows the highest level of agreement. Overall, all four aspects score above 3.51, indicating that the evaluation meets the established criteria.

Keywords: Project evaluation, Project of Career Aspiration, CIPP Model

บทนำ

ระบบการศึกษาของประเทศไทย ถือเป็นกลไกสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถและสมรรถนะของประชากรในชาติ ซึ่งเป็นกลไกและต้นทุนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เท่าทันกับการแข่งขันในยุคของความเปลี่ยนแปลงในสังคมบริบทโลก โดยเป็นเงื่อนไขสำคัญที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประเทศ อาทิ ปัญหาความยากจน ปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาทางสังคมอื่น ๆ ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ของประเทศจำเป็นต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศไทย แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันปัญหาคุณภาพ การศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งข้อจำกัดที่สำคัญของการศึกษาไทย ทั้งปัญหาเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนที่เน้นการท่องจำทำให้ขาดความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2563) ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ได้กำหนด

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุก ๆ ช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร พร้อมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ปรับเปลี่ยนมุมมองแนวคิด เพื่อสร้างระบบนิเวศใหม่ให้แก่ภาคการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนให้สามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก กรุงเทพมหานครจึงประกาศจุดเน้นด้านการศึกษา โดยปรับสถานศึกษาให้เป็นองค์การจัดการเรียนรู้ (Learning School) โดยส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกอบรมอาชีพที่สอดคล้องกับความถนัดความสนใจของผู้เรียน โดยการ Re-skill, Up-skill, New skill เน้นทักษะยุคใหม่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน สามารถต่อยอดสร้างอาชีพหรือมีการศึกษาที่สูงขึ้น (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2566) ซึ่งแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564 – 2569) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ไว้ว่า “จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาสู่อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานคร ที่พร้อมด้วยคุณธรรม” โดยได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ด้วยกัน 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2563)

โครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพอยู่ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาผู้เรียนตามอัตลักษณ์แห่งมหานคร เป้าประสงค์ที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะการเป็นผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต มีสำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา (สยศ.) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบโครงการ ซึ่งสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำนโยบายวิชาชีพเลือกเสรีสำหรับนักเรียนในมิตเรียนดี เพื่อเป็นการส่งเสริมให้โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 109 โรงเรียน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและเพิ่มรายวิชาเพิ่มเติม โดยโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพจะสามารถพัฒนาทักษะอาชีพ เพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือพัฒนาจนเป็นผู้ประกอบการในอนาคตได้ (สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา, 2566)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานของโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ แต่ผู้วิจัยยังไม่พบว่าโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพมีการประเมินผล ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 - 2566 เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสภาพการดำเนินงานที่ผ่านมา และเป็นการกระตุ้นผู้ที่เกี่ยวข้องให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงจะศึกษาเรื่องการประเมินโครงการ

เปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ระยะเวลาจากเดือนตุลาคม พ.ศ. 2565 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2566 ตามรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของ Danial L. Stufflebeam (Stufflebeam, Danial L. and Shinkfield A. J., 2007) ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ซึ่งรูปแบบการประเมินนี้มีองค์ประกอบครอบคลุมประเด็นสำคัญ รูปแบบการประเมินมีความต่อเนื่อง ทำให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วน ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางดำเนินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ และผลการประเมินดังกล่าว สำนึก การศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ ซึ่งจะเป็แนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานของโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การประเมินบริบท 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า 3) การประเมินกระบวนการ และ 4) การประเมินผลผลิต

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงประเมิน โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP เพื่อประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยมีการประเมินแต่ละด้าน ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านบริบท ประกอบด้วย 3 ประเด็นการประเมิน คือ ความสอดคล้องของโครงการกับนโยบายด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ และความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง

2) ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 5 ประเด็นการประเมิน คือ ความเหมาะสมของรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพในหลักสูตรสถานศึกษา วิทยากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง วัสดุอุปกรณ์งบประมาณ และอาคารสถานที่

3) ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 3 ประเด็นการประเมิน คือ การบริหารจัดการ การดำเนินการเรียนการสอนในรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพ และการติดตามและการประเมินผล

4) ด้านผลผลิต ประกอบด้วย 2 ประเด็นการประเมิน คือ ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ และความพึงพอใจในโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ

2. ประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ พ.ศ.2566 จำนวน 109 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 109 คน ครู จำนวน 109 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 39,885 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (บุญจันทร์ สีสันต์. 2563) และได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้แก่ การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 กลุ่มเขต และการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย โดยใช้วิธีการจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 86 คน ครู จำนวน 86 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 381 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 553 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ถูกสร้างขึ้นโดยแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 46 ข้อ ครู จำนวน 46 ข้อ และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 26 ข้อ

3.2 การสร้างเครื่องมือของแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตรงตามเนื้อหา สร้างข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของการประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ มีข้อคำถามเป็นชุดเดียวกัน มีจำนวน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ประกอบด้วย 3 ประเด็นการประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 5 ประเด็นการประเมิน

ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 3 ประเด็นการประเมิน และด้านผลผลิต ประกอบด้วย 2 ประเด็นการประเมิน ในส่วนข้อคำถามของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาจะมีจำนวน 26 ข้อ จะสร้างตามความสอดคล้องของข้อคำถามในประเด็นการประเมิน

3.3 การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับให้กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน จากนั้นเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index Of Consistency) พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรมีค่า 0.60 – 1.00 และนำแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยแจกแบบสอบถามให้โรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 กลุ่มเขต ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ฉบับ ครู จำนวน 6 ฉบับ และนักเรียน จำนวน 30 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 42 ฉบับ จากนั้นนำผลการทดลองใช้แบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ (Cronbach Cronbach, L. J., 1973) พบว่า แบบสอบถามฉบับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 46 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 แบบสอบถามฉบับครู จำนวน 46 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 และแบบสอบถามฉบับนักเรียน จำนวน 26 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาและประสานงานกับผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 86 โรงเรียน เพื่อแจกแบบสอบถามให้ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 86 ฉบับ ครู จำนวน 86 ฉบับ และผู้อำนวยการสถานศึกษามอบหมายให้รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูแจกแบบสอบถามให้นักเรียนจำนวน 381 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 553 ฉบับ ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 553 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน ในตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแบบเลือกตอบ โดยใช้ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับตอนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน โดยนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Zach, 2021) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนความเหมาะสม/ความพึงพอใจ/ความสอดคล้อง/ความเพียงพอของแบบสอบถามที่มีต่อโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ ช่วงค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ช่วงค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 ระดับความคิดเห็นมาก ช่วงค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 ระดับความคิดเห็นปานกลาง ช่วงค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 ระดับความคิดเห็นน้อย ช่วงค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด (บุญจันทร์ สีสันต์. 2563) และผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความสำเร็จของโครงการโดยใช้การแปลความหมายของผลการประเมินโครงการมีค่าเฉลี่ย น้อยกว่า 3.50 ผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป ผลการประเมินผ่านเกณฑ์ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามการประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน ตามเกณฑ์ความสำเร็จในภาพรวมรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมิน และระดับความคิดเห็นในโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามภาพรวม รายด้าน และผู้ประเมิน

รายด้าน	ผู้ประเมิน (n =553)								ระดับ ความ คิดเห็น	ผลการ ประเมิน
	ผู้บริหาร สถานศึกษา (n=86)		ครู (n=86)		นักเรียน ระดับชั้น มัธยมศึกษา (n=381)		ผลรวมเฉลี่ย ทั้งหมด			
$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD			
บริบท	4.70	0.35	4.55	0.46	4.29	0.67	4.40	0.62	มาก	ผ่านเกณฑ์
ปัจจัยนำเข้า	4.54	0.41	4.36	0.52	4.32	0.57	4.36	0.54	มาก	ผ่านเกณฑ์
กระบวนการ	4.68	0.40	4.46	0.46	4.38	0.59	4.44	0.56	มาก	ผ่านเกณฑ์
ผลผลิต	4.74	0.37	4.61	0.54	4.43	0.59	4.51	0.57	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
รวม	4.64	0.35	4.46	0.45	4.35	0.55	4.43	0.52	มาก	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม เมื่อพิจารณาตามผู้ประเมิน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$, $SD = 0.35$) ครู มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, $SD = 0.45$) และนักเรียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, $SD = 0.55$) และผลการประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวม มีระดับความเหมาะสม/ความพึงพอใจ/ความสอดคล้อง/ความเพียงพออยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, $SD = 0.52$) มีผลการประเมิน คือ ผ่านเกณฑ์

เมื่อพิจารณาผลการประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านบริบท โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, $SD = 0.62$) มีผลการประเมิน คือ ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาตามผู้ประเมิน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$, $SD = 0.35$) ครู มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, $SD = 0.46$) และนักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$, $SD = 0.67$)

2. ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, $SD = 0.54$) มีผลการประเมิน คือ ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาตามผู้ประเมิน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, $SD = 0.41$) ครู มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, $SD = 0.52$) และนักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, $SD = 0.57$)

3. ด้านกระบวนการ โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, $SD = 0.56$) มีผลการประเมิน คือ ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาตามผู้ประเมิน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, $SD = 0.40$) ครู มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, $SD = 0.46$) และนักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, $SD = 0.59$)

4. ด้านผลผลิต โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, $SD = 0.57$) มีผลการประเมิน คือ ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาตามผู้ประเมิน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.74$, $SD = 0.37$) ครู มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$, $SD = 0.54$) และนักเรียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, $SD = 0.59$)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมิน และระดับความคิดเห็นในโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในประเด็นการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

ประเด็นการประเมิน	ผู้ประเมิน (n =553)			
	$\bar{x}$	SD	ระดับ ความ คิดเห็น	ผลการ ประเมิน
ด้านบริบท				
ความสอดคล้องของโครงการกับนโยบายด้านการจัดการศึกษา				
ของกรุงเทพมหานคร	4.36	0.72	มาก	ผ่านเกณฑ์
ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ	4.44	0.68	มาก	ผ่านเกณฑ์
ความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.38	0.68	มาก	ผ่านเกณฑ์
ด้านปัจจัยนำเข้า				
ความเหมาะสมของรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพในหลักสูตร				
สถานศึกษา	4.42	0.62	มาก	ผ่านเกณฑ์
วิทยากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.44	0.61	มาก	ผ่านเกณฑ์
วัสดุอุปกรณ์	4.38	0.60	มาก	ผ่านเกณฑ์
งบประมาณ	4.44	0.56	มาก	ผ่านเกณฑ์
อาคารสถานที่	4.22	0.70	มาก	ผ่านเกณฑ์
ด้านกระบวนการ				
การบริหารจัดการ	4.58	0.48	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
การดำเนินการเรียนการสอนในรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพ	4.43	0.57	มาก	ผ่านเกณฑ์
การติดตามและการประเมินผล	4.58	0.54	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
ด้านผลผลิต				
ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ				
อาชีพ	4.47	0.60	มาก	ผ่านเกณฑ์
ความพึงพอใจในโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ	4.55	0.62	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในประเด็นการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีดังนี้

1. ด้านบริบทพบว่า ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสูงสุด คือ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{x} = 4.44$, $SD = 0.68$) ซึ่งพิจารณารายข้อคำถามที่มีระดับความ

คิดเห็นสูงสุด คือ วัตถุประสงค์ของโครงการสามารถดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จได้ ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 4.38$, $SD = 0.68$) ซึ่งพิจารณารายข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ ความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ความสอดคล้องของโครงการกับนโยบายด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ($\bar{x} = 4.36$, $SD = 0.72$) ซึ่งพิจารณารายข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร ประเด็นการประเมินทั้งหมดมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และมีผลการประเมิน คือ ผ่านเกณฑ์

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสูงสุด คือ วิทยากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 4.44$, $SD = 0.61$) ซึ่งพิจารณารายข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ วิทยากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความสามารถในการทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ในการพัฒนาทักษะอาชีพ ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยลำดับที่ 2 คือ งบประมาณ ($\bar{x} = 4.44$, $SD = 0.56$) ซึ่งพิจารณารายข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนงานงบประมาณที่ใช้ในโครงการที่เหมาะสม ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยลำดับที่ 3 คือ ความเหมาะสมของรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพในหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.42$, $SD = 0.62$) ซึ่งพิจารณารายข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพในหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยลำดับที่ 4 คือ วัสดุอุปกรณ์ ($\bar{x} = 4.38$, $SD = 0.60$) ซึ่งพิจารณารายข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนจากการลงมือปฏิบัติจริง และประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ อาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.22$, $SD = 0.70$) ซึ่งพิจารณารายข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ การวางแผนการใช้อาคารสถานที่ในโรงเรียน มีความเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการ ประเด็นการประเมินทั้งหมดมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และมีผลการประเมิน คือ ผ่านเกณฑ์

3. ด้านกระบวนการ พบว่า ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสูงสุด คือ การติดตามและการประเมินผล ($\bar{x} = 4.58$, $SD = 0.54$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งพิจารณารายข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ สถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพในโครงการอย่างเป็นระบบ ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การบริหารจัดการ ($\bar{x} = 4.58$, $SD = 0.48$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งพิจารณารายข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการของโครงการตามแผนอย่าง

ชัดเจนและเป็นระบบ และประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การดำเนินการเรียนการสอน ในรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพ ($\bar{x} = 4.43$, $SD = 0.57$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งพิจารณารายข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และวิทยากร มีการให้คำปรึกษา ขณะดำเนินโครงการ ประเด็นการประเมินทั้งหมดมีผลการประเมิน คือ ผ่านเกณฑ์

4. ด้านผลผลิต พบว่า ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสูงสุด คือ ความพึงพอใจในโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ ($\bar{x} = 4.55$, $SD = 0.62$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งพิจารณารายข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนมีความพึงพอใจในโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ และประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ ($\bar{x} = 4.47$, $SD = 0.60$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งพิจารณารายข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ ครูมีการนำผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการมาพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพ ประเด็นการประเมินทั้งหมดมีผลการประเมิน คือ ผ่านเกณฑ์

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

จากการประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีผลการประเมิน คือ ผ่านเกณฑ์ อาจเป็นผลมาจากการจัดการศึกษาของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564 – 2569) มีเป้าหมายในการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 109 โรงเรียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 – 2566 ได้นำนโยบายวิชาชีพเลือกเสรีสำหรับนักเรียนและได้ดำเนินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ มีการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตราดา วัฒนศิลป์ (2567) ได้ศึกษาการประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่วิชาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 19 จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อได้พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านบริบทอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ โรงเรียนต้องการที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามที่กำหนด 2) ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการอยู่ในระดับมาก และเมื่อได้พิจารณาเป็นราย

ข้อ พบว่า สื่อเอกสารและวัสดุอุปกรณ์มีเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3) ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการอยู่ในระดับมาก และเมื่อได้พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผนการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และ 4) ด้านผลผลิตของโครงการ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักเรียนมีความรู้ทักษะพื้นฐานในการจัดการ เจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิริติ พรหมนรา (2566) ได้ศึกษาการประเมินโครงการด้านการจัดการทักษะอาชีพและทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านฉลอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน พบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านผลผลิต โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

1. ด้านบริบท ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมจากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากประเด็นการประเมิน พบว่า ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสูงสุด คือ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้จัดการศึกษา และได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการที่มีความชัดเจนตรงกับสภาพการศึกษาในปัจจุบัน ส่งเสริมการเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางจัดการศึกษาของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับนโยบายด้านวิชาชีพเลือกเสรี (แผนปฏิบัติการประจำปี 2566 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร : 2565) และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลวรรณ อธิมติชัยกุล (2561) พบว่า ผลการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านบริบท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า การดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครได้มีข้อเสนอแนะให้สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพิ่มการประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้เห็นถึงความสำคัญ มีการสนับสนุนและการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ของโครงการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของพันธุ์ชศรีไสยเพชร (2565) ได้ศึกษาการประเมินโครงการปู้ยอินทรีย์จากไบโจามจุรี สู่ทักษะอาชีพนักเรียนโรงเรียนวัดนาทุ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การประเมินด้านบริบทของโครงการ โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความต้องการและความจำเป็นของโครงการ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์

2. ด้านปัจจัยนำเข้า ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมจากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากประเด็นการประเมิน พบว่า ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสูงสุด คือ วิทยาการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเป้าหมายในการจัดการศึกษากรุงเทพมหานครและสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสพบความถนัด และมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีการสำรวจความต้องการด้านอาชีพของนักเรียน เพื่อเพิ่มหลักสูตรที่มีรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพ และจัดหาวิทยาการที่มีความรู้ความสามารถในด้านอาชีพ พร้อมทั้งจัดทำงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ในการฝึกอาชีพในสถานศึกษาให้เพียงพอต่อความต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลัย บุญรักษา (2563) พบว่า ผลการประเมินโครงการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จังหวัดสกลนคร โดยด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในโครงการมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นสอดคล้อง คือ ครูผู้สอนมีความสามารถและศักยภาพในการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอนมากที่สุด โครงการได้มีการทำความเข้าใจและข้อตกลงร่วมมือกัน มีความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการโครงการ มีมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด โครงสร้างหลักสูตร และหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสองหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน มีสถานที่เพื่อสนับสนุนกิจกรรมในโครงการทวิศึกษาอย่างเพียงพอและยังมีนโยบายอย่างต่อเนื่องในการสนับสนุนการดำเนินงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของศรายุทธ ประโมท (2566) ได้ศึกษาการประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP model มีผลการประเมิน พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และในด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมและดำเนินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สถานศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวก

3. ด้านกระบวนการ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมจากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากประเด็นการประเมิน พบว่า ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสูงสุด คือ การติดตามและการประเมินผล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ครู วิทยาการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำปัจจัยนำเข้าในโครงการมาวางแผนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของโครงการตามแผนอย่างชัดเจนและเป็นระบบ และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ กระบวนการดำเนินงาน การประชุมวางแผน การกำหนดบทบาทหน้าที่การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ มีการดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพ

มีการประชุมเพื่อชี้แจงความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องและต่อเนื่องกัน และมีกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายงานการติดตามความก้าวหน้าของโครงการตามแผนปฏิบัติการเป็นรายเดือน มีการสรุปรายงานผลการดำเนินโครงการมาวิเคราะห์ แก้ไข ปรับปรุง ให้มีความเหมาะสมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของวรวรรณ ผิวโชติ (2564) พบว่า ผลการประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสูงสุด คือ การติดตามและการประเมินผล รองลงมา คือการบริหารจัดการ และลำดับสุดท้าย คือ การดำเนินกิจกรรม

4. ด้านผลผลิต ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมจากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจากประเด็นการประเมิน พบว่า ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสูงสุด คือ ความพึงพอใจในโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกิดจากความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีผลการจัดการเรียนการสอนจากรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพที่โรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นมีความเหมาะสม นักเรียนมีทักษะและนำความรู้ที่ได้จากโครงการมาพัฒนาตนเองตามความสนใจ และได้มีการแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ความพึงพอใจ รวมถึงความต่อเนื่องในการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิภาณ์ ทวีพันธ์ (2565) ได้ศึกษาการประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพในโครงการ TSQP-2 โรงเรียนบ้านทุ่งคา “บุญขจรประชาอาสา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผลการวิจัย พบว่า การประเมินด้านผลผลิตของโครงการ มีผลการประเมินทักษะอาชีพของนักเรียน โดยภาพรวมมีนักเรียนมากกว่าร้อยละ 80 ได้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทุกกลุ่มสาระวิชา การนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ของนักเรียนหลังจากการเข้าร่วมโครงการ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนได้นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจต่อโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุไรวรรณ พุ่มขุนทด (2563) พบว่า ผลการประเมินการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติ ของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 ด้านผลผลิต อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาด้านย่อยมีผลการวิเคราะห์ที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสูงสุด คือ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียน อยู่ในระดับดีมาก และด้านย่อยที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผลการวิจัยและรายงานการประเมินผลและ

พัฒนากิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียนอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Brad A. Trimble (2013) ได้ศึกษาการประเมินโครงการ GEAR UP Aspirations โดยใช้แบบจำลอง (CIPP) เพื่อทำความเข้าใจโครงการในระหว่างดำเนินการของโรงเรียนมัธยมและแนวทางปฏิบัติในอนาคต ผลการประเมินนี้เผยให้เห็นว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น โดยทางโรงเรียน นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา และฝ่ายบริหารมองว่าโครงการ Aspirations และเจ้าหน้าที่ GEAR UP ที่เกี่ยวข้องมีส่วนทำให้บรรยากาศของโรงเรียนดีขึ้นตามวัตถุประสงค์ และทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่พึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสูงสุด คือ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรมีการศึกษาและนำสภาพการศึกษาในปัจจุบันมากำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้มีความเหมาะสม

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ อาคารสถานที่ ดังนั้น สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรมีการสำรวจและดำเนินการหาแนวทางเกี่ยวกับสถานที่เก็บวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้มีความเหมาะสม

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการ ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การดำเนินการเรียนการสอนในรายวิชาเพิ่มเติมด้านอาชีพ ดังนั้น สถานศึกษาควรกำหนดแนวทางการปฐมนิเทศเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้เข้าร่วมโครงการสามารถเตรียมความพร้อมก่อนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องและต่อเนื่องกัน และผู้สอนควรจัดเตรียมสื่อการสอนที่หลากหลายและเน้นให้นักเรียนมีการปฏิบัติจริง

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านผลผลิต ประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพ ดังนั้น ควรมีรายงานการสรุปการดำเนินโครงการและให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแจ้งปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับประถมศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่อาชีพในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- กิริติ พรหมนรา. (2566). การประเมินโครงการด้านการจัดการทักษะอาชีพและทักษะชีวิตใน ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านฉลอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด ภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580). หน้า 9
- จิตรลดา วัฒนศิลป์. (2567). การประเมินโครงการเปิดโลกกว้างสร้างเส้นทางสู่วิชาชีพสำหรับเด็กด้อย โอกาสโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 19 จังหวัดนครศรีธรรมราช. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช
- บุญจันทร์ สีสันต์. (2563). วิธีวิจัยทางการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มีน เซอร์วิสซัพพลาย.
- พันธุ์ธัช ศรีไสยเพชร. (2565). การประเมินโครงการป๋วยอินทรีย์จากใบจามจุรี สู่ทักษะอาชีพนักเรียน โรงเรียนวัดนาทุ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี
- รวีกานต์ ทวีนนท์. (2565). การประเมินโครงการการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพในโครงการ TSQP-2 โรงเรียนบ้านทุ่งคา “บุญยจร ประชาอาสา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี
- วิไลวรรณ อธิมติชัยกุล. (2561). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาใน สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี

- วรวรรณ ผิวโชติ. (2564). *การประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. กรุงเทพฯ*
- สุมาลัย บุญรักษา. (2563). *การประเมินโครงการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 23จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม:
มหาสารคาม*
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2566). *รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการ
ประจำปี พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ: มปป.*
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2565). *แผนปฏิบัติราชการ ประจำปี พ.ศ. 2566
สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: ดี.เค.พับลิชชิง*
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร
ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564 – 2569). กรุงเทพฯ: วันไพนธ์.*
- สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา. (2566). *แนวทางการดำเนินงานของโครงการเปิดโลกกว้าง
สร้างเส้นทางสู่อาชีพ ปีงบประมาณ 2566. กรุงเทพฯ: มปป.*
- ศรายุทธ ประโมท. (2566). *การประเมินโครงการโรงเรียนวิถิพุทธระดับมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี
วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. กรุงเทพฯ*
- อุไรวรรณ พุ่มขุนทด. (2563). *การประเมินการนำนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ไปสู่การปฏิบัติของ
โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. กรุงเทพฯ*
- Brad A. Trimble. (2013). *GEAR UP Aspirations Project Evaluation*. Doctoral
Dissertations, University of Nevada, Reno.
- Cronbach, L. J. (1973). *Course Improvement Through Evaluation*.
In Educational Evaluation Theory and Practice. Worthington: Charles A. Jones.
- Stufflebeam, Danial L. and Shinkfield A. J. (2007). *Evaluation theory, models and
applications*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Zach. (2021). *How to Find the Average of Several Standard Deviations*. (2023, September 13)
Retrieved from : <https://www.statology.org/averaging-standard-deviations>.

ผลการจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

The Effects of Learning Management Based On Story Lines With Digital Media On Learning Achievement In History Of Grade 3 Students

กิงกมล จารีมุข^{1*} และ มนตรี เด่นดวง²

Kingkamol Jareemuk^{1*} and Montree denduang²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

*ผู้ประสานงาน: kingkamol9009@gmail.com

¹M.Ed. Student in Curriculum and Instruction Songkhla Rajabhat University

²Advisor Curriculum and Instruction Songkhla Rajabhat University

*Corresponding author: kingkamol9009@gmail.com

(Received: 2024-10-15; Revised: 2024-10-28; Accepted: 2025-02-11)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนพะตงวิทยามูลนิธิ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาจำนวน 45 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 7 แผน 10 ชั่วโมง หากคุณภาพด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความครอบคลุมประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่ามีระดับการวัด 5 ระดับ 2) แบบทดสอบวัด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ หาคุนภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง หรือค่า IOC 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 4 ด้าน 15 ข้อ หาคุนภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง หรือค่า (IOC) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าการทดสอบที (t-test) แบบไม่อิสระ(Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัลสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 19.04$, $SD = 0.64$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 10.56$, $SD = 8.39$) 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล โดยภาพรวมของนักเรียนมีความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, $SD = 0.51$)

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ สื่อดิจิทัล ประวัติศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare the learning achievement in History for grade 3 students before and after using the storyline learning management with digital media, and 2) to study the satisfaction of grade 3 students towards the storyline learning management with digital media. The sample consisted of 45 students in grade 3, in the first semester of the academic year 2024 at Phatong Witthaya Mulnithi School, Hat Yai District, Songkhla Province, selected by cluster random sampling technique. The research instruments were: 1) storyline-based learning plans combined with digital media on learning achievement in History for grade 3 students, consisting of 7 plans over 10 hours, assessed the quality, accuracy, appropriateness, consistency, and coverage of the elements of the learning management by using a 5- point rating scale, 2) an achievement test to be used for pre- and post-learning assessments, consisting of 20 multiple-choice questions with 4

options, created by the researcher according to the quality of content validity and aligning with IOC, and 3) a student satisfaction questionnaire with 15 items on storyline learning management with digital media. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, and t-test (Dependent Samples).

The research results found that 1) the learning achievement in History of grade 3 students after using the storyline learning management with digital media was significantly higher than before the learning at the statistical level of .01, with the mean after learning ($\bar{X}$ = 19.04, SD = 0.64) higher than before learning ($\bar{X}$ = 18.64), 2) the overall satisfaction of grade 3 students towards the storyline learning management with digital media was at the highest level. ($\bar{X}$ = 4.58, SD = 0.51).

Keywords: storyline learning, digital media, history, learning achievement

บทนำ

ประวัติศาสตร์มีความสำคัญยิ่งต่อมนุษยชาติในหลายประการ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ทำให้รู้จักตนเองชัดเจนขึ้น โดยรู้จักตนเองในฐานะที่ตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และตนเองในฐานะที่เป็นส่วนใหญ่ของสังคมโลก การไม่รู้จักตนเองจะทำให้เรากลายเป็นคนหลักลอยเป็นคนแปลกหน้าในสังคมของตนเอง ไม่สามารถแยกได้ว่าอะไรที่ทำได้และอะไรที่ทำได้ ประวัติศาสตร์จึงช่วยให้ตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับคนกลุ่มใหญ่ได้อย่างสันติสุขโดยไม่รู้สึกละอายใจ ประวัติศาสตร์สอนให้เราเป็นคนฉลาด ทันสมัย มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เนื่องจากมนุษย์เราเป็นสัตว์ที่มีสมอง ดังนั้นมนุษย์ย่อมไม่กระทำผิดในสิ่งที่เคยผิดพลาดมาแล้ว มนุษย์จะคิดหาหนทางใหม่ที่ดีกว่าเสมอ ถึงแม้ว่าประวัติศาสตร์จะไม่ซ้ำรอยแต่ประวัติศาสตร์สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการคาดการณ์ หรือการคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ดังนั้นประวัติศาสตร์จึงทำให้คนเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ ทันคน ทันเหตุการณ์ ทันสมัย และทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ประวัติศาสตร์สอนให้เป็นคนขยัน อดทน และมีความสำคัญ มนุษย์เราสร้างประวัติศาสตร์ทุก ๆ นาที นักประวัติศาสตร์จึงจำเป็นต้องติดตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลกอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะไม่เป็นผู้ที่ล้าหลัง ประวัติศาสตร์จึงเป็นตัวกระตุ้นให้คนต้องขยันติดตามเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ประวัติศาสตร์ยังแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งเป็นเสมือนเครื่องกระตุ้น และเป็นแบบอย่างที่ดีคนรุ่นหลังจะได้

ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ ประวัติศาสตร์เป็นรากฐานในศาสตร์สาขาอื่น ๆ เพราะประวัติศาสตร์จะบอกถึงข้อผิดพลาดในอดีต ซึ่งเราจะต้องนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้ดีขึ้น (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553)

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยได้กำหนดให้มีการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กำหนด 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หลายโรงเรียนยังจัดการเรียนรู้แบบเดิม ๆ ซึ่งการสอนยังเน้นบรรยายมากเกินไป และยังไม่สามารถให้นักเรียนคิดตามในเรื่องที่ศึกษาได้เหล่านี้เรียกว่า การเรียนแบบท่องจำ ซึ่งนักเรียนไม่มีส่วนได้คิดตามมากนัก หรือมีเหตุผลที่จะโต้แย้งข้อมูลเดิมได้ นักเรียนไม่สามารถออกความคิดเห็น ถึงแม้ว่าที่ผ่านมารัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการศึกษาประวัติศาสตร์ชาติไทยก็ตาม ในความเป็นจริงนั้นในการเรียนการสอนก็ยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนแบบเดิมได้ ซึ่งบางเรื่องเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ยาก หากผู้สอนอธิบายให้ผู้เรียนท่องจำเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนอาจไม่สามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาเหล่านี้ได้ ส่งผลให้เกิดความเบื่อหน่ายและไม่สนใจเรียนจากสภาพปัญหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิชาประวัติศาสตร์จัดเป็นวิชาที่มีความสำคัญวิชาหนึ่ง ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการเสริมคุณค่าต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมต่อการพัฒนาชาติให้เข้มแข็ง และยึดหลักตามหลักคุณธรรมความดี เนื่องจากเป็นวิชาที่สอนเกี่ยวกับเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในอดีตและสิ่งที่มนุษย์ได้กระทำหรือสร้างแนวความคิดไว้ทั้งหมด ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่มีพัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา และยุคสมัยด้วยเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งจากสภาพสังคมปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านทำให้นักเรียนเกิดความคิด หรือมีทัศนคติในทางลบเกิดขึ้นกับวิชาประวัติศาสตร์ นักเรียนไม่ให้ความสนใจกับวิชาประวัติศาสตร์นี้ เนื่องจากเป็นวิชาที่มีเนื้อหาค่อนข้างเยิ่นเย้อทำให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อวิชาประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ เทคนิควิธีการสอนของครูผู้สอนในวิชาประวัติศาสตร์ยังไม่สามารถดึงดูดผู้เรียนให้เกิดความสนใจมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาที่นักเรียนเบื่อหน่ายกับวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้น การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ โรงเรียนพะตงวิทยามูลนิธิ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ ในปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 64.54 ปีการศึกษา 2565 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 71.54 และปีการศึกษา 2566 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 75.11 ถึงแม้ว่าจะมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น แต่ก็ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ คือไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (โรงเรียนพะตงวิทยามูลนิธิ, 2566)

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ และมีความสนใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีทักษะทางสังคมที่ดี การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ เป็นการจัดการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่ฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตจริง ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ไตร่ตรอง รวมทั้งกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจว่าควรทำ ไม่ควรทำ ควรเชื่อ ไม่ควรเชื่อ อันจะนำไปสู่การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ตลอดจนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งดีสิ่งที่เป็นประโยชน์ เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการใช้หลักสูตรบูรณาการ เป็นการเรียนรู้ ผ่านประสบการณ์ตรงการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้คุณค่าและสร้างผลงานได้ผลการเรียนรู้ที่มีความคงทน เป็นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและประสบการณ์ผลงานสร้างสรรค์ที่มีความหมาย ได้มาจากการเรียนรู้เกิดจากการกระทำของตนเองด้วยประสบการณ์ตรง (อรรถัย มูลค่า และคณะ, 2544) และวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการผูกเรื่องแต่ละตอนให้เกิดขึ้น อย่างต่อเนื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์ เน้นการทำงานอย่างเป็นระบบเพราะต้องมีการวางแผน หรือเรียกว่าการกำหนดเส้นทางเดินเรื่อง และใช้คำถามหลักที่จะนำไปสู่การให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ มีการเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง ดังต่อไปนี้ 1) การจัดฉาก เป็นการระบุเวลา สถานที่สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ 2) มีตัวละคร ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับฉากหรือเหตุการณ์ 3) การดำเนินชีวิต เป็นการดำเนินชีวิตหรือเป็นเรื่องราวของตัวละคร 4) มีเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น หรือมีปัญหาที่ต้องแก้ไข ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวอาจมีทั้งทางบวกหรือทางลบก็ได้ โดยองค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนถูกเชื่อมโยงจากการใช้คำถามหลัก เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน อัจจิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อให้สร้างสตอรีไลน์ได้ง่ายขึ้น ยุทาวดี สุขมาก (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่าน จับใจความสำคัญจากโคลงสุภาษิต อิศปปกรณ์า โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสตอรีไลน์ (Story line) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา กล่าวไว้ว่าการใช้การจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศ ในการเรียนรู้ที่ดี โดยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมอย่างสนุกสนาน เต็มความสามารถ มีความกระตือรือร้นไม่เบื่อหน่ายในบทเรียน ให้ความสนใจในการเรียนรู้ตามเป้าหมาย กล้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมั่นใจในตนเองมากขึ้น รวมถึงได้รู้จักวางแผนในการทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งสอดคล้องกับ อริย์ธัช ฉ่ำมณี (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนา

กิจกรรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์โดยประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์วิชาประวัติศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์โดยประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์วิชาประวัติศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์โดยประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าดัชนีประสิทธิผลทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์โดยประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ มีค่าเท่ากับร้อยละ 61.11 และ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์โดยประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ อยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้สื่อการสอนประเภทสื่อดิจิทัลมีความสำคัญในการเรียนการสอนมากในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอน และผู้เรียนได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการสอนที่มีการเตรียมการที่ดี มีเทคนิควิธีการนำเสนอที่ดี เป็นสื่อที่มีความน่าสนใจเพราะเป็นสื่อที่มีการนำเสนอความ กราฟฟิก ภาพเคลื่อนไหว เสียงและวิดีโอ มาแปลงสภาพ และเชื่อมโยงเข้าด้วยกันเพื่อประโยชน์ในการใช้งาน โดยอาศัยเทคโนโลยีความเจริญก้าวหน้าทางด้านคอมพิวเตอร์เข้าช่วยและสามารถส่งผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (ฉันทวิช วิเชียรพันธ์, 2557) และสื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สามารถเป็นตัวช่วยให้แก่ผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เพราะที่มีทั้งภาพและเสียง ประกอบการเรียน ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความสนใจ และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมการสอนมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน เกิดประสบการณ์ในเรื่องที่เรียนร่วมกันนอกจากนี้สื่อการสอนยังช่วยแก้ปัญหา เรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลและช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดี ในการศึกษาหาความรู้ของผู้เรียนได้ด้วย (กิดานันท์ มลิทอง, 2531) สอดคล้องกับ สรชัย ขวรางกูร (2561) เรื่อง การพัฒนาสื่อดิจิทัลมรดกทางวัฒนธรรมไทย ด้วยแบบจำลอง 3 มิติ เชิงสถาปัตยกรรม วัดไชยวัฒนาราม ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า 1) สื่อดิจิทัลมรดกทางวัฒนธรรมไทย วัดไชยวัฒนารามในสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นสื่อวิดีโอที่นำเสนอภาพเคลื่อนไหว แบบจำลอง 3 มิติ เชิงสถาปัตยกรรม ประกอบเสียงบรรยาย พบว่ามีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ ศุภรางค์ เรื่องวานิช และคณะ (2560) เรื่อง ผลการใช้สื่อดิจิทัลด้วยความเป็นจริง เสริมเรื่องไหว้พระ 9 วัด สืบสิริสวัสดิ์ 10 รัชกาล อยู่ในระดับที่ดี โดยแบบประเมินผลการใช้แบ่งออกเป็น 10 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 - 4 สาขาวิชาเทคโนโลยีมีผลดีมีเดีย มหาลัยราชภัฏจันทรเกษม จำแนกผลการใช้ของผู้ใช้ออกเป็น 10 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาความรู้ที่ได้รับ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 ด้านความน่าสนใจของเนื้อเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

0.60 ด้านเนื้อเรื่องเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 ด้านเนื้อหาถูกต้องชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 ด้านความยาวของเรื่องเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ย 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 ด้านรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81 ด้านความน่าสนใจของภาพประกอบ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77 ด้านความชัดเจนของภาพ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81 ด้านภาพและสีสันท่าสนใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 ด้านภาพสื่อความหมายชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69

จากการศึกษาความเป็นมาและสภาพปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง เวลาและเหตุการณ์ ต่ำกว่าเกณฑ์จึงใช้การจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล เพื่อแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนานักเรียนให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นลำดับขั้นตอน สร้างความเข้าใจและช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างครูกับผู้เรียน ส่งผลให้การศึกษาเกิดประสิทธิภาพและแก้ปัญหาการศึกษาของรายวิชาประวัติศาสตร์ และสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล
2. เพื่อสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. **รูปแบบการวิจัย** การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental research) โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One group pretest- posttest design)
2. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพะตงวิทยามูลนิธิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยทั้ง 7 ห้อง 319 คน ได้จัดแบบคละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพะตงวิทยามูลนิธิ ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 1 ห้อง 45 คน ได้มาด้วยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัย ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ดังนี้

3.1.1 ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชา ประวัติศาสตร์ ส 13102 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชาและ หน่วยการเรียนรู้ เพื่อสร้างเป็นแผนการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

3.1.2 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล รายวิชา ประวัติศาสตร์ ส13102 โดยมีลำดับขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล จำนวนแผนการสอน 7 แผน โดยแต่ละแผนมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ชี้นำสู่บทเรียนร่วมกับสื่อดิจิทัล โดยนำเนื้อหาที่จะสอนมาสนทนา ผ่านสื่อดิจิทัล

ขั้นที่ 2 จัดกิจกรรม ได้ดำเนินการ ดังนี้

1) นำสื่อดิจิทัลมาสร้างฉาก ใช้คำถามนำ อันจะก่อให้เกิดการสะท้อนภาพเกี่ยวกับเรื่องราวว่า เกิดขึ้นที่ไหน เป็นการเริ่มต้นให้นักเรียนรู้ที่กำลังมีประสบการณ์ใหม่ เกิดขึ้นเป็นการนำสู่บทเรียน หรือเปิดตัวเรื่องในฉากเป็นการระบุสถานที่ เวลา และสิ่งแวดล้อมต่างๆ

2) การสร้างตัวละคร คือการใช้คำถามที่จะก่อให้เกิดการผูกเรื่องเกี่ยวกับคนหรือ สัตว์ที่นักเรียนเป็นผู้กำหนดเรื่องและบทบาทในการดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ ตัวละคร จะทำให้ฉากสมจริง

3) การกำหนดวิถีการดำรงชีวิต ใช้คำถามนำให้นักเรียนเสนอ เรื่องราวที่เกี่ยวกับกิจกรรมของตัวละคร คำถามว่าตัวละครเหล่านี้ทำอะไร ซึ่งเป็นการดำเนินชีวิต หรือ สะท้อนชีวิตของตัวละคร

4) เหตุการณ์และการแก้ปัญหา ต้องมีคำถามนำว่า มีอะไรสำคัญเกิดขึ้นกับ ตัวละคร คือการมีเหตุการณ์และปัญหาที่ต้องแก้ไข

ขั้นที่ 3 ขั้นอภิปราย เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีโอกาสนำประสบการณ์ที่ได้รับจากชั้นกิจกรรม มาวิเคราะห์ ให้เกิดความเข้าใจและอภิปรายเพื่อนำไปสู่การสรุปโดยครูจะใช้สื่อดิจิทัลมาประกอบในการอภิปรายเป็นกิจกรรมระหว่าง ผู้สอนและผู้เรียน โดยมีผู้สอนเป็นผู้นำอภิปราย

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป เป็นการให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันกับเพื่อนในห้องเรียนโดยครูจะอธิบายและเพิ่มเติมโดยใช้สื่อดิจิทัลเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น เช่น การให้นักเรียนออกมาสรุปหน้าห้อง หรือ ให้นักเรียนทำใบงาน

3.1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบหาคุณภาพ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความครอบคลุมองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ จากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 หมายความว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเวลาและเหตุการณ์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิชาประวัติศาสตร์ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อ โดยผู้วิจัยเริ่มต้นสร้างข้อสอบจำนวน 42 ข้อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้จากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จากนั้นนำไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพะตงวิทยามูลนิธิ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวนนักเรียน 50 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์ หาค่าความยาก (p) และอำนาจจำแนก (r) และคัดเลือกความยากง่ายของข้อสอบที่มีความยากตั้งแต่ 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์ตั้งแต่ 0.20- 1.00 แล้วคัดเลือกข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ไว้ 20 ข้อ ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ข้อสอบที่คัดเลือกมีความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.29-0.79 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.25-0.60 จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่คัดเลือกแล้วจำนวน 20 ข้อ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) โดยใช้เกณฑ์ 0.80 ขึ้นไป ปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.80

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นแบบสอบถามความพึงพอใจ

จำนวน 4 ด้าน 15 ข้อ ประกอบด้วย ด้านครูผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัลและด้านการวัดและประเมินผลจากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ร่วมกับการใช้สื่อดิจิทัลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งพบว่าทุกข้อมีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 หมายความว่า แบบการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ร่วมกับการใช้สื่อดิจิทัลสามารถใช้ได้ทุกข้อและนำไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวนนักเรียน 50 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ร่วมกับการใช้สื่อดิจิทัล โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพะตงวิทยามูลนิธิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวนนักเรียน 1 ห้องเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัลระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 7 แผน โดยดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 แจกรายละเอียดขั้นตอน และวิธีปฏิบัติในการเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ขั้นที่ 2 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 2 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ขั้นที่ 3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง 2 ชั่วโมง และ 3 ชั่วโมง รวม เป็น 7 แผน 10 ชั่วโมงจนครบทั้ง 7 แผน

ขั้นที่ 4 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) หลังทำการสอนครบ 10 ชั่วโมงแล้วจึงนำแบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้ทดสอบก่อนเรียนมาทดสอบหลังเรียนอีกครั้ง

ขั้นที่ 5 วัดความพึงพอใจด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล จำนวน 15 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้การทดสอบทีแบบไม่อิสระ (Dependent t-test)

4.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ

4.51-5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
2.51-3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เวลาและเหตุการณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียนการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล พบว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัลสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 19.04 ($\bar{X}$ = 19.04, SD = 0.64) สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	t-test
ก่อนเรียน	20	10.56	8.39	18.64**
หลังเรียน	20	19.04	0.64	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล โดยภาพรวมของนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.58, SD = 0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความพึงพอใจด้านครูผู้สอน ครูใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ($\bar{X} = 4.68, SD = 0.51$) ด้านเนื้อหา เนื้อหาน่าสนใจและสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.58, SD = 0.57$) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มทำให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ($\bar{X} = 4.78, SD = 0.51$) และ ด้านการวัดและประเมินผล มีการประเมินการเรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ($\bar{X} = 4.7, SD = 0.46$) ตามลำดับดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล

ข้อคำถาม	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านครูผู้สอน			
1.1 ครูชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับการใช้สื่อดิจิทัล ให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน	4.56	0.05	มากที่สุด
1.2 ครูให้คำปรึกษาแนะนำ ดูแลนักเรียนในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง	4.54	0.45	มาก
1.3 ครูใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน	4.68	0.51	มากที่สุด
รวม	4.56	0.48	มากที่สุด
2. ด้านเนื้อหา			
2.1 เนื้อหาน่าสนใจและสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้	4.58	0.57	มากที่สุด
2.2 เนื้อหาให้ความรู้เหมาะสมกับนักเรียนเข้าใจง่าย	4.52	0.54	มากที่สุด
รวม	4.56	0.57	มากที่สุด
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล			
3.1 ครูกระตุ้นนักเรียนโดยใช้คำถามหลักอย่างต่อเนื่อง	4.62	0.53	มากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล

ข้อความถาม	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
3.2 การจัดกิจกรรมทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.45	0.61	มากที่สุด
3.4 บรรยากาศการเรียนรู้เป็นกันเองและสนุกสนาน	4.58	0.54	มากที่สุด
3.5 การจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับการใช้สื่อดิจิทัลส่งเสริมให้มีการค้นพบความรู้ใหม่	4.62	0.49	มากที่สุด
3.6 การจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับการใช้สื่อดิจิทัล เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	4.6	0.61	มากที่สุด
รวม	4.60	0.47	มากที่สุด
4. ด้านการวัดและประเมินผล			
4.1 มีการประเมินการเรียนรู้เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม	4.7	0.46	มากที่สุด
4.2 แบบทดสอบมีความเหมาะสมกับนักเรียน	4.56	0.50	มากที่สุด
รวม	4.62	0.54	มากที่สุด
รวมความพึงพอใจ	4.58	0.51	มากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้เส้นทางในการดำเนินเรื่อง และเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้คำถามหลักเป็นตัวนำสู่การเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ที่ได้ใช้สื่อดิจิทัลการจัดการเรียนรู้ เพราะมีทั้งภาพและเสียงประกอบการเรียน ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความสนใจและช่วยกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมการสอนมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนมี

ความเข้าใจตรงกัน เกิดประสบการณ์ในเรื่องที่เรียนร่วมกัน โดยครูผู้สอนจะใช้กระบวนการสอน 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นนำสู่บทเรียน : เป็นการแนะนำวิธีการจัดการเรียนแบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการจัดการเรียนแบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล และเป็นการกล่าวนำเรื่องหรือชักชวน โดยวิธีการพูดคุย ดูสื่อ youtube ร้องเพลง เพื่อให้เกิดความน่าสนใจในการเรียนรู้ และชักจูงเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นจัดกิจกรรม: เป็นขั้นที่มีความสำคัญมากเพราะผู้เรียนต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาที่ผู้สอนนำมาเสนอเพื่อดำเนินกิจกรรมตามองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัลโดยผู้วิจัยได้ใช้คำถามหลัก 1) ฉาก ผู้วิจัยได้ใช้คำถามหลักเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ และช่วยระดมความคิด เพื่อให้สะท้อนภาพเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นที่ไหน 2) ตัวละคร ผู้วิจัยได้ใช้คำถามหลักว่าตัวละครมีใครบ้าง 3) วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ผู้วิจัยได้ใช้คำถามหลักว่าการดำเนินชีวิตเป็นอย่างไร โดยเชื่อมโยงกับฉากและตัวละครจากการดูคลิปจากสื่อ YouTube 4) เหตุการณ์ โดยใช้คำถามหลักว่ามีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นตอนนั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงเรื่องหรือเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อสรุปเป้าหมายที่ตั้งไว้ 3) ขั้นอภิปราย: เป็นขั้นที่นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกันโดยครูจะให้นักเรียนออกมาแนะนำหน้าชั้นเรียนและครูอธิบายเพิ่มเติม 4) ขั้นสรุป : เป็นขั้นสุดท้ายในการจัดกิจกรรมโดยครูและนักเรียนจะร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียนทั้งหมดหรือทำใบงานซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้คุณค่าการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและประสบการณ์ เกิดจากการเรียนรู้การกระทำของตนเองด้วยประสบการณ์ตรง ดังที่ (อรรถัย มูลค่า และคณะ, 2544) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการผูกเรื่องแต่ละตอนให้เกิดขึ้น อย่างต่อเนื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์เน้นการทำงานอย่างเป็นระบบ เพราะต้องมีการวางแผน หรือเรียกว่าการกำหนดเส้นทางเดินเรื่องและใช้คำถามหลักเป็นตัวนำสู่การให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์มีการเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง ดังต่อไปนี้ 1) การจัดฉาก เป็นการระบุเวลา สถานที่สิ่งแวดล้อมต่างๆ 2) มีตัวละคร ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับฉากหรือเหตุการณ์ 3) การดำเนินชีวิต เป็นการดำเนินชีวิตหรือเป็นเรื่องราวของตัวละคร 4) มีเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น หรือมีปัญหาที่ต้องแก้ไข ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวอาจมีทั้งทางบวกหรือทางลบก็ได้ โดยองค์ประกอบทั้ง 4 ส่วน ถูกเชื่อมโยงจากการใช้คำถามหลักเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน อาจวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อให้สร้างสตอรี่ไลน์ได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริย์ธัช น่วมณี (2560) เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์โดยประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ

สตอรี่ไลน์โดยประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัลส่งเสริมให้มีการค้นพบให้นักเรียนเกิดความรู้ใหม่ และครูได้มีการกระตุ้นนักเรียนโดยใช้คำถามหลักอย่างต่อเนื่อง มีการใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน และกิจกรรมในชั้นประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาสอดคล้องกับสิ่งที่เรียนอีกด้วย แสดงให้เห็นว่าจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ เพ็ญเทพ (2549) เรื่องศึกษาผลของการใช้วิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ในวิชาสังคมศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยแห่งชาติดงดก ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล ผู้สอนต้องมีการวางแผนในการสอน และเลือกหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเนื้อหาที่สามารถบูรณาการได้ ฉะนั้นครูผู้สอนต้องศึกษาหลักการขั้นตอนการสอนแบบสตอรี่ไลน์ให้เข้าใจเป็นอย่างดีเช่น การผูกเรื่อง การตั้งคำถาม และกิจกรรมต่าง ๆ มิฉะนั้นอาจจะไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.2 การจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัลควรใช้สื่อที่มีความหลากหลาย เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ และการเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 ครูผู้สอนที่ทำการสอนไม่ควรเร่งรีบนักเรียนจนเกินไป ควรกำหนดเวลา และให้โอกาสนักเรียนได้ค้นคว้าหาข้อมูลตามสภาพจริง โดยคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่มีอยู่เป็นตัวช่วยในการขับเคลื่อนเนื้อหาสาระ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรูปแบบการจัดการเรียนรู้สตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัล กับวิธีการสอบแบบอื่นๆ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาโดยนำรูปแบบการสอบสตอรี่ไลน์ร่วมกับสื่อดิจิทัลไปพัฒนาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ หรือภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กิดานันท์ มลิทอง. (2531). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). *การจัดการเรียนรู้แนวใหม่*, นนทบุรี : สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิง.
- ฉันทวิช วิเชียรพันธ์. (2557). *สื่อดิจิทัลในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: วังอักษร.
- พิมพ์ เพียเทพ. (2549). *ผลของการใช้วิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ในวิชาสังคมศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยแห่งชาติดงไค้. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ยุตาวดี สุขมาก. (2558). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่อง ระบบต่อมไร้ท่อ และเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์.*
- โรงเรียนพะตงวิทยามูลนิธิ. (2566). *หลักสูตรสถานศึกษา*. จังหวัด สงขลา.
- ศุภรางค์ เรืองวานิช และ คณะ. (2560). *ผลการใช้สื่อดิจิทัลด้วยความเป็นจริงเสริม เรื่อง ไข่พระ 9 วัด สืบสิริสวัสดิ์ 10 รัชกาล. วารสารการอาชีวฯ, 7(14), 9*
- สรชัย ขวรางกูร. (2561). *การพัฒนาสื่อดิจิทัลมรดกทางวัฒนธรรมไทย ด้วยแบบจำลอง 3 มิติเชิงสถาปัตยกรรม วัดไชยวัฒนาราม ในสมัยกรุงศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.*
- อริย์รัช ฉ่ำมณี. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์โดยประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*
- อรทัย มูลคำ และคณะ. (2544). *การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: ภาคพิมพ์

การพัฒนารูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม Development of Sport Competition Management Model at Mahasarakham University

วัฒนพงษ์ คงสืบเสาะ¹ อนุรักษ์ปภ มีตน^{2*}

Watthanapong Khongsuebsor¹ Anurakpapop Meeton^{2*}

^{1,2}อาจารย์ ภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและการกีฬา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

* ผู้ประสานงาน: anurakpapop.m@msu.ac.th

^{1,2} Lecturer, Department of Health Science and Sport, Faculty of Education,
Mahasarakham University

* Corresponding Author: anurakpapop.m@msu.ac.th

(Received: 2024-11-17; Revised: 2024-12-04; Accepted: 2025-02-11)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 11 คน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารจัดการกิจกรรมกีฬาและจัดการแข่งขันกีฬา เครื่องมือการศึกษาคือแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการแข่งขันกีฬาโดยมุ่งเน้นส่งเสริมให้สโมสรมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีทัศนคติที่ดีและส่งเสริมการออกกำลังกายตามแนวคิดการเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ 2) การจัดองค์กร (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างองค์กร บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และความสัมพันธ์ภายในองค์กร รวมทั้งการจัดระเบียบ แบบแผนวิธีการปฏิบัติของการจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานในแต่ละส่วนเกิดความเข้าใจส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการแข่งขัน 3) การนำและปฏิบัติการ (Leading and Implementing) เป็นการนำแผนและรายละเอียดต่าง ๆ

ที่ได้กำหนดไว้มาให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมมือปฏิบัติการบริหารจัดการการแข่งขันกีฬา ทั้งในส่วนของ คณะกรรมการจัดการแข่งขันและสโมสรนิสิตคณะ-วิทยาลัย 4) การควบคุม (Controlling) เป็นการ กำกับ ติดตามผล ตรวจสอบ ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน รวมถึงการจัดการปัญหา อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล มีมาตรการกำกับ ควบคุมติดตามและประเมินผลเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดการแข่งขัน มีการรายงานผล และจัดเก็บฐานข้อมูลผลการแข่งขันเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการแข่งขันครั้งต่อไป

คำสำคัญ: การพัฒนา, รูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬา, กีฬาภายใน

Abstract

This study aims to development management model for organizing sport competitions within Mahasarakham University. This is a qualitative research with a sample group of 11 experts in sport activity management and sport competition organization. The research tool employs a focus group discussion with a recording form. The data is analyzed by content analysis. From the study it is found that the pattern for organizing sport competitions within Mahasarakham University consists of: 1) Planning - setting goals or objectives as a guideline for achieving the goals of organizing sport competitions, focusing on promoting students' physical, mental, emotional, social, and intellectual development, having good attitudes of doing exercise, and promoting doing exercise regularly according to the concept of being healthy supported by the university, 2) Organizing - determining the organizational structure, roles, missions, responsibilities, and good relationships within the organization including providing the pattern of procedures for organizing sport competitions in order to a clear understanding affecting the efficiency of organizing competitions, 3) Leading and Implementing - employing the plans and procedures to be conducted by people in charge; the competition organizing committee, the staff from each faculty/college, as well as the student clubs involved, 4) Controlling – supervising, monitoring, inspecting, evaluating, and improving the process including

solving problems effectively. The responsibilities of the committee appointed are to supervise as well as to evaluate the process corresponding to the purposes of the competition including recording the information using as the database for the future benefit.

Keywords: Development, Sport competition management model, Intramural sports

บทนำ

การจัดกิจกรรมตามยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีการส่งเสริมให้นิสิตมีสุขภาพที่ดี เพื่อสร้างการเรียนรู้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีเป้าหมายให้นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ มีความพร้อมที่จะพัฒนา และสร้างการเรียนรู้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตดำเนินกิจกรรมด้านการพัฒนาสุขภาพทางร่างกาย อาศัยนโยบายเชิงรุกด้านการส่งเสริมสุขภาพของนิสิต เน้นกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งกองกิจการนิสิตมีแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามภายใต้โครงการต่าง ๆ และองค์กรนิสิตมีแผนการจัดโครงการกีฬาราชพลุฑเกมส์ ซึ่งเป็นการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (คณะกรรมการพัฒนานิสิต, 2564)

การจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ผ่านมาจากที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนานิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ครั้งที่ 1/2565 เกี่ยวกับการจัดกีฬาราชพลุฑเกมส์ ครั้งที่ 27 ซึ่งเป็นช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 โดยองค์การนิสิตพยายามที่จะจัดการแข่งขัน จึงได้มีการสำรวจสโมสรนิสิตทั้ง 19 คณะ เกี่ยวกับรายละเอียดความพร้อมเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาราชพลุฑเกมส์ ครั้งที่ 27 พบว่า มีความพร้อมในการเข้าร่วมการแข่งขัน ร้อยละ 46.7 ไม่มีความพร้อมในการเข้าร่วมการแข่งขัน ร้อยละ 53.3 ส่งผลกระทบทำให้นิสิตไม่สามารถจัดการแข่งขันได้ จึงจำเป็นต้องมีการปรับรูปแบบการจัดกิจกรรมของการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัย (คณะกรรมการพัฒนานิสิต, 2565) สอดคล้องกับการศึกษาของ Andrea Lukacs (2021) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการออกกำลังกายต่อความผาสุกทางจิตใจและการรับรู้สถานะสุขภาพในช่วงการระบาดของโรคโคโรนาไวรัสของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามีกิจกรรมทางกายลดลง

ส่งผลต่อความพึงพอใจและการรับรู้สถานะสุขภาพของนักศึกษาที่เข้าศึกษาในช่วงปีการศึกษา ดังกล่าว

นอกจากนี้ ในปัจจุบันยังไม่ปรากฏชัดเจนเกี่ยวกับทฤษฎีการจัดการสมัยใหม่ (POLC) ซึ่งเป็นทฤษฎีพื้นฐาน ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย การจัดองค์กร (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างองค์กร บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และความสัมพันธ์ภายในองค์กร รวมทั้งการจัดระเบียบ แบบแผนวิธีการปฏิบัติ การนำและปฏิบัติการ (Leading and Implementing) เป็นการนำแผนและรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้มาให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมมือปฏิบัติการบริหารจัดการการแข่งขันกีฬา การควบคุม (Controlling) เป็นการกำกับ ติดตามผล ตรวจสอบ ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน รวมถึงการจัดการปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ (จิรศักดิ์ บุญนาค, 2555)

จากที่กล่าวข้างต้นทฤษฎีการจัดการสมัยใหม่ (POLC) สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม รวมถึงนิสิตยังไม่สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการจัดการการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นส่วนหนึ่งที่จะใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการและแนวทางนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมและจัดการการแข่งขันกีฬาให้เหมาะสม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการจัดการแข่งขันและการตัดสินกีฬาของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ
2. กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาเป็นการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารจัดการกิจกรรมกีฬาและจัดการแข่งขันกีฬา จำนวน 11 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต หัวหน้ากลุ่มงานกีฬาและนันทนาการ หัวหน้ากลุ่มงานกิจกรรมนิสิต สังกัดกองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคามและผู้มีประสบการณ์ด้านเทคนิคกีฬา จาก 8 สถาบัน ๆ ละ 1 คน ได้แก่ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

สุนารี มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการนำและปฏิบัติการ และด้านการควบคุม โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยการชี้แจงจุดมุ่งหมายในการสนทนากลุ่มและวัตถุประสงค์ของการศึกษา เริ่มคำถามตามแนวการสนทนาที่จัดเตรียมไว้ตามประเด็น ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การนำและปฏิบัติการ การประเมินผล มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน และสรุปประเด็นจากการสนทนากลุ่ม เก็บข้อมูลระหว่างกันยายน 2566 ถึงเดือนมีนาคม 2567 ซึ่งการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีการดำเนินการจริยธรรมวิจัยได้รับการรับรองเลขที่ 337-382/2566 รับรองวันที่ 31 สิงหาคม 2566 ถึงวันที่ 30 สิงหาคม 2567

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิมาดำเนินการจัดระเบียบของข้อมูล การให้รหัสข้อมูล การจัดกลุ่มข้อมูล และการหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มข้อมูลที่ได้เพื่อสร้างบทสรุปการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการสมัยใหม่ (POLC) มาเป็นกรอบในการศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้วิจัยสรุปผลดังนี้

1. ด้านการวางแผน (Planning) สำหรับรูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากการศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า ให้มีการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อส่งเสริมให้นิสิตมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีบุคลิกภาพที่ดี ส่งเสริมให้นิสิตแสดงความสามารถทางด้านกีฬา อย่างเต็มความสามารถ และเป็นพื้นฐานการพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ สร้างเสริมความสามัคคีระหว่างนิสิตและพัฒนาความร่วมมือระหว่างคณะ-วิทยาลัย ปลุกฝังความมี

น้ำใจนักกีฬา มีระเบียบวินัยและปฏิบัติตามกฎ กติกา ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเข้าร่วมการแข่งขัน ส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายตามแนวคิดการเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ

2. ด้านการจัดองค์กร (Organizing) สำหรับรูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากการศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า ให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และความสัมพันธ์ภายในองค์กร รวมทั้งการจัดระเบียบ แบบแผนวิธีการปฏิบัติ มีคณะกรรมการอำนวยการจัดการแข่งขัน คณะกรรมการจัดการแข่งขัน คณะอนุกรรมการจัดการแข่งขัน ประธานอนุกรรมการจัดการแข่งขัน รวมถึงการออกระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งอื่นๆ เพื่อให้การแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ในส่วนขององค์การนิสิตต้องทำรายงานผลการแข่งขัน สรุปผลการดำเนินงาน พร้อมข้อเสนอแนะเสนอต่อคณะกรรมการอำนวยการ กรณีที่มีปัญหาอื่นใดที่ไม่ได้ระบุในนี้การวินิจฉัยของคณะกรรมการอำนวยการจัดการแข่งขัน ให้ถือเป็นที่สุด

3. ด้านการนำและปฏิบัติการ (Leading and Implementing) สำหรับรูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากการศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า ให้มีการนำแผนและรายละเอียดต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้มาให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมมือปฏิบัติการบริหารจัดการการแข่งขันกีฬา ซึ่งมีรายละเอียดประกอบด้วย หมวด 1 บททั่วไป กล่าวถึงชื่อประกาศ การบังคับใช้ การปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ นิยามศัพท์เฉพาะ หมวด 2 กำหนดการแข่งขัน กำหนดให้มีการจัดการแข่งขันไม่เกิน 10 วัน รวมทั้งวันพิธีเปิดและปิดการแข่งขัน ในกรณีที่ไม่สามารถจัดการแข่งขันตามระยะเวลาดังกล่าวได้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของกองกิจการนิสิต หมวด 3 ชนิดกีฬาและกิจกรรมนันทนาการ มีการแบ่งประเภทกีฬาเป็นกีฬาบังคับ กีฬาเลือก กีฬาพื้นบ้าน กิจกรรมนันทนาการ หมวด 4 การจัดการแข่งขัน ได้กล่าวถึงชนิดกีฬาที่สมัครแข่งขันต้องมีสโมสรนิสิตไม่น้อยกว่า 8 คณะ-วิทยาลัย และแต่ละประเภทต้องส่งไม่น้อยกว่า 5 คณะ-วิทยาลัย จึงจะจัดการแข่งขันได้ มีการประกาศชนิดกีฬาให้ทราบก่อนแข่งขันไม่น้อยกว่า 45 วัน รวมถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการตัดสินกีฬาสนาม อุปกรณ์กีฬาและอุปกรณ์เทคนิคกีฬา หมวด 5 การสมัครเข้าแข่งขัน สโมสรนิสิตคณะ-วิทยาลัยต้องแจ้งความจำนงค์เข้าร่วมการแข่งขันไม่น้อยกว่า 20 วัน พร้อมส่งหลักฐานการสมัครไม่น้อยกว่า 10 วัน หมวด 6 รางวัลการแข่งขัน คณะกรรมการจัดการแข่งขันจัดหารางวัลให้นักกีฬา ทีมที่ชนะเลิศการแข่งขันกีฬาติดต่อกัน 3 ปี รวมถึงคัดเลือกนักกีฬาดีเด่นและสโมสรนิสิตดีเด่นในการเข้าร่วมการแข่งขัน หมวด 7 การประท้วง ในส่วนของการประท้วงนี้สามารถประท้วงได้ 2 ลักษณะคือ

ประวัตรในเชิงคุณสมบัติการแข่งขันและในเชิงเทคนิคกีฬา ซึ่งการตัดสินของคณะกรรมการ
 อำนวยการจัดการแข่งขันให้ถือเป็นที่สุด หมวด 8 การลงโทษ กล่าวถึงการลงโทษเกี่ยวกับ
 คุณสมบัติการแข่งขันและลงโทษทางเทคนิคกีฬา โดยให้คณะกรรมการอำนวยการจัดการแข่งขันมี
 อำนาจพิจารณาโทษตามความเหมาะสม หมวด 9 อำนาจหน้าที่ เป็นการให้อำนาจการดำเนินงาน
 การจัดการแข่งขันตามขั้นตอนแต่ละส่วนหากมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ประกาศนี้ให้คณะกรรมการ
 อำนวยการจัดการแข่งขันเป็นผู้วินิจฉัย ชี้ขาด การวินิจฉัยของคณะกรรมการอำนวยการจัดการ
 แข่งขัน ให้ถือเป็นที่สุด

4. ด้านการควบคุม (Controlling) สำหรับรูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาภายใน
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากการศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า ให้มีการกำกับ ติดตามผล
 ตรวจสอบ ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน องค์การนิสิตแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม
 และประเมินผล ประเมินผลทุกฝ่ายที่แต่งตั้งในการปฏิบัติหน้าที่ ประเมินผลเสร็จแล้วควรนำเสนอต่อ
 คณะกรรมการอำนวยการจัดการแข่งขันภายใน 30 วัน หลังจากสิ้นสุดการแข่งขัน มีมาตรการกำกับ
 ควบคุมติดตามและประเมินผลดำเนินการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดการแข่งขัน ใช้ระบบ
 การประเมินผลตามความเหมาะสม การจัดเก็บฐานข้อมูลผลการแข่งขันให้องค์การนิสิตจัดทำเป็น
 รูปเล่มสรุปผลการแข่งขันและมอบให้องค์การนิสิตปีการศึกษาถัดไปดำเนินการต่อไป

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านการวางแผน (Planning) มีการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทาง
 ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อส่งเสริมให้นิสิตมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์
 สังคม และสติปัญญา มีบุคลิกภาพที่ดี ส่งเสริมให้นิสิตแสดงความสามารถทางด้านกีฬา อย่างเต็ม
 ความสามารถ และเป็นพื้นฐานการพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ สร้างเสริมความสามัคคีระหว่างนิสิต
 และพัฒนาความร่วมมือระหว่างคณะ-วิทยาลัย ปลุกฝังความมีน้ำใจนักกีฬา มีระเบียบวินัยและปฏิบัติ
 ตามกฎ กติกา ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเข้าร่วมการแข่งขัน ส่งเสริมกีฬา
 และการออกกำลังกายตามแนวคิดการเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งจากรายละเอียดข้างต้น
 ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีกรอบที่บอกถึงความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการจัดการแข่งขันกีฬา
 ภายในของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มุ่งให้นิสิตมีพลานามัยที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ

อารมณ์ สังคมและสติปัญญา รู้จักกฎ กติกา รู้แพ้ รู้ชนะ และรู้ภัย สอดคล้องกับ จิรศักดิ์ บุญนาค (2555) ได้กล่าวถึง การวางแผนเป็นกระบวนการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ นโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย และยังสอดคล้องแนวคิดของ Bateman et al. (2009) ได้กล่าวถึง การวางแผนเป็นการถ่ายทอดแผนงานและกลยุทธ์ จากการตัดสินใจ ของระดับบริหารในการกำหนดเป้าหมาย และวางแผนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และถ่ายทอดแผน และเป้าหมายนี้ทั่วทั้งองค์การตั้งแต่วิธีการบริหารสูงสุด ระดับกลาง ระดับฝ่าย แผนจนถึงระดับปฏิบัติการ สอดคล้องกับ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549) กล่าวถึง การวางแผนเป็นกระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์และพิจารณาว่าสิ่งใดควรทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ในการกำหนดเป้าหมายผู้บริหารจะต้องวางแผนด้วยหลักเหตุผล 3 ประการ คือ 1) เพื่อกำหนดทิศทางสำหรับอนาคตขององค์การ 2) เพื่อกำหนดทรัพยากรขององค์การให้บรรลุเป้าหมาย 3) เพื่อกำหนดงานซึ่งต้องมีการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ จิรภัทร ตันติพิบูล (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแห่งประเทศไทย ที่ได้กล่าวถึงด้านวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาและบุคลากรให้มีสมรรถภาพทางกายและสุขภาพที่ดี มีน้ำใจนักกีฬา มีความสามัคคี มีระเบียบวินัย รู้จักสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เสริมสร้างความเข้าใจและสัมพันธภาพอันดีระหว่างนิสิตนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ และเพื่อพัฒนามาตรฐานการกีฬาไปสู่ความเป็นเลิศ

กล่าวสรุปการวางแผน จะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการแข่งขันกีฬาภายในระดับสถาบัน มุ่งส่งเสริมให้นิสิตมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีบุคลิกภาพที่ดี สร้างเสริมความสามัคคีระหว่างนิสิต ความมีน้ำใจนักกีฬา การกำหนดเป้าหมายของการจัดการแข่งขันกีฬาภายในมุ่งให้นิสิตมีระเบียบวินัยและปฏิบัติตามกฎ กติกา ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ มีทัศนคติที่ดีต่อการเข้าร่วมการแข่งขัน ส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายตามแนวคิดการเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ

2. ด้านการจัดองค์กร (Organizing) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และความสัมพันธ์ภายในองค์กร รวมทั้งการจัดระเบียบ แบบแผนวิธีการปฏิบัติ มีคณะกรรมการอำนวยการจัดการแข่งขัน คณะกรรมการจัดการแข่งขัน คณะอนุกรรมการจัดการแข่งขัน ประธานอนุกรรมการจัดการแข่งขัน รวมถึงการออกระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งอื่นๆ เพื่อให้การแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ในส่วนขององค์การนิสิตต้องทำรายงานผลการแข่งขัน สรุปผลการดำเนินงาน พร้อมข้อเสนอแนะเสนอต่อคณะกรรมการอำนวยการ กรณีที่มีปัญหา

อื่นใดที่ไม่ได้ระบุในการวินิจฉัยของคณะกรรมการอำนวยการจัดการแข่งขันให้ถือเป็นที่สุด ซึ่งการจัดการแข่งขันที่ผ่านมาการบริหารจัดการขององค์กรยังดำเนินการไม่ครอบคลุมทุกส่วน จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการจัดระบบการกำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการในแต่ละส่วน เพื่อให้การดำเนินงานความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เป็นไปตามผลที่เกิดขึ้นจากการศึกษาในครั้งนี้ สอดคล้องกับ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549) กล่าวถึง การจัดองค์การเป็นกระบวนการตัดสินใจว่าใครทำงานอะไร และรายงานขึ้นตรงกับใคร เป็นการใช้อย่างเหมาะสมหรือหมายถึง กระบวนการออกแบบงาน การจัดสรรทรัพยากร และการประสานกิจกรรมการทำงาน สอดคล้องแนวคิดของ Bateman et al. (2009) ได้กล่าวถึง การจัดองค์การเป็นการจัดองค์การให้มีชีวิต (Dynamic Organization) ไม่หยุดนิ่ง โดยการจัดโครงสร้างองค์การ จากการกำหนดการประชุมและการประสานงานที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรบุคคล การเงิน โครงสร้างทางกายภาพ และข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การได้ การจัดองค์การนี้รวมถึงการดึงดูดบุคลากรให้มาทำงาน จัดสรรงาน มอบหมายงาน ให้กับบุคลากรหรือทีมงาน รวมถึงจัดสรรทรัพยากรให้กับทีมงานหรือบุคลากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ จิรศักดิ์ บุญนาค (2555) ได้กล่าวถึง การจัดองค์การการแข่งขัน เป็นกระบวนการในการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและความสัมพันธ์ต่าง ๆ ภายในองค์กร ตลอดจนการจัดระเบียบแบบแผนการปฏิบัติ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Jacobsson and Timpka (2014) ได้ทำการศึกษา การพัฒนารูปแบบองค์กรที่เชื่อมโยงกับอุปสรรคองค์กรปฏิบัติการในการป้องกันความเสียหายร้ายแรง: การศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการในการแข่งขันกีฬาในประเทศสวีเดน พบว่า คุณลักษณะที่สำคัญในรูปแบบองค์กรต้องทราบกีฬาที่เป็นที่ต้องการของความต้องการขององค์กรเอง และการปรับเปลี่ยนแปลงองค์กรให้เหมาะสม ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรก็เป็นสิ่งสำคัญต่อที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ระหว่างการแข่งขันกีฬา

กล่าวสรุปการจัดองค์กร มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของการจัดองค์กรในการดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาภายในมีคณะกรรมการอำนวยการจัดการแข่งขัน คณะกรรมการจัดการแข่งขัน คณะอนุกรรมการจัดการแข่งขัน ประธานอนุกรรมการจัดการแข่งขันแต่ละฝ่าย องค์กรต้องมีการออกประกาศหรือคำสั่งอื่นๆ รวมทั้งระเบียบ เพื่อใช้ในการจัดการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ในส่วนขององค์กรนิสิตต้องสรุปผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานผลการแข่งขันพร้อมข้อเสนอแนะเสนอต่อคณะกรรมการอำนวยการต่อไป

3. **ด้านการนำและปฏิบัติการ (Leading and Implementing)** มีการนำแผนและรายละเอียดต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้มาให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมมือปฏิบัติการบริหารการจัดการการแข่งขันกีฬา

ซึ่งมีรายละเอียดประกอบด้วย หมวด 1 ว่าด้วยบททั่วไป กล่าวถึงชื่อประกาศ การบังคับใช้ การปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ นิยามศัพท์เฉพาะ หมวด 2 ว่าด้วยกำหนดการแข่งขัน กำหนดให้มีการจัดการแข่งขันไม่เกิน 10 วัน รวมทั้งวันพิธีเปิดและปิดการแข่งขัน ในกรณีที่ไม่สามารถจัดการแข่งขันตามระยะเวลาดังกล่าวได้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของกองกิจการนิสิต หมวด 3 ว่าด้วยชนิดกีฬาและกิจกรรมนันทนาการ มีการแบ่งประเภทกีฬาเป็นกีฬาบังคับ กีฬาเลือก กีฬาพื้นบ้าน กิจกรรมนันทนาการ หมวด 4 ว่าด้วยการจัดการแข่งขัน ได้กล่าวถึงชนิดกีฬาที่สมัครแข่งขันต้องมีสโมสรนิสิตไม่น้อยกว่า 8 คณะ-วิทยาลัย และแต่ละประเภทต้องส่งไม่น้อยกว่า 5 คณะ-วิทยาลัย จึงจะจัดการแข่งขันได้ มีการประกาศชนิดกีฬาให้ทราบก่อนแข่งขันไม่น้อยกว่า 45 วัน รวมถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการตัดสินกีฬาสนาม อุปกรณ์กีฬาและอุปกรณ์เทคนิคกีฬา หมวด 5 ว่าด้วยการสมัครเข้าแข่งขัน สโมสรนิสิตคณะ-วิทยาลัยต้องแจ้งความจำนงค์เข้าร่วมการแข่งขัน ไม่น้อยกว่า 20 วัน พร้อมส่งหลักฐานการสมัครไม่น้อยกว่า 10 วัน หมวด 6 ว่าด้วยรางวัลการแข่งขัน คณะกรรมการจัดการแข่งขันจัดการรางวัลให้นักกีฬา ทีมที่ชนะเลิศการแข่งขันกีฬาดังกล่าวติดต่อกัน 3 ปี รวมถึงคัดเลือกนักกีฬาดังกล่าวและสโมสรนิสิตดีเด่นในการเข้าร่วมการแข่งขัน หมวด 7 การประท้วง ในส่วนของการประท้วงนี้สามารถประท้วงได้ 2 ลักษณะคือประท้วงคุณสมบัติการแข่งขันและประท้วงเทคนิคกีฬา ซึ่งการตัดสินของคณะกรรมการอำนวยความสะดวกการแข่งขันให้ถือเป็นที่สุด หมวด 8 ว่าด้วยการลงโทษ กล่าวถึงการลงโทษเกี่ยวกับคุณสมบัติการแข่งขันและลงโทษทางเทคนิคกีฬา โดยให้คณะกรรมการอำนวยความสะดวกการแข่งขันมีอำนาจพิจารณาโทษตามความเหมาะสม หมวด 9 ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ เป็นการให้อำนาจการดำเนินงานการจัดการแข่งขันตามขั้นตอนแต่ละส่วนหากมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ประกาศนี้ ให้คณะกรรมการอำนวยความสะดวกการแข่งขันเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด การวินิจฉัยของคณะกรรมการอำนวยความสะดวกการแข่งขันให้ถือเป็นที่สุด ทั้งนี้ เพราะสโมสรนิสิตคณะ-วิทยาลัย ยังขาดความเข้าใจรายละเอียดของการเข้าร่วมการแข่งขัน ที่จะนำไปปฏิบัติตามระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการจัดการแข่งขัน รวมถึงข้อปฏิบัติต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการแข่งขันกีฬาภายในของแต่ละปี ทำให้ต้องมีรูปแบบด้านการนำและปฏิบัติการใช้ในการจัดการแข่งขันดังกล่าว สอดคล้องกับ จิรศักดิ์ บุญาค (2555) ได้กล่าวถึง การปฏิบัติเป็นกระบวนการนำแผนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ โดยให้สมาชิกในองค์กรร่วมมือปฏิบัติและบริหารจัดการ สอดคล้องกับ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549) กล่าวถึง การนำปฏิบัติการเป็นการชักนำบุคลากรให้ปฏิบัติงาน โดยการจูงใจให้ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้หลักการจูงใจที่ดีและขณะเดียวกันต้องมีการสั่งการที่เหมาะสม ซึ่งหมายถึงการกระตุ้นจูงใจให้มีความพยายามในการบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ

Bateman et al. (2009) ได้กล่าวถึง การนำปฏิบัติการเป็นความสามารถของผู้บริหารในการกระตุ้นหรือส่งเสริมให้พนักงานหรือลูกน้องให้มีประสิทธิภาพการทำงานที่อยู่ในระดับสูง รวมถึงการสร้างแรงจูงใจ การสื่อสารกับพนักงานในแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือให้คำแนะนำและสร้างแรงบันดาลใจให้พนักงานสามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของ จิรภัทร ดันติทวีกุล (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแห่งประเทศไทย จากการศึกษาพบว่า 1) ด้านกำหนดการและวิธีการ ควรจัดการแข่งขันเป็นประจำทุกปี ระยะเวลาในการแข่งขันไม่เกิน 8 วันรวมทั้งพิธีเปิดและพิธีปิดการแข่งขัน วิธีการจัดการแข่งขันแต่ละชนิดกีฬาต้องให้เหมาะสมกับระยะเวลาและได้มาตรฐานสากล โดยใช้กติกาของสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทยที่กำหนดใช้อยู่ในปัจจุบัน 2) ด้านชนิดกีฬา ไม่ควรจัดการแข่งขันน้อยกว่า 15 ชนิดกีฬา และไม่ควรมากกว่า 20 ชนิด กีฬาจาก 4 กลุ่มกีฬา คือ กลุ่มกีฬายกน้ำหนัก 5 ชนิดกีฬา ได้แก่ กรีฑา วูตบอล บาสเกตบอล และ วอลเลย์บอล กลุ่มกีฬาเลือกสากล ไม่น้อยกว่า 8 ชนิดกีฬา จากชนิดกีฬาที่จัดให้มีการแข่งขันใน โอลิมปิกเกมส์ เอเชียนเกมส์ ซีเกมส์ หรือ กีฬามหาวิทยาลัยโลก กลุ่มกีฬาเลือกทั่วไปอย่างน้อย 1 ชนิดกีฬา และกลุ่มกีฬาไทย เลือกอย่างน้อย 1 ชนิดกีฬา 3) ด้านรางวัล มหาวิทยาลัยเจ้าภาพควรจัดเหรียญรางวัลพร้อมเกียรติบัตรมอบให้นักกีฬาที่ได้ตำแหน่งชนะเลิศและรองชนะเลิศ อันดับ 1 และอันดับ 2 และควรจัดรางวัลให้นักกีฬาที่ทำลายสถิติกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย กีฬามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแห่งประเทศไทย และหรือทำสถิติใหม่กีฬามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแห่งประเทศไทย และยังสามารถคล้องกับ พันธสปรวิราสนา และวัฒนพงษ์ คงสืบเสาะ (2555) ได้กล่าวถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องของแนวทางการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ผู้อำนวยการนิสิตต้องนำไปใช้ในการจัดการแข่งขัน และยังสามารถคล้องกับการศึกษาของ จิรศักดิ์ บุญนา (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย จากการศึกษาพบว่า ด้านการปฏิบัติการ มีการกำหนดมาตรฐานการจัดการแข่งขัน การสมัครเข้าแข่งขัน คุณสมบัติ นักกีฬา รุ่นอายุ นักกีฬา ระเบียบการแข่งขัน ผู้ตัดสิน สนามและอุปกรณ์การแข่งขัน จำนวนทีมที่เข้าร่วมการแข่งขัน ชนิดกีฬาที่จะจัดแข่งขัน การประท้วง และการลงโทษ

กล่าวสรุปการนำและปฏิบัติการ ชนิดกีฬาและกิจกรรมนันทนาการ มีการแบ่งประเภทกีฬาเป็นกีฬายกน้ำหนัก กีฬาเลือก กีฬาพื้นบ้าน กิจกรรมนันทนาการ โดยให้มีชนิดกีฬาฟุตบอลเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจุบันนี้ได้รับการตอบรับจากการเล่นในกระแสวิถีชีวิตมาก หมวด 4 ว่าด้วยการจัดการแข่งขัน ได้กล่าวถึงชนิดกีฬาที่สมัครแข่งขันต้องมีสโมสรหรือนิสิตไม่น้อยกว่า 8 คณะ-วิทยาลัย และแต่ละ

ประเภทต้องส่งไม่น้อยกว่า 5 คณะ-วิทยาลัย จึงจะจัดการแข่งขันได้ มีการประกาศชนิดกีฬาให้ทราบก่อนแข่งขันไม่น้อยกว่า 45 วัน รวมถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการตัดสินกีฬา สนาม อุปกรณ์กีฬาและอุปกรณ์เทคนิคกีฬา ในส่วนชนิดกีฬาที่สมัครแข่งขันต้องมีสโมสรนิติไม่ต่ำกว่า 8 คณะ-วิทยาลัย เพื่อให้สโมสรแต่ละคณะ-วิทยาลัยมีส่วนร่วมในแต่ละกีฬามากยิ่งขึ้น ทั้งเป็นการเปิดช่องทางให้สโมสรเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น หมวด 5 ว่าด้วยการสมัครเข้าแข่งขัน สโมสรนิติคณะ-วิทยาลัยต้องแจ้งความจำนงเข้าร่วมการแข่งขัน ไม่น้อยกว่า 20 วัน พร้อมส่งหลักฐานการสมัครไม่น้อยกว่า 10 วัน หมวด 6 ว่าด้วยรางวัลการแข่งขัน คณะกรรมการจัดการแข่งขันจัดทำรางวัลให้นักกีฬา ทีมที่ชนะเลิศการแข่งขันกีฬาดต่อกัน 3 ปี รวมถึงคัดเลือกนักกีฬาดีเด่นและสโมสรนิติดีเด่นในการเข้าร่วมการแข่งขัน หมวด 7 การประท้วง ในส่วนของการประท้วงนี้สามารถประท้วงได้ 2 ลักษณะคือประท้วงในเชิงคุณสมบัติการแข่งขันและในเชิงเทคนิคกีฬา ซึ่งการตัดสินของคณะกรรมการอำนวยการจัดการแข่งขันให้ถือเป็นที่สุด หมวด 8 ว่าด้วยการลงโทษ กล่าวถึงการลงโทษเกี่ยวกับคุณสมบัติการแข่งขันและลงโทษทางเทคนิคกีฬา โดยให้คณะกรรมการอำนวยการจัดการแข่งขันมีอำนาจพิจารณาโทษตามความเหมาะสม หมวด 9 ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ เป็นการให้อำนาจการดำเนินงานการจัดการแข่งขันตามขั้นตอนแต่ละส่วนหากมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ประกาศนี้ ให้คณะกรรมการอำนวยการจัดการแข่งขันเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด การวินิจฉัยของคณะกรรมการอำนวยการจัดการแข่งขัน ให้ถือเป็นที่สุด ซึ่งการประท้วงและการลงโทษ สามารถประท้วงและลงโทษได้ 2 ลักษณะคือประท้วงและลงโทษในเชิงคุณสมบัติการแข่งขันและในเชิงเทคนิคกีฬา ในส่วนของอำนาจหน้าที่ให้อำนาจคณะกรรมการอำนวยการจัดการแข่งขันเป็นผู้พิจารณาชี้ขาด

4. ด้านการควบคุม (Controlling) มีการกำกับ ติดตามผล ตรวจสอบ ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ประเมินผลทุกฝ่ายที่แต่งตั้งในการปฏิบัติหน้าที่ ประเมินผลเสร็จแล้วควรนำเสนอต่อคณะกรรมการอำนวยการจัดการแข่งขันภายใน 30 วัน หลังจากสิ้นสุดการแข่งขัน มีมาตรการกำกับ ควบคุมติดตามและประเมินผล ดำเนินการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดการแข่งขัน ใช้ระบบการประเมินผลตามความเหมาะสม การจัดเก็บฐานข้อมูลผลการแข่งขันให้องค์การนิติจัดทำเป็นรูปเล่มสรุปผลการแข่งขันและมอบให้องค์การนิติปีการศึกษาถัดไป ทั้งนี้เพราะด้านการควบคุมของคณะกรรมการจัดการแข่งขันยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการแข่งขัน จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลในแต่ละฝ่ายของการจัดการแข่งขัน ถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างมากที่จะนำมาปรับปรุงหรือแก้ไขในการจัดการในครั้งต่อ ๆ ไป สอดคล้องกับแนวคิดของ

Bateman et al. (2009) ได้กล่าวถึง การควบคุมเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการกำกับดูแลและควบคุม แผนงานว่าได้ตามผลลัพธ์ที่วางแผนไว้ และอาจปรับเปลี่ยนแผนได้เมื่อประเมินแล้วว่าผลงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทรัพยากรขององค์การได้ถูกนำมาใช้ตามแผนงานแล้ว ซึ่งถือได้ว่าการควบคุมนี้ นับเป็นกระบวนการสำคัญ หากขาดกระบวนการนี้แผนงานจะไม่ถูกประเมินผล และองค์การไม่รู้ว่า ผลงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ สอดคล้องกับ ธงชัย เจริญทรัพย์มณี (2546) กล่าวถึง รูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยในกระบวนการจัดการแข่งขันต้องมี คณะกรรมการควบคุมกำกับการจัดการแข่งขัน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และยังสอดคล้องกับ จิรศักดิ์ บุญนาค (2555) ได้กล่าวถึง การควบคุมเป็นกระบวนการติดตามผล ตรวจสอบและปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงาน การประเมินการจัดการแข่งขัน สอดคล้องกับ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549) กล่าวถึง การควบคุมเป็นขั้นตอนที่บุคคล กลุ่มหรือองค์การ ใช้ในการติดตามงานและปฏิบัติการแก้ไข ซึ่งก็คือกระบวนการวัดผลการทำงานและแก้ไข เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามต้องการรวมถึงการรายงานผล ต่อผู้เกี่ยวข้องตามลำดับของการทำงานของโครงสร้างองค์กร สอดคล้องกับการศึกษาของ จิรศักดิ์ บุญนาค (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย จากการศึกษาพบว่า ด้านการควบคุม ของการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทยมีการประเมินผลทุกฝ่ายที่แต่งตั้งในการปฏิบัติหน้าที่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล มีมาตรการกำกับ ควบคุมติดตามและ ประเมินผลดำเนินการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดการแข่งขันและมีการจัดระบบการ ประเมินผลตามหลักการประเมิน PDCA และหลักการประเมินผล CIPP Model

กล่าวสรุปการควบคุม ในการจัดการแข่งขันต้องมีการกำกับติดตามผลการจัดการแข่งขัน มีการตรวจสอบประเมินผล โดยให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลในการปฏิบัติหน้าที่ตามฝ่ายต่าง ๆ ใช้ระบบการประเมินผลตามความเหมาะสมในแต่ละปี และต้องสรุปผลเสนอต่อ คณะกรรมการอำนวยการจัดการแข่งขันภายใน 30 วัน หลังจากสิ้นสุดการแข่งขันซึ่งเป็นไปตามแนว ปฏิบัติการจัดกิจกรรมนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐ และเอกชนสามารถนำรูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาภายในไปประยุกต์ใช้ตามบริบทของแต่ละ สถาบัน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการวางแผน สถาบันการศึกษาควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการแข่งขันกีฬาให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

1.2 ด้านการจัดองค์กร สถาบันการศึกษาต้องกำหนดโครงสร้างองค์กร กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย มีการวางแผนเพื่อนำสู่การปฏิบัติในการจัดการแข่งขันกีฬา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการจัดการแข่งขัน

1.3 ด้านการนำและปฏิบัติการ สถาบันการศึกษาต้องนำแผนและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาประชุมชี้แจงให้ทุกส่วนเกิดความเข้าใจและร่วมมือปฏิบัติการในการจัดการการแข่งขันกีฬา ทั้งในส่วนคณะกรรมการจัดการแข่งขันและผู้เข้าแข่งขัน

1.4 ด้านการควบคุม สถาบันการศึกษามีการกำหนดแนวทางการกำกับ ติดตามผล ตรวจสอบ ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน รวมถึงการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการแข่งขันและมีการรายงานผลตามลำดับ รวมทั้งมีการจัดเก็บฐานข้อมูลผลการแข่งขันเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการแข่งขันครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการส่งเสริมการแข่งขันกีฬาภายในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา

2.2 ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมทางกายที่เหมาะสมสำหรับนิสิตในมหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนานิสิต. (2564). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ประจำปีการศึกษา 2565-2569)*. การประชุมคณะกรรมการพัฒนานิสิต ครั้งที่ 3/2564, 10 มีนาคม 2564.
- คณะกรรมการพัฒนานิสิต (2565). *รายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนานิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. การประชุมคณะกรรมการพัฒนานิสิต ครั้งที่ 1/2565, 12 มกราคม 2565.
- จิรภัทร ตันติวิกุล. (2553). *รูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแห่งประเทศไทย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*.
- จิรศักดิ์ บุญนาค. (2555). *การพัฒนาแบบการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย*. ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาการจัดการเพื่อการพัฒนา, สำนักวิทยบริการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชรินทร์

- ธงชัย เจริญทรัพย์มณี. (2546). รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนัส ปรีวาสนา และวัฒนพงษ์ คงสืบเสาะ (2555). *คู่มือจัดการแข่งขันกีฬากายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. กลุ่มงานกีฬาและนันทนาการ กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ:ธรรมสาร.
- Bateman, T. S., Snell, S. A., & Konopaske, R. (2009). *Management. Editorial: McGraw Hill. México.*
- Jacobsson, J. & Timpka, T. (2014). *Development of an Organizational Model that Bridges The Organization-Practice Barrier in Overuse injury Prevention: An Action Research Study in Swedish Athletics*. IOC World Conference on Prevention of Injury & LLLness in Sport.
- Lukacs, A. (2021). Mental well-being of university students in social isolation. *European Journal of Health Psychology*, 28(1), 22–29.
<https://doi.org/10.1027/2512-8442/a000065>

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share)
ร่วมกับเกม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหา
ด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Cooperative Learning Management Using Think-Pair-Share Technique Combined
with Games to Develop the Achievement of Problem Solving
Concept with Logical Reasoning of Grade 6 Students

วีรดา ไชยมนตรี^{*1} มนตรี เด่นดวง²

Weerada Chaimontri ^{*1} Montree Denduang ²

¹ นักศึกษา ปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² อาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

* ผู้ประสานงาน: ระบุ e-mail 63g191021@parichat.skru.ac.th

¹ Student in Master of Education Program in Curriculum and Instruction Songkhla Rajabhat University

² Dr. Master of Education Program in Curriculum and Instruction Songkhla Rajabhat University

* Corresponding Author: 63g191021@parichat.skru.ac.th

(Received: 2024-09-25; Revised: 2024-10-28; Accepted: 2025-02-11)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาคือเหตุผลเชิงตรรกะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับเกณฑ์ร้อยละ 80 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปี

การศึกษา 2566 โรงเรียนวัดวิหารเบิก (กาญจนานุกูล) จังหวัดพัทลุง จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 13 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการทดสอบ The Wilcoxon signed rank test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เกม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ

Abstract

The objectives of this research were: 1) to compare the achievement of problem solving concept with logical reasoning before and after cooperative learning management using think-pair-share technique combined with games, 2) to compare the achievement of problem solving concept with logical reasoning after cooperative learning using think-pair-share technique combined with games of grade 6 students with a criterion of 80 percent, and 3) to study students' satisfaction toward cooperative learning using think-pair-share combined with games. The research sample consisted

of 13 students from grade 6 studying in the second semester of academic year 2023 at Wat Wiharnberg School (Kanchananukun), Phatthalung Province, selected by using cluster random sampling technique. The research instruments were: 1) lesson plans using think-pair-share technique combined with games, 2) an achievement test on problem solving concept with logical reasoning, and 3) a students' satisfaction questionnaire. The statistics used in this research were percentage, mean, standard deviation, and the Wilcoxon signed rank test.

The research findings were as follows: 1) the achievement score after employing the problem solving concept with logical reasoning cooperative learning management using think-pair-share technique combined with games was higher than before with statically significant at .05 level, 2) the achievement score after employing the problem solving concept with logical reasoning after cooperative learning using think-pair-share technique combined with games was higher than the criterion of 80 percent with statically significant at .05 level, and 3) the students' satisfaction toward cooperative learning using think-pair-share combined with games was at a highest level.

Keywords: Cooperative learning management, Think-Pair-Share technique, Games, the Achievement, problem solving concept with logical reasoning.

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญในการดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข คิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาได้ ใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน (สุคนธ์ สินธพนานนท์, 2561) วิสัยทัศน์ใหม่ของการศึกษา กำหนดคุณลักษณะที่นักเรียนจะต้องมีคือ ความรู้พื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ท้าทายและซับซ้อน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (วนิดา สิงห์น้อย, 2560) กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายเร่งด่วนเรื่อง การเตรียมนักเรียนสู่ศตวรรษที่ 21 โดยคำนึงถึง พหุปัญญาของผู้เรียนรายบุคคล หลักสูตรวิทยาการคำนวณเน้นพัฒนา “กระบวนการคิด” ประกอบด้วยองค์ความรู้ 3 ด้าน คือ วิทยาการคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสาร และทักษะการรู้ดิจิทัล โดยองค์ความรู้ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการเขียนโปรแกรมหรือโค้ดดิ้ง เป็นการสร้างทักษะในการวางแผนการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน ส่งเสริมการใช้ตรรกะในการแก้ปัญหา (จิระพร สังขเวทย์, 2562)

จากการศึกษาผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 พบว่าคะแนนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพเมืองเก่าพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 มีคะแนนเฉลี่ย 32.54 ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ย 34.58 เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาวิทยาการคำนวณของโรงเรียนวัดวิหารเบิก (กาญจนานุกูล) โดยเฉพาะ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการเรียนในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยในปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 65.45 จากการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินทักษะการแก้ปัญหาพบว่านักเรียนร้อยละ 75 ไม่สามารถวิเคราะห์โจทย์ปัญหาและวางแผนแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนได้ จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนพบว่านักเรียนขาดการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และมีความกังวลเมื่อต้องแก้ปัญหาที่ซับซ้อน นอกจากนี้ผลการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนพบว่าร้อยละ 80 ต้องการรูปแบบการเรียนที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์และการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่สนุกสนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนการสอนรายวิชา วิทยาการคำนวณ ซึ่งต้องอาศัยทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้านวิทยาการคำนวณให้ดียิ่งขึ้น การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหา โดย Johnson & Johnson (2018) ได้อธิบายว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เชิงบวก การพึ่งพาอาศัยกัน และความรับผิดชอบรายบุคคล ซึ่งเทคนิค Think-Pair-Share ช่วยเพิ่มความมั่นใจในการแก้ปัญหาและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ การนำเกมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เป็นอีกแนวคิดที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการเรียนรู้ผ่านเกมช่วยสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการมีส่วนร่วม และส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ผู้วิจัยจึงได้ผสมผสานทั้งสองแนวคิดนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหาที่พบในชั้นเรียน เนื่องจากเทคนิค Think-Pair-Share จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกคิดด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน และนำเสนอแนวคิดอย่างมั่นใจ ขณะที่การใช้เกมจะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน กระตุ้นการมีส่วนร่วม และทำให้การเรียนรู้มีความหมายมากขึ้น ซึ่งสுகุณธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2554) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-

Share) มี 3 ขั้นตอน ขั้นคิดเดี่ยว (Think) ขั้นคิดคู่ (Pair) ขั้นคิดร่วมกัน (Share) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เพื่อพัฒนาแนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ การใช้เกมเป็นสื่อที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และปฏิบัติด้วยตัวเอง จึงได้ออกแบบสื่อการเรียนรู้โดยประยุกต์เอาเกมมาใช้ในการเรียนรู้ มีการจำลองสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เล่น และเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาการคำนวณ ซึ่งเน้นกระบวนการให้นักเรียนคิดวิเคราะห์สามารถแก้ปัญหาได้ เน้นการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมา พบว่านักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์และแก้โจทย์ปัญหาจากการเรียนวิชานี้ค่อนข้างน้อย ผู้เรียนมีความสามารถแตกต่างกันทำให้เกิดการเรียนรู้ไม่เท่ากัน ผู้เรียนบางคนเรียนเข้าใจได้เร็ว แต่บางคนเรียนได้ช้ากว่าคนอื่น ๆ สื่อที่ครูใช้สอนไม่ได้คุณภาพ และนักเรียนขาดแหล่งเรียนรู้ในการค้นคว้าและทบทวนเนื้อหา

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เพื่อพัฒนาแนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ในการติดต่อสื่อสาร โดยใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับเกณฑ์ร้อยละ 80
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design)

2. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนที่กำลังศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเมืองเก่าพัทลุง จำนวน 14 โรงเรียน จำนวน 14 ห้องเรียน จัดแบบคณะกรรมการ รวมนักเรียนทั้งหมดจำนวน 154 คน

ตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดวิหารเบิก (กาญจนานุกูล) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 13 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้ (1) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) หลักสูตรสถานศึกษา (2) ศึกษาหน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ (3) ศึกษาหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ (4) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง แต่ละแผนประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมสอน ขั้นสอน ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ และขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม เนื้อหาประกอบด้วยเรื่อง การแก้ปัญหาด้วยรหัสลาลองร่วมกับเกม การแก้ปัญหาด้วยการเขียนผังงานร่วมกับเกม การแก้ปัญหาแบบลำดับร่วมกับเกม การแก้ปัญหาแบบทางเลือกร่วมกับเกม และการแก้ปัญหาแบบทำซ้ำร่วมกับเกม (5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม แล้วปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ มีผลการประเมินค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.03 (6) นำแผนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพเต็ด (พุ่มพูนวิทยา) และโรงเรียนวัดควนแร่ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สื่อ และกิจกรรม (7) ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เป็นฉบับสมบูรณ์ และ (8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้ (1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ (2) กำหนดโครงสร้างเนื้อหาและสร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ (3) นำแบบทดสอบเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 (4) นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์เตี้ยและโรงเรียนวัดควนแร (5) วิเคราะห์คุณภาพรายข้อหาค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20-1.00 คัดเลือกข้อสอบ 20 ข้อ (6) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.721 และ (7) จัดทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้ (1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ (2) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ (3) สร้างแบบประเมินความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท จำนวน 20 ข้อ (4) นำแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาและความครอบคลุมประเด็นต่างๆ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (5) นำแบบประเมินไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์เตี้ยและโรงเรียนวัดควนแร จำนวน 40 คน (6) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 และ (7) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ

4.2 ดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพร้อมตรวจให้คะแนนและบันทึกผล

4.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหา

ด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ เป็นเวลา 5 คาบ คาบเรียน 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง โดยจัดตารางเรียนแบบคู่ (Block Schedule) และได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการเวลาเรียนให้เหมาะสมกับการวิจัย

4.4 ดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมตรวจให้คะแนนและบันทึกผล

4.5 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การทดสอบ Shapiro-Wilk Test เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ($n=13$) และพบว่าข้อมูลมีการแจกแจงปกติ จึงเลือกใช้สถิติทดสอบแบบพารามेटริก คือ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ โดยใช้ (t-test for dependent samples)

5.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับเกณฑ์ร้อยละ โดยใช้ one-sample t-test

5.3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ ด้วยการทดสอบ Shapiro-Wilk Test

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ($n=13$) เพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการเลือกใช้สถิติทดสอบที่เหมาะสม ผลการตรวจสอบปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลโดยใช้ Shapiro-Wilk Test

การทดสอบ	Statistic	df	p-value
คะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้	0.892	13	0.103
คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้	0.883	13	0.077

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้มีค่า p-value มากกว่า .05 แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงปกติ และกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ($n=13$) ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สถิติทดสอบแบบพาราเมตริก ในการทดสอบสมมติฐาน ผลดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.77 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.62 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test for dependent samples) พบค่า $t = 25.132$ และค่า $p\text{-value} = .000$ ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด .05 แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ก่อนการจัดการเรียนรู้	13	8.62	1.85	25.132*	.000
หลังการจัดการเรียนรู้	13	17.77	1.09		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.77 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม (16 คะแนน) โดยใช้การทดสอบค่าที (one-sample t-test) พบค่า $t = 5.843$ และค่า $p\text{-value} = .000$ ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด .05 แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์	t	p-value
หลังการจัดการเรียนรู้	13	17.77	1.09	16	5.843*	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสื่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 รองลงมาคือด้านการวัดและประเมินผล คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 ด้านการจัดการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 และด้านเนื้อหา คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา	4.68	0.10	มากที่สุด
1. เนื้อหามีความเรียบง่ายต่อการเรียน	4.62	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
2. มีเนื้อหาที่มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม พอเพียงสำหรับการทำความเข้าใจ	4.62	0.51	มากที่สุด
3. เนื้อหามีความครอบคลุมชัดเจน	4.54	0.52	มากที่สุด
4. กิจกรรมมีความน่าสนใจ	4.92	0.28	มากที่สุด
5. กิจกรรมมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.69	0.48	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.77	0.11	มากที่สุด
6. การจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติจริง	4.85	0.38	มากที่สุด
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม	4.54	0.52	มากที่สุด
8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สนุกและน่าสนใจ	4.92	0.28	มากที่สุด
9. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหา	4.92	0.28	มากที่สุด
10. ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำงานกลุ่มและร่วมกันอภิปราย	4.77	0.44	มากที่สุด
11. ครูผู้สอนให้ความสนใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน	4.62	0.51	มากที่สุด
ด้านสื่อการเรียนรู้	5.00	0.08	มากที่สุด
12. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) มีสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา	4.92	0.28	มากที่สุด
13. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) มีสื่อที่หลากหลาย	4.77	0.44	มากที่สุด
14. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) มีสื่อที่น่าสนใจ	4.92	0.28	มากที่สุด
15. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) มีการจัดตำแหน่ง เหมาะสม สวยงาม	4.92	0.28	มากที่สุด

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการวัดและประเมินผล	4.85	0.26	มากที่สุด
16. การวัดและประเมินผลที่เรียนสอดคล้องกับตัวชี้วัด	4.92	0.28	มากที่สุด
17. ครูแจ้งคะแนนที่ได้จากการวัดผลให้นักเรียนทราบ	4.92	0.28	มากที่สุด
18. ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง	4.85	0.38	มากที่สุด
19. การวัดและประเมินผลการเรียนมีความชัดเจนและยุติธรรม	4.62	0.87	มากที่สุด
20. มีการประเมินผลหลากหลายรูปแบบ	4.92	0.28	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.82	0.08	มากที่สุด

อภิปรายผล

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.77 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ย 8.62 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับเกมได้ผ่านกระบวนการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและทดลองหาประสิทธิภาพกับกลุ่มตัวอย่างก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปราณี กองจินดา (2549) ที่กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอน อันเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวยังสอดคล้องกับหลักการวัดและประเมินผลของไพโรจน์ คะเซนทร์ (2556) ที่ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองและแบบทดสอบมาตรฐาน โดยมุ่งวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ 6 ด้าน ได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล อีกทั้งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อน

คู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม ที่ประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมสอน ขั้นสอน ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ และขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากแต่ละขั้นตอนได้รับการออกแบบอย่างเป็นระบบและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ในขั้นเตรียมสอน ครูได้วางแผนและจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างรอบคอบ รวมถึงการเตรียมสื่อและเกมที่จะใช้ประกอบการสอน ทำให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น ส่วนขั้นสอนเป็นการนำเสนอเนื้อหาและสร้างความเข้าใจพื้นฐานให้กับผู้เรียน ก่อนที่จะเข้าสู่ขั้นทำกิจกรรมกลุ่มที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้ร่วมกันผ่านเทคนิคเพื่อนคู่คิดและการเล่นเกม ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบช่วยให้ครูสามารถประเมินความเข้าใจของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ ในขณะที่ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และประเมินกระบวนการทำงานร่วมกัน อันเป็นการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนชัดเจนเช่นนี้จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนที่ดีขึ้นอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของสลาบิน (Slavin, 2011) ที่อธิบายว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ครูจัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้เนื้อหาทางวิชาการ ซึ่งได้รับการวิจัยและพิสูจน์แล้วว่าสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในเกือบทุกวิชาและทุกระดับชั้น ภายใต้เงื่อนไขการจัดการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับขั้นเตรียมสอนที่ให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และกิจกรรมการเรียนรู้รอบคอบ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ดิษฐปัญญา (2563) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์และความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด มีคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลูกน้ำ แก้วปรีชา (2563) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้เกมร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคคิดเดี่ยว-คิดคู่-คิดร่วมกัน (Think-Pair-Share) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม มีค่าเฉลี่ย 17.77 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม (16 คะแนน) พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกมมีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ดำเนินการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จำลอง โดยเน้นกระบวนการแก้ปัญหาที่เป็นขั้นตอนมีการเรียงลำดับเนื้อหาที่ง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยาก ทำให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้เดิมจากกิจกรรมก่อนหน้าเป็นพื้นฐานในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมพร เชื้อพันธ์ (2547) กล่าวว่า ความสามารถ ความสำเร็จและสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนที่ได้จากการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน การฝึกฝนหรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคลซึ่งสามารถวัดได้จากการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนชุตดา อาจวงศา (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์โดยการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดผสมผสานกับเทคนิคการเล่นเกมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคำนวณทางวิทยาศาสตร์ หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดผสมผสานกับเทคนิคการเล่นเกมน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสื่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 รองลงมาคือด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 และด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนรู้สึกพึงพอใจกับการเรียนมีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจน กิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สื่อการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย น่าสนใจ และสนุกสนาน ทันสมัยและเหมาะสมกับวัย สื่อการสอนสามารถเข้าถึงได้ง่าย สนับสนุนให้การเรียนบรรลุตามจุดประสงค์ นักเรียนมีความชื่นชอบในการใช้เกมจากคอมพิวเตอร์ นักเรียนสามารถนำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เนื้อหามีความเหมาะสมไม่ยากเกินไป นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สันติ โกเศโยธิน (2554) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลเหล่านั้นเกิดความสนใจในงานตนเองมากขึ้น เพิ่มความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น เกิดความเต็มใจและภูมิใจที่จะนำความรู้ความสามารถของตนเองที่มีอยู่มาสร้างประโยชน์ให้กับองค์กร ทำให้องค์กรมีความเจริญและ

ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมนึก ภัททิยธนี (2546) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบวัดความพึงพอใจมีดังนี้ คำชี้แจงระบุถึงจุดประสงค์และวิธีการตอบแบบสอบถาม พร้อมตัวอย่าง ข้อคำถามส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น ชื่อ-สกุล เพศ ระดับการศึกษาอาชีพ ฯลฯ ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และความคิดเห็น เป็นส่วนสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา เพื่อให้แบบสอบถามมีคุณภาพสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ เรื่อง แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ช่วยให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครูจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของนักเรียนซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นแรกที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่และจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีเนื้อหาและกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียนเพิ่มขึ้น

1.2 ผู้สอนต้องคำนึงถึงพื้นฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน การแนะนำเบื้องต้นจะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนตระหนัก และกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนการสอน

1.3 เกมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงพฤติกรรมของนักเรียน และความพร้อมในด้านอุปกรณ์ของนักเรียน

1.4 ในขั้นตอนขยายความรู้ ผู้สอนควรใส่ใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้อธิบายความต่อไป หากผู้สอนละเลยจะทำให้ผู้เรียนขยายความของข้อมูลไปในทิศทางที่ผิด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกมที่มีผลต่อการจัดระบบความคิดของนักเรียน

2.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับเกมในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ บ้าง

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเชิงตรรกะ

2.4 นำเกมมาจัดการเรียนรู้ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนอื่น ๆ เพื่อพัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.5 นำเกมมาจัดการเรียนรู้ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนอื่น ๆ เพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน หลังเรียนว่าจะมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ และความพึงพอใจที่ได้เรียนรู้จากเกมว่ามีค่า อยู่ในระดับ ดีมากหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- จิระพร สังขเวทย์. (2562). Coding กับการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *สสวท.* 47(220), 34-35.
- ธนชุตี อาจวงศา. (2560). การพัฒนาทักษะการคำนวณทางวิทยาศาสตร์โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด ผสานกับเทคนิคการเล่นเกมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ปทุมธานี.*
- ปราณี กองจินดา. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และทักษะการคิด เลขในใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบชิปปาโดยใช้แบบฝึกหัดที่เน้นทักษะการคิด เลขในใจกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้คู่มือครู. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.*
- พรทิพย์ ดิษฐปัญญา. (2563). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ และความมั่นใจในตนเอง ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *การอุตสาหกรรมศึกษา, 14(2), 10-12.*
- ไพโรจน์ คะเชนทร์. (2556). *การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*. Retrieved October 23 , 2023, from <http://www.wattoongpel.com>.
- ลูกน้ำ แก้วปรีชา. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์โดยใช้เกมร่วมกับการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิคคิดเดี่ยว-คิดคู่-คิดร่วมกัน (Think-Pair-Share) ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6. *วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.*

- สมพร เชื้อพันธ์. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีจัดการเรียนการสอนแบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง กับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน., สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- วนิดา สิงห์น้อย. (2560). ทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21. *สสวท*, 45(208), 32-33.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สันติ โกเศโยธิน. (2554). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในสังกัดส่วนโยธาในจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, นครราชสีมา.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์. (2561). *นวัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: เทคนิคพรินติ้ง.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ. (2554). *วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: เทคนิคพรินติ้ง.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2018). Cooperative learning: The foundation for active learning. *Active learning—Beyond the future*, 59-71.
- Slavin, R. E. (2011). Instruction based on cooperative learning. *Handbook of research learning and instruction*, 358-374.

ผลของการสอนแบบสะท้อนคิดต่อการตระหนักรู้การรู้คิดของนักศึกษาวิชาชีพครูใน รายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา

The Effect of Reflective Teaching on Metacognitive Awareness of Preservice Teacher in the Social Study Teaching Course

วีรวิษณุ บุญส่ง^{1*}, สุนทร อ่อนฤทธิ์²

Veeravit Boonsong^{1*}, Suntorn Onrit²

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

¹Assistant Professor Dr., Lecturer in Department of Social Education Faculty of Humanities and
Social sciences, Thepsatri Rajabhat University

²Lecturer in Department of Social Education Faculty of Humanities and Social sciences,
Thepsatri Rajabhat University

* Corresponding Author: veeravit.b@lawasri.tru.ac.th

(Received: 2024-08-19; Revised: 2024-10-21; Accepted: 2025-02-11)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดต่อการตระหนักรู้การรู้คิดของนักศึกษาวิชาชีพครูในรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา 2) เปรียบเทียบการตระหนักรู้การรู้คิดของนักศึกษาวิชาชีพครูก่อนเรียนและหลังเรียนและ 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 54 คน ที่ลงทะเบียนรายวิชา วิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ และแบบวัดการตระหนักรู้การรู้คิดของตนเอง จำนวน 52 ข้อ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ได้กิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 15 กิจกรรม กิจกรรมละ 4 ชั่วโมง รวม 60 ชั่วโมง มีค่าการประเมินความเหมาะสมได้ค่าระหว่าง 0.80 –1.00
2. การเปรียบเทียบระดับการตระหนักรู้การรู้คิดของตนเองในองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด พบว่า หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน มีค่าผลต่างเท่ากับ +1.10 ในองค์ประกอบด้านการควบคุมการรู้คิดหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน มีค่าผลต่างเท่ากับ +0.62
3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียน ($\mu=32.55$, $\sigma= 2.22$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\mu=21.50$, $\sigma= 2.44$) มีค่าผลต่างเท่ากับ +11.05

คำสำคัญ: การสอนแบบสะท้อนคิด, การตระหนักรู้การรู้คิด, รายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) develop the reflective thinking activities to enhance metacognitive awareness among pre-service teachers in the course on the methods of teaching social studies, 2) compare the metacognitive awareness of pre-service teachers before and after participating in the course, and 3) examine the learning achievement after implementing the learning activities. The target study consisted of 54 Social Studies major students from the Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University, enrolled in the course of Social Studies Teaching Methodology during the second semester of the 2023 academic year. The tools used in the study included 15 learning management plans, a 40-item learning achievement test, a 52-item metacognitive awareness. The statistical methods used were mean and standard deviation.

Research Findings:

1. The development of the learning management plans resulted in 15 plans, each 4 hours long, totaling 60 hours. The appropriateness of these plans was evaluated with scores ranging from 0.80 to 1.00.

2. Comparing levels of metacognitive awareness, it was found that the post-learning average in the knowledge component of metacognition was higher than the pre-learning average, with a difference of +1.10. In the control component of metacognition, the post-learning average was also higher than the pre-learning average, with a difference of +0.62.

3. Comparing learning achievement before and after the learning activities, the post-learning achievement of students ($\mu=32.55$, $\sigma= 2.22$) was higher than the pre-learning achievement ($\mu=21.50$, $\sigma= 2.44$), with a difference of +11.05.

Keywords: Reflective Teaching, Metacognitive Awareness, Educational Science in Social Study Teaching Course

บทนำ

แนวคิด Metacognition หรือการรู้คิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเอง เป็นแนวคิดที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการแก้ปัญหา โดยช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงกระบวนการคิดของตนเอง และสามารถปรับปรุงวิธีการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Flavell, 1976; Anderson, 2002) แนวคิดนี้เน้นการวางแผน การติดตาม และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในบริบทของการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังเช่นในรายวิชา สศ 2211302 วิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา ซึ่งออกแบบมาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการสอนและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2562) อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่เรียนในรายวิชานี้ยังประสบปัญหาในการทำความเข้าใจเนื้อหาและทฤษฎีที่ซับซ้อน ส่งผลให้การบรรลุเป้าหมายทางการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด ดังนั้น ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการสะท้อนคิด (Reflective Thinking) และการตระหนักรู้การรู้คิด (Metacognition) เพื่อให้ นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการสอน พร้อมทั้งบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนการสอนในรายวิชา สศ 2211302 วิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา มีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งตอบสนองต่อบริบทของสถานศึกษาและชุมชน อย่างไรก็ตาม พบว่านักศึกษายังคงประสบปัญหาในการทำ

เข้าใจเนื้อหาและทฤษฎีที่มีความซับซ้อน ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่วิธีการสอน การวิเคราะห์เนื้อหา ไปจนถึงการประเมินผล (มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2562) นอกจากนี้ นักศึกษาหลายคนยังขาดความสามารถในการวางแผนและประเมินกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าควรพัฒนาหรือปรับปรุงทักษะใดเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการนำกระบวนการที่ส่งเสริม ทักษะการสะท้อนคิด (Reflective Thinking) และการตระหนักรู้การรู้คิด (Metacognition) มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ นักศึกษาสามารถวางแผนและประเมินกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กระบวนการดังกล่าวยังส่งเสริมให้นักศึกษามีพัฒนาการที่เหมาะสมกับการเป็นครูสังคมศึกษาที่มีคุณภาพในอนาคต โดยเน้นการสร้างความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์จริงของการสอน (Gibbs, 1988; Dewey, 1933) ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาครูมืออาชีพในยุคปัจจุบัน

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว แนวทางการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะการสะท้อนคิด (Reflective Thinking) และการตระหนักรู้การรู้คิด (Metacognition) ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนจึงนำเทคนิคข้างต้นมาประยุกต์ใช้ในรายวิชา สศ 2211302 วิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา การสะท้อนคิดเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ ประเมินผล และพัฒนาความเข้าใจของตนเองได้อย่างเป็นระบบ โดย Gibbs (1988) เสนอขั้นตอนการสะท้อนคิด 6 ขั้นตอน ได้แก่ การพิจารณาสถานการณ์ การวิเคราะห์ความรู้สึก การประเมินผล การวิเคราะห์โครงสร้าง การสร้างความรู้ใหม่ และการนำความรู้นั้นไปปรับใช้ในบริบทที่เหมาะสม การนำกระบวนการนี้มาประยุกต์ใช้ในห้องเรียนช่วยให้ผู้เรียนสามารถวางแผนและปรับปรุงกลยุทธ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมความเข้าใจในบทบาทของตนเองในกระบวนการเรียนรู้ (Gibbs, 1988; Dewey, 1933) นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนที่ดีโดยการปรับใช้กระบวนการสะท้อนคิด และกระตุ้นให้นักศึกษาได้ฝึกฝนการวิเคราะห์ วางแผน และพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง โดยเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเข้ากับเหตุผล ผ่านกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดเชิงวิเคราะห์ เช่น การตั้งคำถาม การอภิปรายในกลุ่ม และการบันทึกสะท้อนตนเองอย่างต่อเนื่องแนวทางเหล่านี้ช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเป็นครู เช่น การออกแบบการเรียนการสอน การแก้ปัญหา และการพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพครูตามหลักสูตรศาสตรบัณฑิต ที่เน้นการเตรียมความพร้อมให้ครูสามารถตอบสนองต่อความต้องการในระบบการศึกษาสมัยใหม่ ดังเช่น การวิจัยของ ปิยาณี ณ นคร, และคณะ (2559) สุพรรณิการ์ ชนะนิล (2559) เอกชัย วิเศษศรี และวรรณิ์ แกมเกตุ (2558) และกัลยา

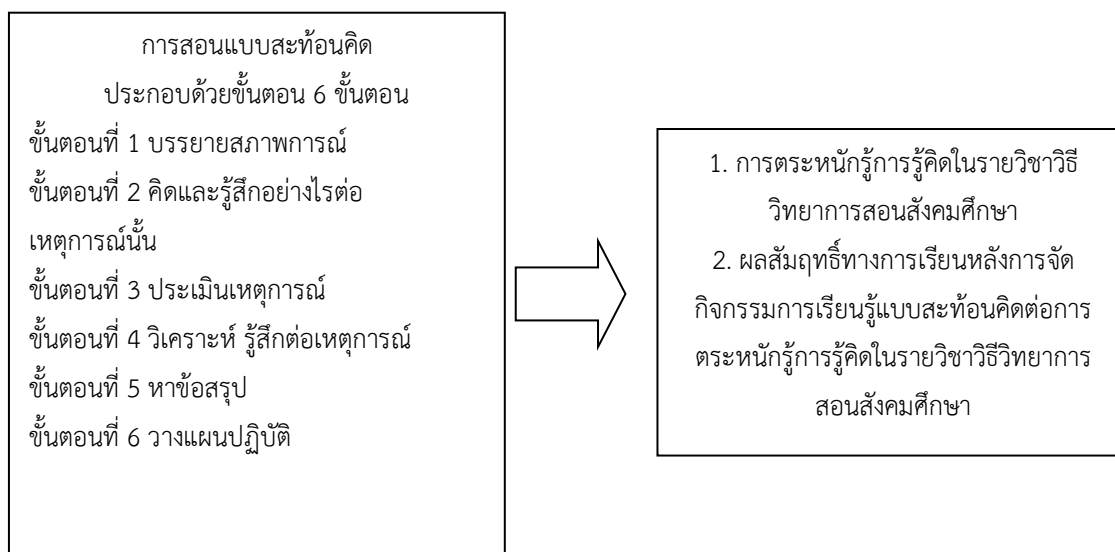
ศรีมพันธ์ และจรรยา อินทนา (2559) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนสอนโดยใช้การสะท้อนคิด ผลจากการวิจัยปรากฏผลอย่างสอดคล้องกันว่าวิธีการสอนที่มีการสะท้อนคิดของครูส่งผลต่อค่าเฉลี่ยทักษะการสะท้อนคิดของนักเรียนผู้สอนต้องเป็นผู้สะท้อนคิดให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนทัศนคติและมุมมองของตนเอง ซึ่งจะช่วย กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ฝึกการตระหนักรู้การรู้คิดของตนเองและ ผู้สอนสามารถสอนได้ในทุกขั้นตอนของการสอนภาคปฏิบัติดังนั้นจะเห็นได้ว่าครูและรูปแบบการสอนของครูมีส่วนสำคัญในการสร้างให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียน และเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ต่อเรื่องนั้น ๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของตนต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าการพัฒนาทักษะการสะท้อนคิด (Reflective Thinking) และการตระหนักรู้การรู้คิด (Metacognition) แนวคิดดังกล่าวเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถวางแผน ประเมิน และปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังช่วยส่งเสริมการพัฒนาความสามารถด้านการสอนที่มีความซับซ้อนในรายวิชา สศ 2211302 วิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษาได้อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญที่พบในรายวิชานี้ คือ นักศึกษายังขาดความสามารถในการเข้าใจแนวคิดและทฤษฎีที่ซับซ้อน รวมถึงไม่สามารถวางแผนและประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างเหมาะสมซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการสอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเทคนิคดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหและเพิ่มศักยภาพของนักศึกษาในด้านการพัฒนาทักษะการสอน โดยหวังผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพและก้าวสู่การเป็นครูมืออาชีพที่ตอบสนองต่อความต้องการของระบบการศึกษาในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดต่อการตระหนักรู้การรู้คิดของนักศึกษาวิชาชีพครูในรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบการตระหนักรู้การรู้คิดของนักศึกษาวิชาชีพครูในรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดต่อการตระหนักรู้การรู้คิดของนักศึกษาวิชาชีพครูในรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีวิจัยดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 54 คน ที่ลงทะเบียนรายวิชา สศ 2211302 วิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสะท้อนคิด รายวิชา วิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา จำนวน 15 กิจกรรม ๆ ละ 4 ชั่วโมง รวม 60 ชั่วโมง ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาคำนวณหาดัชนีความเหมาะสม (IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.80–1.00

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาคำนวณหาค่า (IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.50-1.00 แล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ไม่ใช่

กลุ่มเป้าหมายจำนวน 40 คน แล้วนำผลการทดสอบมาคำนวณหาค่า ความยาก-ง่าย ได้ค่าระหว่าง 0.30-0.75 ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.40-0.80 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.884

2.3 แบบวัดการตระหนักรู้การรู้คิดของตนเอง ตามโมเดล Schraw, & Dennison (1994) สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เพื่อใช้วัดระดับการตระหนักรู้การรู้คิดของตนเองในการเรียนของผู้เรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน การวิจัยนี้ได้นำแบบวัดการตระหนักรู้การรู้คิดของตนเองตามโมเดล Schraw, & Dennison (1994) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 52 ข้อ จากงานวิจัยของ สังวรณั ภัตกระโทก และคณะ (2560) ผู้วิจัยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบพิจารณาแล้วนำมาคำนวณหาค่า (IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.50-1.00 แล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายจำนวน 40 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก ของข้อคำถามจากแบบวัดการตระหนักรู้การรู้คิดของตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เท่ากับ 0.36-0.88 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการตระหนักรู้การรู้คิดของตนเอง ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เท่ากับ 0.88 มาใช้วัดระดับการตระหนักรู้การรู้คิดของตนเองในการเรียนของผู้เรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา

3.2 ทำการทดสอบก่อนการเรียน โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที แล้วให้พัก 15 นาทีหลังจากนั้นให้นักศึกษาทำแบบวัดการตระหนักรู้การรู้คิดของตนเอง จำนวน 52 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที

3.3 ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้เองโดยใช้เวลาเรียนในคาบเรียนปกติจำนวน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ครั้งละ 4 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 15 สัปดาห์ รวม 60 ชั่วโมง

3.4 หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จแล้ว ทำการทดสอบหลังการเรียนโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิมโดยการสลับตำแหน่งข้อและตำแหน่งตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที แล้วให้พัก 15 นาทีหลังจากนั้นให้นักศึกษาทำแบบวัดการตระหนักรู้การรู้คิดของตนเอง จำนวน 52 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำคะแนนที่ได้จากการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสะท้อนคิด ผู้เชี่ยวชาญนำมาหาค่าเฉลี่ย

4.2 นำคะแนนที่ได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคำนวณหาผลต่างของคะแนน

4.3 นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดการตระหนักรู้การรู้คิดของตนเองมาตรวจให้คะแนนนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคำนวณหาผลต่างของคะแนน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดต่อการตระหนักรู้การรู้คิดในรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสะท้อนคิด รายวิชา วิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา จำนวน 15 กิจกรรม มีผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าระหว่าง 0.80–1.00 โดยในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ผู้วิจัยออกแบบตามวงจรสะท้อนคิดของ Gibbs, (1988) ประกอบขั้นตอน 6 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 บรรยายสภาพการณ์เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นบ้าง ขั้นที่ 2 คิดและรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์นั้น ขั้นที่ 3 ประเมิน เหตุการณ์อะไรบ้างที่แสดงถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลว ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ รู้สึกต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างไร ขั้นที่ 5 หาข้อสรุป จะทำสิ่งที่แตกต่างอะไรบ้าง ขั้นที่ 6 วางแผนปฏิบัติ จะทำสิ่งที่แตกต่างนั้นได้อย่างไร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดต่อการตระหนักรู้การรู้คิดในรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา

กิจกรรมที่	กิจกรรมการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดต่อการตระหนักรู้การรู้คิด	เป้าหมาย	ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ
1	บทบาทสมมติสถานการณ์ปัญหาสังคม	กระตุ้นการคิดเชิงวิเคราะห์และตระหนักถึงผลกระทบของการตัดสินใจในปัญหาสังคม	0.80
2	วิเคราะห์ข่าวประจำวัน	พัฒนาการคิดเชิงวิพากษ์	1.00
3	สร้างแผนผังความคิด	พัฒนาทักษะการจัดระบบความคิด	1.00
4	เกมจำลองนโยบายสาธารณะ	กระตุ้นความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและการตัดสินใจ	1.00
5	การสะท้อนด้วยบันทึกรายวัน	ฝึกการสะท้อนความคิด	1.00
6	การอภิปรายโต้เถียง	ฝึกการสื่อสารและการเปิดใจรับฟัง	0.80
7	การวิเคราะห์ภาพยนตร์หรือสารคดี	กระตุ้นการเรียนรู้เชิงลึก	1.00
8	ถอดบทเรียนจากเหตุการณ์ในอดีต	พัฒนาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง	1.00

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดต่อการตระหนักรู้การรู้คิดในรายวิชาวิธี
วิทยาการสอนสังคมศึกษา

กิจกรรมที่	กิจกรรมการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดต่อ การตระหนักรู้การรู้คิด	เป้าหมาย	ผลการประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญ
9	โครงการศึกษาและบริการชุมชน	เสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ	1.00
10	กระบวนการระดมสมอง	ฝึกการคิดสร้างสรรค์	0.80
11	การวิเคราะห์กรณีศึกษา	พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา	0.80
12	การออกแบบการสอนในประเด็นทาง สังคม	พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิง สร้างสรรค์	1.00
13	การถกเถียงแบบมีโครงสร้าง	พัฒนาทักษะการสื่อสารและการคิดเชิง ตรรกะ	1.00
14	การจัดทำโครงงานกลุ่ม	ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน	0.80
15	การวางแผนอนาคต	กระตุ้นการคิดเชิงวิสัยทัศน์	1.00

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยยกตัวอย่างการสอนในสัปดาห์ที่ 12 เรื่อง การออกแบบการสอนในประเด็นทางสังคม ดังนี้

1. สถานการณ์ ในระหว่างการเรียนการสอนของรายวิชา "วิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา" ผู้สอนให้นักศึกษาได้ทดลองจัดกิจกรรมการสอนเกี่ยวกับประเด็นทางสังคม เช่น การจัดกิจกรรมอภิปรายเกี่ยวกับความยุติธรรมทางสังคม หรือปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม นักศึกษาได้รับหน้าที่เป็นผู้สอนในชั้นเรียนขนาดเล็ก โดยใช้วิธีการอภิปรายร่วมกัน

2. การระบายความรู้สึก หลังจากที่ได้ดำเนินกิจกรรมการสอนเสร็จสิ้น ผู้สอนให้นักศึกษาสะท้อนความรู้สึกที่มีต่อการจัดกิจกรรมนั้น ๆ เช่น รู้สึกมั่นใจหรือกังวลในการสอนหรือไม่ มีความรู้สึกอย่างไรต่อการตอบสนองของผู้เรียน และคิดว่าตนเองประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตั้งใจไว้หรือไม่

3. การประเมินสถานการณ์ นักศึกษาจะต้องประเมินว่าอะไรที่เป็นข้อดีและข้อจำกัดของกิจกรรมการสอนครั้งนี้ เช่น วิธีการอภิปรายที่เลือกใช้สามารถสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียนได้ดีหรือไม่ หรือ มีปัญหาการจัดการเวลาในการสอนหรือไม่ หรือ ความไม่พร้อมของอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน

4. การวิเคราะห์ นักศึกษาจะต้องวิเคราะห์ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในกิจกรรมนั้นเกิดจากอะไร เช่น มีการเตรียมตัวล่วงหน้าหรือไม่ ทฤษฎีการสอนหรือวิธีการสอนที่ใช้มาจะเหมาะสมหรือไม่ เหมาะสมกับเนื้อหาที่นำเสนอ

5. การสรุปบทเรียน นักศึกษาจะสรุปว่าได้เรียนรู้อะไรจากประสบการณ์นี้ เช่น การเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับประเด็นทางสังคมต่าง ๆ หรือการจัดการกับความท้าทายที่เกิดขึ้นระหว่างการสอน

6. การวางแผนล่วงหน้า นักศึกษาจะวางแผนสำหรับการสอนในครั้งต่อไปอย่างไร เช่น จะปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างไร หากต้องจัดกิจกรรมในหัวข้อที่คล้ายกันในอนาคต จะใช้วิธีการสอนแบบใด หรือจะต้องพัฒนาทักษะส่วนใดเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบการตระหนักรู้การรู้คิดของตนเองในรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า องค์กรประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด (Knowledge of Cognition) หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 สูงวก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.15 มีค่าผลต่างเท่ากับ +1.10 ดังตารางที่ 2 และ องค์กรประกอบด้านการควบคุมการรู้คิด (Regulation of cognition) พบว่า หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 สูงวก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 มีค่าผลต่างเท่ากับ +0.62 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลต่างของความตระหนักรู้การรู้คิดของตนเองในรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียน ในองค์กรประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการรู้คิด (Knowledge of Cognition)

การทดสอบ	N	(μ)	(σ)	(D)
ก่อนเรียน	54	3.40	1.15	+1.10
หลังเรียน	54	4.50	0.76	

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลต่างของความตระหนักรู้การรู้คิดของตนเองในรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียน ในองค์กรประกอบด้านการควบคุมการรู้คิด (Regulation of cognition)

การทดสอบ	N	(μ)	(σ)	(D)
ก่อนเรียน	54	3.38	0.66	+0.62
หลังเรียน	54	4.00	0.82	

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.55 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.22 สูงวก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.44 มีค่าผลต่างเท่ากับ +11.05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏผลดังนี้

การทดสอบ	N	คะแนน	(μ)	(σ)	(D)
ก่อนเรียน	54	40	21.50	2.44	+11.05
หลังเรียน	54	40	32.55	2.22	

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องผลของการสอนแบบสะท้อนคิดต่อการตระหนักรู้การรู้คิดในรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษามีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดต่อการตระหนักรู้การรู้คิดในรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา พบว่า จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดีมากเป็นส่วนใหญ่ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยออกแบบแผนการจัดกิจกรรม เน้นการให้นักศึกษาเข้าใจและพัฒนาทักษะการรู้คิด ซึ่งนักศึกษาได้เรียนรู้วิธีการคิดเกี่ยวกับการคิดของตนเอง สามารถวางแผน ตรวจสอบ และปรับปรุงการเรียนรู้และการสอนของตนเองได้ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับการเป็นครูที่มีความสามารถ โดยใช้กรอบการสะท้อนคิดของ Gibbs (1988) เป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาแผนการสอน ช่วยให้สามารถวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้และการสอนที่ผ่านมาของตนเองในเชิงลึก โดยการสะท้อนคิดนี้จะช่วยให้นักศึกษาตระหนักถึงข้อดีและข้อเสียของกระบวนการสอนของตนเอง รวมถึงสามารถวางแผนการปรับปรุงในอนาคตได้ รวมทั้งแผนการสอนเน้นการเชื่อมโยงทฤษฎีการรู้คิดและการสะท้อนคิดกับการปฏิบัติจริงในการสอนวิชาสังคมศึกษา นักศึกษาประยุกต์ใช้แนวคิดเหล่านี้ผ่านกรณีศึกษาและกิจกรรมการสะท้อนคิดจากประสบการณ์จริง ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทการสอนของตนเอง ผู้วิจัยมุ่งเน้นในการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินผล

ของนักศึกษาโดยการมุ่งเน้นให้เกิดการวิเคราะห์การสอนของตนเอง และประเมินผลการเรียนรู้เพื่อหาข้อบกพร่องและแนวทางในการปรับปรุงทักษะการสอน อีกทั้งออกแบบกิจกรรมแบบกลุ่มร่วมมือช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การสะท้อนคิดซึ่งกันและกัน ซึ่งช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาทักษะการรู้คิดในสังคมโดยใช้กิจกรรมสะท้อนคิด สอดคล้องกับการวิจัยของ กมลวรรณ บัณฑิตสาธิตสรณ์ (2561) ได้ศึกษาการสะท้อนคิดของนักศึกษาสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พบว่า กิจกรรมการสะท้อนคิด โดยการเขียนสะท้อนคิดเป็นวิธีการสะท้อนคิดที่ทำให้นักศึกษาสะท้อนคิดได้ เพราะได้เรียบเรียงความคิดและประสบการณ์ รวมถึงมีการคิดไตร่ตรองเกี่ยวกับประสบการณ์อย่างลึกซึ้งกว่าการสะท้อนคิดโดยการพูดคุย เพราะนักศึกษามีเวลาได้ทบทวนความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และการเขียนสะท้อนคิดยังช่วยให้นักศึกษามีการสะท้อนคิดอย่างเป็นระบบตามกระบวนการสะท้อนคิด ช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาแก้ปัญหา และเห็นภาพรวมของปัญหาอย่างรอบด้านมากขึ้น ทำให้จดจำปัญหาและความผิดพลาดได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่า การเขียนบันทึกสะท้อนคิดทำให้นักศึกษามีเวลาได้ทบทวนตัวเอง มีเหตุการณ์อะไรที่เป็นปัญหาอุปสรรค หรือได้ทบทวนสิ่งที่ต้องกลับไปแก้ไข ปรับปรุง หากเจอสภาพปัญหาหรือเหตุการณ์เดิมเกิดขึ้นอีก สอดคล้องกับ กัตตกมล พิศแสงาม (2562) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสะท้อนคิดโดยใช้รูปแบบวงจรของ Gibbs ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษา การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสะท้อนคตินั้นเป็นการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง ลงมือแก้ปัญหาเน้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์จากเหตุการณ์ปัญหาตามรูปแบบวงจรของ Gibbs ซึ่งเมื่อลงมือปฏิบัติแล้วจะเห็นผลสะท้อนได้อย่างชัดเจนว่าต้องกลับไปแก้ไขส่วนไหน อย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเดิมซ้ำอีก

2. ผลการเปรียบเทียบการตระหนักรู้การรู้คิดของตนเองในรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียนทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการเรียนการสอนที่นักศึกษาได้รับสามารถเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจในด้านการรู้คิดได้อย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าหลังการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะในการควบคุมและจัดการกระบวนการคิดของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้อาจเป็นผลมาจากวิธีการสอนที่ให้ความสำคัญกับการฝึกฝนทักษะการวางแผน การตรวจสอบ และการประเมินผลกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่องทำให้ระดับการตระหนักรู้การคิดหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสะท้อนคิดสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนนี้ผู้วิจัยได้สอดแทรกการสะท้อนคิดในช่วงการเรียนรู้ทั้งในขั้นนำ ขั้น

สอน และขั้นสรุป ใช้เทคนิคการแทรกคำถามเพื่อชวนให้คิดโดยเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดที่เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับนักศึกษา สุดท้ายได้ทบทวนการเรียนรู้กับตนเอง ซึ่งผลการจัดการเรียนรู้ที่สังเกตได้พบว่าคำตอบของนักศึกษามีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับเกิดการตระหนักรู้ในตนเองและสามารถค้นพบสิ่งที่ต้องพัฒนาหรือแก้ไขในตนเองได้ สอดคล้องกับคำกล่าวของ ไหมไทย ไชยพันธุ์ (2562) ที่กล่าวว่า การตระหนักรู้ในตนเองเป็นความสามารถในการค้นหาและเข้าใจในจุดดี จุดด้อยของตนเอง และ เข้าใจความแตกต่างของบุคคลอื่น ทั้งในเรื่อง เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ตลอดจนสุขภาพอนามัย การที่บุคคลจะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมนั้น จำเป็นจะต้องตระหนักรู้ในตนเองซึ่งการตระหนักรู้ในตนเองนั้นหมายรวมถึงการเข้าใจในความต้องการ ความคิดของตนเอง เพื่อนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้น เมื่อบุคคลมีการตระหนักรู้หรือรู้จักตนเองดีแล้วก็จะรู้จักถึงการเปลี่ยนแปลงสภาวะอารมณ์ของตนเอง มองตนเองตามความเป็นจริง มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพ์พิรุณ ปัญญา และชาติรี ฝ่ายคำตา (2559) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีรูปแบบการอภิปรายสะท้อนความคิด เรื่องของแข็ง ของเหลว และแก๊ส สามารถพัฒนาให้ผู้เรียน เข้าใจธรรมชาติของวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นมากในทุกประเด็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นกฎและทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์โดยผู้สอนมีการกระตุ้นให้นักเรียนอภิปรายสะท้อนความคิดด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจและมีการประเมินความเข้าใจร่วมกันผ่านการอภิปรายโต้แย้ง

3. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดต่อการตระหนักรู้การรู้คิดในรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเรียนการสอนในรายวิชานี้จะมีการปรับปรุงหรือออกแบบเนื้อหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบกับนักศึกษาได้รับการฝึกฝนให้พัฒนาทักษะการคิดและการรู้คิด เช่น การวางแผนการเรียน การตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง และการปรับปรุงวิธีการเรียนรู้ ก็จะช่วยให้ นักศึกษามีความสามารถในการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ส่งผลให้คะแนนหลังเรียนสูงขึ้นหลังจากการเรียนการสอน นักศึกษาอาจมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น อาจเป็นผลมาจากการเห็นความสำคัญของเนื้อหาวิชา หรือการที่นักศึกษาได้รับการสนับสนุนและกำลังใจจากผู้สอนในการเรียนรู้ ส่งผลให้พวกเขาทุ่มเทกับการเรียนมากขึ้นและทำให้ผลการเรียนดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริพร สว่างจิตร และคณะ (2562) ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มผ่านการสะท้อนคิดเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนพยาบาล พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบ

การสอนแบบกระบวนการกลุ่มผ่านการสะท้อนคิดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการสอนแบบกระบวนการกลุ่มผ่านการสะท้อนคิด โดยใช้รูปแบบของ Gibbs ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การรวบรวมข้อมูล ทักษะการแก้ปัญหาและประเมินวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในการเรียนรู้โดยมีอาจารย์ใช้วิธีการสอดแทรกคำถามในการสะท้อนคิด คอยกระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ปัญหาาร่วมกันทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีอิสระและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดสามารถเพิ่มความสามารถในการตระหนักรู้และการรู้คิดของนักศึกษา ดังนั้นจึงควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน โดยการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการสะท้อนคิดและการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างทักษะที่สำคัญนี้ให้กับผู้เรียนในทุกสาขาวิชา

1.2 ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างชัดเจนและมีวัตถุประสงค์ชัดเจน ซึ่งเน้นการสะท้อนคิดและการวิเคราะห์ปัญหา กิจกรรมดังกล่าวควรได้รับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของนักศึกษาในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการติดตามและศึกษาผลกระทบของการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดในระยะยาว เพื่อวิเคราะห์ว่านักศึกษาที่ได้รับการเรียนรู้แบบสะท้อนคิดสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษาได้หรือไม่ และอย่างไร

2.2 ควรทำการเปรียบเทียบผลลัพธ์ของการสอนแบบสะท้อนคิดกับวิธีการสอนอื่น ๆ เช่น การสอนแบบบรรยายหรือการสอนแบบปฏิบัติการ เพื่อให้เห็นถึงประสิทธิภาพและข้อได้เปรียบของการสอนแบบสะท้อนคิดอย่างชัดเจนยิ่งขึ้นและควรสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ อาทิ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ บัณฑิตสาธิตสรณ์. (2561). *การสะท้อนคิดของนักศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสหกิจศึกษา สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.*
- กัตตกมล พิศแลงาม. (2562). ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสะท้อนคิดโดยใช้รูปแบบวงจรของกิบส์ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษา การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(2), 1-13.
- กัลยา ศรีมหันต์, และจิริยา อินทนา. (2559). *รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการจัดการเรียน การสอนแบบบูรณาการตามสภาพจริงร่วมกับการสะท้อนคิดเพื่อให้ผู้เรียนให้การดูแล ด้วยหัวใจ ความเป็นมนุษย์. ราชบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี สถาบันพระบรมราชชนก.*
- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (2562). *หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562). ราชบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.*
- ปิยานี ณ นคร, และคณะ. (2559). การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิด เพื่อพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในนักศึกษาพยาบาล. *รามธิบดีพยาบาลสาร*, 22(2), 206-221.
- พิมพ์พิรุณ ปัญโญ, และชาตรี ฝ่ายคำตา. (2559). การพัฒนาความเข้าใจธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบขัดแย้งร่วมกับการอภิปราย สะท้อนความคิดเรื่อง ของแข็ง ของเหลว และแก๊ส. *วารสารหน่วยวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้*, 7(2), 265-284.
- ศิริพร สว่างจิตร์, กุสุมา กังหลี, และนันทิกานต์ กลิ่นเชตุ. (2562). ผลของการใช้รูปแบบการเรียน การสอนแบบกระบวนการกลุ่มผ่านการสะท้อนคิดเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 20(3), 333-342.

- สังวรณั จัตุระโทก, นลินี ณ นคร, ศศิธร ชูตินันท์กุล, ปารรณนา พลอภิชาติ, และปิยนาม สิริสุทธิ.
(2560). รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาเครื่องมือนวัตกรรมและประเมินเมตาคognitionชั้นของ
นักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบัน
ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สุพรรณิการ์ ชนะนิล. (2559). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาครูด้วยกิจกรรมสะท้อนคิด
โดยใช้รูปแบบ 3-R ในรายวิชาการวัดผลและประเมินผลทางคณิตศาสตร์. *วารสาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 11(2), 239-249.
- ไหมไทย ไชยพันธุ์. (2562). *การพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
- เอกชัย วิเศษศรี, และวรรณิ แกมเกตุ. (2558). โมเดลเชิงสาเหตุของทักษะการสะท้อนคิดและ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีการ
สอนแบบสะท้อนคิดของครูเป็นตัวแปรปรับ: การวิจัยเชิงทดลอง. *An Online Journal of
Education*, 10(4), 333-344.
- Anderson, N. J. (2002). *The Role of Metacognition in L2 Teaching and Learning*. ERIC
Digest. t. Retrieved April 15, 2024, from <http://www/-ericdigests.org/>.
- Dewey. (1933). *How We Think, In Mental Discipline in Modern Education*.
Madison:University of Wisconsin Press.
- Flavell, J. H. (1976). Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive-
developmental inquiry. *American Psychologist*, 34(10), 906-911.
- Gibbs, G. (1988). *Learning by Doing: A Guide to Teaching and Learning Methods*.
Oxford Further Education Unit.
- Schraw, G., & Dennison, R. S. (1994). Assessing Metacognitive Awareness.
Contemporary Educational Psychology, 19(4), 460-475.